

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri
Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
GENEL MERKEZİ

Eylül 2011
Sayı : 37

Türk Eğitim-Sen Genel
Merkezi adına Sahibi
İsmail KONCUK
Genel Başkan

Genel Yayın Yönetmeni
Sami ÖZDEMİR
Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri

Yayın Kurulu
Musa AKKAŞ
Seyit Ali KAPLAN
Talip GEYLAN
Cengiz KOCAKAPLAN
M. Yaşar ŞAHİNGÖR

Basın Danışmanı
Meltem YALÇINKAYA

Yönetim Yeri
Bayındır 2 Sokak No:46
Kızılay/ANKARA
Tel:0312 424 09 60
Faks:0312 424 09 68

Dergimiz yerel süreli ve ücretsizdir.

Üç ayda bir yayınlanır

Dergide bulunan yazıların sorumluluğu
yazarlarına aittir
Basım Tarihi 12.09.2011

Grafik Tasarım ve Baskı

ALTUĞ
ajans

Altuğ Reklam Basın Yayın Ltd. Şti.
Menekşe Sokak 10/10 Kızılay/ANKARA
Tel ve Faks: 0.312 417 81 07
Basım Yeri : Dumat Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Bahçecapı Mah. 2477 Sokak No:6 Şaşmaz /ANKARA

TÜRK EĞİTİM-SEN, TÜRKİYE KAMU-SEN
(Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları
Konfederasyonu) Üyesidir.

İçindekiler

Önsöz	Yeni Dönemde Eğitim Çalışanlarının Beklentileri.....	02
Başkan'dan	Gerçek Zaferler Savaşlardan Kazanılır.....	04
Söyleşi	Ankara Milletvekili ve MHP Genel Başkan Yrd. Prof. Dr. Mustafa ERDEM ile YGS üzerine Söyleşi.....	07
Söyleşi	Gazeteci Yazar Metin ÖZKAN ile Söyleşi.....	10
Makale	Okullarda Maddi Sıkıntıdan Kurtulma Timi de Kurulsun !.....	14
Makale	4-B'li Sözleşmeliler Kadroyu Nasıl Aldı ?.....	16
Makale	12 Haziran Seçimleri Sonrası Türkiye.....	22
Makale	2011 Evliya Çelebi Yılı Olarak İlan Edildi.....	24
Makale	Necip Fazıl'a Dair.....	27
Makale	Nasıl Bir Anayasa.....	31
Makale	Batı Medeniyeti'nin Çöküşü ve Türkiye.....	35
Makale	Stratejik Körlük.....	37
Makale	Avrasya Bağlamında Türklerin Misyonu ve Küreselleşme İdeolojisi.....	38
Makale	BOP'tan Arap Baharı'na : Değişen Dünya Düzeni, Yeni Ortadoğu ve Türkiye.....	47
Makale	Arkadaşlar Maç Satılmış !.....	55
Makale	Ne Oldu Bize.....	56
Etkinlik	Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'nin Toplantısı Prizren'de Yapıldı.....	59
Sağlık	Kanserden Korunmanın Yolları.....	62
Şiir	TürkOrdusu.....	64

Sami ÖZDEMİR Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri
samiozdemir@turkegitimsen.org.tr

12 Haziran seçimlerinde halkın büyük çoğunluğunun oylarıyla seçilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 14 Temmuz 2011 tarihinde 322 oyla güvenoyu alan Cumhuriyetimizin 61.hükümetini, yüksek düzeyde beklentilerin olduğu ve bölgesel çatışmaların yoğunlaştığı bir dönem beklemektedir. Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yılına denk gelen 2023 vizyonu bütün kurumlar tarafından üst düzeyde belirlenmiş beklentilere kilitlenmiş ve çalışmalarını bu yönde sürdürür bir seviyeye ulaşmıştır. Eğitim iş kolunda faaliyet gösteren ve temelde tabanın sesi olan eğitim sendikalarının da ülkemizin 2023 yolunda geleceğin eğitimle geleceği bilincinde olarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yapılacak çalışmalara katkı sağlamak ve gerekli zamanlarda müdahil olmak gibi bir misyonu vardır.

2010–2014 Stratejik Planı'nın

Yeni Dönemde Eğitim Çalışanlarının Beklentileri

da misyonunu “ yüksek karakterli ve nitelikli insanlar yetiştirmek ve bunun için politikalar geliştirmek, eğitim ve öğretim programları hazırlamak, ilgili standartları ve öğretmen yeterliklerini belirlemek, eğitimle ilgili AR-GE çalışmaları yapmak, eğitim ortamını hazırlamak, eğitim öğretim yapmak, mesleki eğitim-istihdam bütünlüğünün sağlanmasına katkıda bulunmak, rehberlik, denetim ve değerlendirme sistemleri oluşturmak” olarak belirleyen Bakanlığımızın bu misyonunu gerçekleştirme de nasıl bir yol izleyeceği bütün eğitim çalışanlarının merak konusudur. 61.Hükümet döneminde yeni Milli Eğitim Bakanı Sayın Ömer Dinçer yıllardır biriken sorunlara nasıl bir yaklaşım gösterecektir? Milli Eğitim çalışanlarının beklentileri nelerdir? Bu beklentilerin maksimum düzeyde karşılanabilmesi için yapılması gereken çalışmalar neler olmalıdır?

İşte bu bağlamda 61. Hükümetin yeni MEB Bakanı Sayın Ömer DİNÇER'e Türkiye Kamu-Sen ve Türk Eğitim-Sen Genel Başkanımız

Sayın İsmail KONCUK bey ve Türk Eğitim-Sen Genel Merkezi Yöneticileri olarak 22 Temmuz 2011 tarihinde bir hayırlı olsun ziyaretinde bulduk. Sıcak ve samimi ortamda yapılan bu görüşmede Türk Eğitim-Sen olarak sayın bakanına sunduğumuz rapor da Türk Milli Eğitimi'nin masaya yatırıldığı sorunlar ve çözüm önerileri noktasında önemli bir rapordur.

Milli Eğitim Bakanlığı Sayın Hüseyin Çelik döneminde bağlandığı otomatik pilotla mı yoluna devam edecektir? Yoksa pilot değişmiş midir? Bunların cevabını elbette zaman içerisinde bulacağız.60. Hükümetin MEB nı Sayın Nimet ÇUBUKCU dönemi otomatik pilot dan bir türlü kurtulamayan basiretsiz bir yönetim dönemi olarak tarihe geçmiştir. Ancak bugüne kadar yaşanan ve mahkemelerin artık yetişmekte güçlük çekmeye başladığı sorunlar yumağının yeni dönemde taraflardan biri olan eğitim sendikaları ile birlikte hareket ederek aşılma yoluna gidilmesinin gelecek vizyonumuz açısından olmazsa olmaz bir gerçekliği vardır.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki temel sorunlardan birisi uzun zaman yapılamayan yönetici atamalarıdır. 7 yıl boyunca vekâlet yönetimlerle yürütülmeye çalışılan bir sistemin başarısını sorgulama hakkının hiç kimsede olmaması gerektir. Bu süreç sonunda çıkarılan yönetmeliğin de sınava dayalı olması ve sınav yanında aranan bazı kriterlerin tartışılmasına açık olması eksik bir tarafların olduğunun göstergesidir. Uzman öğretmenlik konusu 2004 yılından bugüne kadar tam bir muamma haline gelmiştir. Yine eğitim yöneticilerinin rotasyon uygulamasında aceleyle getirilerek kurum müdürleri rotasyona tabi tutulmuş, ancak üzerinden geçen bir yıl sonra bütün idarecilerin rotasyonu uygulamasına geçilmiştir. Öğretmen atama ve yer değiştirme yönetmeliği yeniden revize edilmek durumundadır. Bir üst öğrenime devam edecek eğitimcilerimize bu konuda destek olacak çalışmalar yapılmalıdır. Eğitim çalışanları bir bütün olarak ele alınmalıdır. Eğitim Fakülteleri mutlaka yeniden gözden geçirilmek durumundadır. Öğretmen alımında ihtiyaç ve gelecek stratejileri belirlenerek hareket edilmek zorundadır. Üniversitelerimizin toplumla entegrasyonu ve topluma yararlı çalışmalar için bölgesel ve yerel işbirlikleri içerisine

girmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Eğitim çalışanları bir bütün olarak ele alınmalı, en alt kademedeki personele kadar birleştirici unsurlar dikkate alınmalıdır. Sayın Bakanımızın eğitim çalışanlarının daha iyi yaşam kalitesine kavuşturulması için en azından ilk etapta eğitim öğretim yılı başında ödenen "Eğitim Tazminatı" ödemesini tüm eğitim çalışanlarına bir maaş tutarında yansıtması ve bu tutarı eğitim yılı başında ve yarıyıl tatili başında yılda iki defa ödemesi belli bir standart için şimdilik yapılabilecek en tutarlı iş olacaktır. Öğretmenlerimizin karar süreçlerinde söz sahibi olabilmeleri için gerekli düzenlemeler bir an evvel yapılmalıdır. Sayın Bakanımızın toplumda büyük bir saygınlığa sahip olduklarını düşündüğü öğretmenlerimiz son dönemlerde özellikle asılsız ve taraflı ihbarların dikkate alınarak hakkında işlem yapılması ile zedelenmiştir. Bu durumun ivedilikle onarılması ve bu durumlara sebebiyet vermeyecek çalışmaların yapılması gerekmektedir. Ücretli öğretmenlik düşüncesinden dahi vazgeçilmeli, ihtiyaç bulunan alanlarda acil kadrolu öğretmenler alınmalıdır. Bir ülkenin geleceği için birinci önceliği olan eğitim olgusunun çok daha akılcı ve katılımcı bir stratejik planlamayla idare

edilmesi geleceğimiz açısından elzemdir.

Milli Eğitim Bakanlığı öncelikle teslim edildiği otomatik pilottan devir alınmalı, eğitim sendikaları eğitimin tarafları olarak kabul edilmeli ve özellikle eğitim çalışanlarının sorunlarının sendikalarla birlikte değerlendirilme çalışmaları yapılmalıdır. Eğitim sendikalarının bu süreçteki rolü olmazsa olmaz düzeyindedir. Sendikalar işyerine kadar örgütlenmiş kurumlar olduklarından tabanın sesi olmaktadır. Eğitim çalışanlarını sürece katmak isteyen bir anlayışın tüm eğitim sendikalarının görüşlerini alması gerekir. Belirli zamanlarda bir araya gelinerek üzerinde görülecek konular tespit edilerek tabandan gelen verilerle birlikte yapılacak çalışmaların çok daha verimli olacağı bir gerçektir. Yalnızca bir eğitim sendikasının Genel Kuruluna katılarak taraf olan bir Bakanın yaptığı çalışmaların eğitimimizi nerelere getirdiği kamuoyunun takdiridir. Bu anlamda sayın Bakanımızın tüm eğitim sendikalarına eşit mesafede durması ve bilgi akışı konusunda ortak hareket edecek bir planlama yapması eğitim geleceğimizin hangi noktalara ulaşabileceğinin bir göstergesi olacaktır. Bu vesile ile 2011-2012 Eğitim öğretim yılının tüm eğitim tarafları için hayırlı olmasını diliyorum. ■

Gerçek Zaferler Savaşlardan Sonra Kazanılır

Zaferlerle dolu Türk tarihi içinde belki de en anlamlı ve en önemli zaferdir, Kurtuluş Savaşı...

Zaferlerle dolu Türk tarihi içinde belki de en anlamlı ve en önemli zaferdir, Kurtuluş Savaşı... Bir milletin var olma savaşı ve emperyalizme başkaldırısı olarak, ordu-millet bütünleşmesi içinde verdiğimiz mücadelenin meyvesi de Türkiye Cumhuriyeti olmuştur.

Dünyadaki gelişmelere baktığımızda; diktatör yöneticilerden kurtulmaya çalışanları, yaşanan işgal, soykırım ve zulümleri gördüğümüzde; ecdadımızın kanları, canları pahasına koruduğu vatanimizin, kurduğu devletimizin, bağımsızlığımızın ve özgürlüğümüzün değerini bir kez daha anlıyor ve böyle yüce bir ecdadın evlatları olmaktan gurur duyuyoruz.

Savaşla kazanılan zaferler ancak adalet, barış ve refah getirirse değerlenir, anlamlanır. Dolayısı ile gerçek zaferler, savaş meydanlarında değil; asıl savaştan sonra kazanılır. Bu noktada ülkemizin, yaşadığımız bölge içindeki durumu, zafer kazanmanın ne denli zor ve değerli olduğunu anlamamız noktasında bir ibret vesikası olarak karşımızdadır. Bugün bile düzen bulamamış ve iç savaşların yaşandığı bir coğrafya içinde en istikrarlı ve doğru

yönetim tarzını yerleştiren ve vatanımız için, milletimiz için canlarını, mallarını, sağlıklarını göz kırpmadan feda eyleyenleri bir kez daha rahmet ve minnetle anıyoruz. İnsanlığın anlamakta güçlük çektiği bir cesaret ve kahramanlık örneği göstererek, rahat yaşamayı değil ölmeyi tercih ederken en ufak bir tereddüdü dahi olmadan, bir gül bahçesine koşarcasına, şehadet şerbetini içmeye koşan ve bizlere bu devleti hediye eden atalarımıza, yalnızca Türk Milleti değil; tüm insanlık minnet borçludur. 88 yıl önce, dünyanın dört bir yanından gelen emperyalist haçlı ordusuna karşı duruşumuz ve onları tüm imkânsızlıklara ve yokluklara rağmen geldikleri gibi gönderişimiz, bu-

günün düşmanlarına tarihimizden alınacak ibret dolu bir ders ve bizlere umut kaynağı olmaktadır.

Bugün milletimizi bölmek isteyenlere, topraklarımızda gözleri olanlara Türkiye Kamu-Sen olarak bir kez daha hatırlatmak istiyoruz ki; mucizeler yaratan bir milletin çocukları olan bizler, vatanımız ve milletimiz üzerinde hain emeller besleyenlere karşı kullanacak bir tek silahımız bile olmasa, onlara dünyayı dar edecek inanca ve iradeye sahibiz. Bilinmelidir ki, bu devlet bizim yegâne varlığımız, en kıymetli hazinemizdir ve bu hazineyi daha da güzelleştirmek hepimizin görevi; onu ne pahasına olursa olsun korumak ise, bu topraklarda yaşama ayrıcalığına eriş-

miş herkesin boynunun borcudur.

Mutlu bir tesadüf olarak, bu hafta içinde, mübarek Ramazan Bayramını ve Zafer Bayramını aynı anda kutlayacağız. Dünyada yaşanan olaylar da bizlere gösteriyor ki, devleti olmayanın bayramı da olmuyor. Devleti olmayan, baskı altında yaşayan, özgürlüğü kısıtlanan milletler, boynu bükük kalıyor. Bu nedenle sahip olduğumuz devletimizin değerini anlamalı ve olaylar karşısındaki konumumuzu buna göre belirlemeliyiz.

Bu vesile ile Türk Milleti'nin ve emperyalizme, işgale, zulüme ve soykırıma karşı savaşan tüm milletlerin zaferini kutlar, vatani, milleti, ülkesi ve namusu için canlarını vermekten çekinmeyen şehitlerimize; emanetlerine sahip çıkacağımıza dair söz veriyoruz. Şehitlerimizin ruhları şad; milletimizin zafer haftası, zafer bayramı kutlu olsun!

Başlangıçlar sonuçların tecelli yeridir. Rahmet ile başlayan Ramazan ayının kurtuluş ile tecelli bulması; şehitlerimizle başlayan davamızın muzafferiyetle noktalanması ve Yüce Allah'ın bizleri şehitlerimizle birlikte haşretmesi dileklerimizle, tüm Türk ve İslam aleminin Ramazan Bayramını kutluyoruz.

İsmail KONCUK
Genel Başkan

Ankara Milletvekili ve MHP Genel Başkan Yrd. Prof. Dr. Mustafa ERDEM ile YGS üzerine Söyleşi

Röportaj Meltem YALÇINKAYA ■

-Türkiye KPSS skandalından sonra YGS skandalı yaşadı. YGS'de şifreleme yönteminin kullanıldığı anlaşıldı, kitapçıklar eksik basıldı, 8 cezaevindeki fen bilimleri testi sınavı iptal edildi. Siz bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Eğer olaylar sizin kontrolünüzden çıkmışsa ve siz siyaset olarak bu çıkışa katkıda bulunmuşsanız; sonuç olarak, bunun sorumlusunu başka yerlerde arayabilir, mağdurları başkaları olarak görmek durumunda kalabilirsiniz. Şu ana kadar Türkiye'de, bu konu hakkında ciddi bir araştırma ve soruşturma yapılmadığı, suçluların hala tespit edilmediği, mağdurların haklarının aranmadığı ile ilgili bir gerçekle iç içe yaşıyoruz. Kamuoyu, siyasî baskılarla bir şekilde yönlendiriliyor, susturuluyor veya tehdit ettiriliyor. Dolayısıyla da sizin YGS, LYS diye şikâyet ettiğiniz veya bir şekilde şifreli kitapçık olarak ifade ettiğiniz soruşturmalar kamuoyu vicdanını rahatlatacak bir düzeyde henüz soruşturma alanına bile taşınmamıştır. Devletin yönetimi

sorumluluğunu üstlenenlerin ikna oldukları yönünde kamuoyuna yaptıkları açıklamalar da bu sebeple kamuoyu vicdanını rahatlatamamış diye düşünüyoruz. Şimdi eğer bir şekilde bir sınavla alakalı olarak bir şikâyet söz konusu ise ilgililerin bunun üzerine gitmeleri ve yukarıdan aşağıya sorumluluk konumunda olan herkesin eşit ve adil bir şekilde sorgulanması ve ceza-i müeyyideye muhatap olacak olanlar varsa bunların da tereddüt edilmeden uygulanması lâzım gelir. Ama şu ana kadar bunlar yapılmadı. Zira bu olayların olmasından sorumlu tutulan kişinin bizatihi iktidar tarafından görevlendirilmiş olması ve kendisi ile ilgili de pek çok ümit ve beklentilere sahip olunması arzulan soruşturmanın salimen yapılmasına imkân vermedi. Bir başka hususa daha dikkat çekmek istiyorum: Türkiye’de eğer bir alanda şaibe varsa ikinci bir şaibenin aynı alanda olması herhalde çok daha düşündürücüdür, diye düşünüyorum. Dolayısıyla ÖSYM ilgili olarak şu ana kadar ikinci, üçüncü ve dördüncü şaibelerin gündeme gelmesi ile ilgili medyaya yansıdığı ve mağdurlarının bulunduğu düşünüldüğünde; o zaman ilgililerin

yeniden en azından yapmış oldukları hatayı telafi etmeleri için bir arayışa girmeleri gerekmektedir. Akl-ı selim yasaları bir şekilde devreye sokmaları ve bunun sonucu olarak da mağdurların haklarının olabileceğini, bunların gasp edilen yönlerinin iadesi için kamu vicdanını rahatlatmada bir katkı sağlanacağına düşünülmesi herhalde doğru olur.

-YGS’de şifreleme skandalının ardından YGS sonuçlarında da hata yapıldığı tespit edildi. 80 bine yakın aday sonuçlarına itiraz etti. Bunun nedeni nedir? ÖSYM’nin yazılımında hata mı olmuştur?

-Ben bu kadar detayı ve teknik alanı bilemem. Bu sorular hangi şartlarda hazırlanıyor, hangi şartlarda matbaaya veriliyor, teknik takipleri nasıl yapılıyor? Bunu ilgilileri daha iyi bilir. Ama 80 bin kişi itiraz edebiliyor, hak arayışında bulunabiliyor ise en azından bunların da haklılıklarının veya haksızlıklarının tescil ettirilmesi gerekir. Şimdi hatırlayacaksınız yine ÖSYM tarafından yapılan bir Tıpta Denklik Sınavı vardı. Tıpta Denklik Sınavı bir şekilde şaibeli bulundu ve

iptal edildi. Şimdi niye üniversite sınavında bu kadar şaibe ayyuka çıkmışken sınav iptaline gidilmedi de, Tıpta Denklik Sınavı iptal edildi? Bunun da izahı bana göre zor. Şimdi demek ki bunlar olabiliyor. Şöyle düşünmek daha doğru olabilir: Bu 80 bin kişi az bir rakam değil. Bırakın 80 bini, bir kişinin bile hakkının zayi edilmemesinden sorumlu bir yönetim anlayışı olması lâzım. Bana göre ilgililerin bunların hepsini inkâr yoluna gitmek ve yok saymaları yerine; bir şekilde bunların araştırılmasını sağlamaları herhalde birilerinin rahatlaması açısından daha uygun olacaktır. Hatanın yokluğunda ısrarın yeni hatalarla pekiştirilmesi, en azından bunların yokluğunu iddia edenlerin vicdani sorumluluklarını daha da arttıracaktır.

Zihniyetten kaynaklanan hatanın telafisi mümkün değildir. Dolayısıyla yanlış zihniyetin değişmesi lâzım. İşin başında söylediğimi tekrar etmek istiyorum. Bu hataların aslında hata değil, bir ideolojik hedef olarak algılanması Ali DEMİR’in buraya getirilmesinin olmazsa olmaz şartı bizi zorluyor. Zira birileri kendilerine göre bir kutsal hedef belirlemiş. Bu hedefe gidebilmek için şu şu ahlakî olmayan uygulamaların yapılmasını bir zaruret olarak değerlendirmiş. Ali DEMİR’i de bu zarureti ört bas edebilecek, kamufle edebilecek, yönlendirebilecek veya absorbe edebilecek bir konumda düşünmüş olabilirler. Yani olaylar, bir masumiyet ölçüsü içerisinde tesadüfen ortaya çıkan oldu bittiler değil; bir hedef doğrultusunda yürütülen organize bir faaliyet olduğu kanaatini telkin ediyor diye düşünüyorum.

-YGS’de çok kısa sürede savcılık soruşturması tamamlandı, takipsizlik kararı verildi ve YGS iptal edilmedi. İptal edilen KPSS’in soruşturması hala tamam-

lanamamışken, YGS soruşturmasının bu kadar kısa sürede tamamlanmış olmasını neye bağlıyorsunuz?

-Şimdi bunun zahiri ve batını sebepleri olabilir. Zahiri sebep; hemen arkasından ikinci bir sınavın yapılma tarihinin yaklaşması ve okulların kapanıyor olması. Yaz tatilinin başlaması vesaire gibi sonuçlar bunu baskı altına almış ve ilgilileri bu konuda bir şekilde bu olayı ört bas etmeye mecbur etmiş gibi görülebilir. Bu işin zahiri şekli ve belki de yönetim sorumluluğunu üstlenenleri en rahatlatan bir zaruret olarak bu devreye sokulmuş olabilir. Ama önceki sınavın soruşturmasının halen bitmediği düşünüldüğünde bu soruşturmanın da bir şekilde yasal ahlaki zeminde sürdürülmesi ve bunun da mağdurların haklarının giderilmesi lâzım gelir idi. Ama ikinci bir sınavın yapılacağı yönündeki baskı, mağdurların haklarının iadesi bir tarafa; mağdurların olmadığı yönünde bir açıklamayla sınavın meşruiyetinin tescili şeklinde bir durum ortaya koydu. Şu ana kadar en azından o dönemde ÖSYM'nin veya sınav yönetmeliğinden birinci derecede sorumlu olan diğer kesimlerin bir şekilde cezalandırıl-

ması gerekiyordu. Ama o halen devam ediyor. Kaldı ki, o dönemde de birtakım ÖSYM mağdurlarının haklarının gasp edildiği, zanlılarının ödüllendirildiği gerçeğiyle de karşı karşıyayız. Öğretmenlik sınavını hatırlayacaksınız. Polislik sınavını hatırlayacaksınız. Şimdi hal böyle olunca bir tarafta soruşturma var, bir tarafta araştırma var; ama bir tarafta zanlılar adeta ödüllendirilmiş, bir tarafta mağdurların hakları telafi edilmemiş. Şimdi bu sürecin de bu kadar uzun sürmesi aslında makul değil. Zira bu hem cezai müeyyide alması gerekenlere bir zaman tanıma, delilleri yok etme noktasında bir imkân hazırlama gibi düşünülebilir; hem de mağdur olanların hak gasplarını kim, nasıl ödeyecek şeklinde bir durum ortaya çıkabiliyor. Şimdi sizin az önce işaret ettiğiniz sınavın soruşturmasını bu kadar kısa sürede tamamlanabilmişse o zaman bunun bir önceki ile de ilişkilendirilmesi gerekirdi. Ama halen ucu açık. Şimdi bunun da bu kadar kısa sürede kapatılması acaba hakkaniyet, adalet, eşitlik ve ahlaki ölçüler açısından ne kadar gerçeği yansıttığı hususu tartışılır. Öyle tahmin ediyorum ki yaklaşan seçimler veya yaklaşan yaz tatili gibi bir şekilde

siyasî idareyi etkileyecek olan zaruretlere bu olayın kısa sürede ört bas edilmesini, varsa sorumlularının başışlanmasına, varsa kazananlarının bir tür ödüllendirilmesine sebebiyet vermiştir.

-YGS'deki hatalar zincirine rağmen ÖSYM Başkanı Ali DEMİR'e hem Başbakan, hem de YÖK Başkanı Yusuf Ziya ÖZCAN sahip çıktı. Tüm yaşananlara rağmen Ali DEMİR hala makamında oturuyor. Bu konuda iktidarın ve YÖK'ün tutumunu nasıl yorumluyorsunuz?

-Tersten başlayalım. Ali DEMİR'in bu koltukta bu kadar şaibeden sonra oturtulmasının arkasında herkes, her şeyi arama hakkına sahip. Başka birisi olsaydı, örnek olsun diye söylüyorum, Hopa'da bir terör olayı veya bir siyasî olay yaşandı. Hopa'daki görevliler değil; Artvin'dekiler bile görevden el çektiler. Şu veya bu şekilde yerleri değiştirildi. Türkiye'de 1 milyon 700 bini ilgilendiren bir mağdur kitlesinin haklarının aranması konusunda acaba aynı ilgi ve aynı hassasiyet niye gösterilmedi? Niye ısrarla Ali DEMİR orada tutuluyor? O zaman kuşku artıyor. Birilerinin beklentilerinin, ince hesaplarının olduğu duygusu ağır basıyor. Şimdi siz diyorsunuz ki niye görevden alınmadı? Hem YÖK, hem iktidar bu kişiye sahip çıkıyor. YÖK de iktidarın, ÖSYM de iktidarın. Bu yapılanmayı, bir suç örgütü gibi ilan etmek ne kadar doğru olmasa da, mağdurların haklarının gaspı talebinde bakıldığında iktidarın ve YÖK'ün kendi üzerine düşeni yapmadığı kanaati ortaya çıkıyor. Ama öte yandan da olaya başka taraftan bakıldığında birileri bu olayı fiilen vuku bulsun istediği için Ali DEMİR buraya getirilmiştir kanaati insanı rahatsız ediyor. Zaten bizi de rahatsız eden budur. Bu kadar şaibeye, bu kadar haksızlığa, bu kadar mağduriyete rağmen Ali DEMİR

orada duruyor. Ali DEMİR'i biz tanımayız ama Ali DEMİR burada adayları mağdur eden bir kahraman rolüne düşmüşse o zaman kamuoyunu rahatlatmaktan sorumlu olan iktidarın kamu adına bu inisiyatifini kullanması lâzım. Bir sınav oldu, yanlış yapıldı. İkinci bir sınav oldu, haydi telafisi mümkündür diyelim. Ama bu telafisi edilemeyeceklerin sıralanması ve buna her gün bir yenisinin eklenmesi herhalde bu insanı rahatsız eden duruma dur denilmesi gerekmektedir. Ali DEMİR, buradan ne şartlarda olursa olsun, ne pahasına olursa olsun alınmalıdır. Eğer Ali DEMİR'in burada bulunması lâzım geliyorsa, o zaman bu şaibelerin durdurulması gerekmektedir. Hem Ali DEMİR dursun, hem şaibe devam etsin. Bunun ikisinin bir arada izahını akıl ve vicdan ölçeğinde yapmak mümkün değil diye düşünüyorum.

-ÖSYM Başkanını aklamak isteyenler, ÖSYM çalışanlarına yönelik linç kampanyası yaptı. Hataların nedeni sanki eski kadroların gibi lanse edildi. ÖSYM çalışanları Ali Demir ve yönetim kurulunun hataları nedeniyle mağdur edildi. Size göre bir kısım çevrelerin ÖSYM çalışanlarını suçlamadaki amacı tam olarak neydi?

-Şimdi şöyle diyelim: Veleve ki, iddialar doğru olsun. Bu gerçeği değiştirmez. Siz iktidarsınız. Bürokratlarınız size ihanet ediyor. Bu iktidarın masumiyetine delalet eder mi, bu iktidarın hakkaniyetine işaret eder mi? Nihayet bir devlet kurumu vardır. Bu kurumun başındaki kişiler, kendi sorumluluğu altında olan kişilerden de sorumludur. Eğer siz, kendi tabanınızdakilere hükmedemiyor, onları yönetemiyor, onları kontrol edemiyorsanız o zaman başarısızlığınızı siz kendiniz kabul etmişsiniz demektir. Bu bağlamda düşünüldüğünde aşağıdakilerin görev yerlerinin değiştirilmesi veya

bir şekilde farklı cezalara mahkûm edilmesi birilerinin aklanması için birilerinin bedel ödemesi şeklinde anlaşılır ki bunun da kamu vicdanı olarak makul bir izahının yapılması doğru değil diye düşünüyorum.

-LYS de Ali DEMİR başkanlığında yapıldı. YGS'de bu kadar çok hata yapan birine LYS'yi de teslim etmek ne kadar doğru?

-Ali DEMİR orada olduğu sürece yasal haklarını kullanma hakkına sahip. Dolayısıyla da bunu yapıyor ve yapacak. Ama bunun mağdurları nasıl karşımıza çıkacak, ne zaman karşımıza çıkacak? Ayrıca o da bir merak konusu diye düşünüyorum. O olmazsa daha iyi, insanlar daha güvenli, daha huzurlu bir şekilde bu sınavlara katılabilir ve en azından bunu bir kader algılaması içerisinde teslimiyet duygusuyla yerine getirebilir. Şimdi varsayalım ki ne kadar düzenli, ne kadar titiz halde hazırlanırsa hazırlansın sınav girenlerin ve sonuçlarını görenlerin de bir şekilde tedirgin oldukları bir sınav olma özelliğinden öteye gitmeyecektir diye düşünüyorum. Bu bağlamda Ali DEMİR'in orada oturmaması ve en azından yetkile-

rini bir başkasına devretmesi daha uygun olurdu.

-LYS'de adaya özgü kitapçık uygulamasından vazgeçildi. Ancak abartılı güvenlik önlemleri devam etti. Bu konuyla ilgili neler söyleyeceksiniz?

-Birilerinin kendi suçlarını bastırma noktasında kamu vicdanını rahatlatmaya yönelik operasyondur bu. Şimdi olaylar güvenlik açısından yapılmıyor. Kamuya güvenlik süsü verdirmek için yapılıyor. Şaibeler sınav salonlarında doğrudan adaylar arasında yaşanırken, sizin harici unsurlarda güvenliği temin etmenizin sizin açınızdan onları rahatlatmaya yönelik bir tarafı yok. Emniyet dışarıda güvenliği alıyor. Tam tersi sınava girecek olanların huzurunu bozuyor, rahatını kaçırıyor, zihni bulandırıyor. Mesela sınav arabası ile gelmiş, nereye koyacağı belli olmayan bir anahtar veya kimlik bilgileri, banka kartları kime teslim edeceği belli değil. Bununla alakalı olarak onlar biraz da rahatsızlık yaşıyorlar. Bana göre insanları bu noktada tedirgin edecek abartılı bir güvenlik yerine, asıl güvenliği ÖSYM'nin iç zihniyetinde yapmak ve adaylara da huzurlu bir sınav ortamı yaratmak daha doğru olur.

Gazeteci Yazar Metin ÖZKAN ile Söyleşi

“Bu ülkede 30 yıldır TERÖR devam ediyor. Kandil yerli yerinde duruyor. İçeride demokratik özerklik ilan ediliyor. Bazı il ve ilçe merkezlerinde fiili olarak idare ve kontrol terörün eline geçiyor. Sivil itaatsizlik uygulanıyor. Devletin Camisinde namaz kılınmıyor. Devlete vergi ödemeye karşı çıkılıyor. İstanbul başta olmak üzere ülkenin her tarafında eylemler yapıp sokaklar yakılıyor. Vatan evlatları her gün “Söz konusu vatansa gerisi teferruattır” diyerek birer, birer şehit oluyor.”

Türkiye terör nedeniyle şehit olan askerlerimiz için açılıyor. Ard arda gelen şehit haberleriyle yüreklerimiz kor düşerken, özellikle açılım süreciyle birlikte terör saldırılarının artması, bölücülerin hareket alanını genişletmesi dikkatlerden kaçmıyor. Son yıllarda terörist saldırılarının artmasının nedeni size göre nedir? Siyasi erkin terörle mücadele konusundaki politikaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Evet bu ülkede 30 yıldır TERÖR devam ediyor. Kandil yerli yerinde duruyor. İçeride demokratik özerklik ilan ediliyor. Bazı il ve ilçe merkezlerinde fiili olarak idare ve kontrol terörün eline geçiyor. Sivil itaatsizlik uygulanıyor. Devletin Camisinde namaz kılınmıyor. Devlete vergi ödemeye karşı çıkılıyor. İstanbul başta olmak üzere ülkenin her tarafında eylemler yapıyor sokaklar yakılıyor. Vatan evlatları her gün "Söz konusu vatansa gerisi teferruattır" diyerek birer, birer şehit oluyor.

Sonra?

Sonrasında Başbakanımız "Açılım" safatasında kendisini defalarca kez oyuna getiren kalles vatan hainlerinin gerçek yüzlerini yeni fark edip "Bıçak kemiğe dayandı" diyerek terörü yeni fark ediyor!

Ayrıca terör saldırılarının genellikle bu mevsimde büyük artış gösterdiği yıllardır bilinen bir gerçektir. Çünkü arazi ve hava şartları teröristlere daha rahat hareket etme kabiliyeti yaratır. O nedenle yaptığı planlı eylemlerle devleti zorda bırakmak isteyen örgüt kandan beslenmeye devam etmektedir.

Sonuç?

"Bu iş silahla çözülmüyor" diyenler görmüştür ki terör örgütüne uzatılan her zeytin dalı, iyileştirme çalışması, açılım veya eve dönüş çağrıları her defasında elimizde patlamıştır. Terörün kökünü kazımak için silah bırakmayan teröris-

tin kökünü kazımaktan başka çıkar yol kalmamıştır. Bunu yapmak içinde iç ve dış mihraklara karşı kararlı ve azimli bir tavır sergilemekten başka yol yoktur.

Son saldırılarla birlikte başbakan 'sabrımız tükendi, sözün bittiği yerdeyiz' açıklamasını yapmış, ardından da pkk kamplarına operasyon düzenlenmiştir. Hükümet pkk konusunda niçin bu kadar geç adım atmıştır? Yıllardır konuyu yakinen takip eden bir gazeteci olarak hava operasyonlarının yeterli olacağını düşünüyor musunuz? Kara harekâtı da başlatılmalı mıdır?

Türkiye'de bırakın taşları, artık dağlar yerinden oynamış ve cin şişeden çıkmıştır. Evet Başbakanın sözleri terörden canı yanmış bir insanın son derece doğal bir refleksidir, ancak teröristler "Şehit" kanını mübarek ramazanda da akıtmasalardı bir şey yapmayacak mıydık?

Tabi ki yapacaktır. Hatta yapmalıdır da. Çünkü zararın neresinden dönülse kardır. Operasyonlar sade-

“Başbakanımız “Açılım” safatasında kendisini defalarca kez oyuna getiren kalles vatan hainlerinin gerçek yüzlerini yeni fark edip “Bıçak kemiğe dayandı” diyerek terörü yeni fark ediyor!”

ce hava saldırıları ile sınırlı kalmamalı, karadan da terör inleri delik deşik edilmeli ki katiller patronun kim olduğunu bu defa iyi anlamalı.

Bakın, yıllarca teröristlerin Irak-taki kamplarını yok etmek şöyle dursun örgütü besleyen dış mihraklar ile Barzani ve Talabani ikilisi oradakileri öyle bir havaya soktular ki, Türkiye'nin kendilerine bir şey yapamayacağı güveni ile kamplarını kalıcı hale getirdiler. Onlarda örgütlerini geçen süre içerisinde her yönü ile geliştirip daha etkili bir konuma getirdiler.

Mesela,

Türkiye'de olabildiğince siyasi bir altyapı oluşturup daha etkin siyasileştiriler. Kazandıkları belediyelerde, kurdukları partilerde legal görünüşlü Terörist yuvaları oluşturdular. Kimse denetlemedi, kanunları hiçe sayan yaklaşımlarına karşı kimse bir şey yapmadı. PKK'nın arkasından KCK, KCK'nın arkasından BDP, BDP'nin arkasından da DTK çıktı. Yarın ne çıkar orasını bilmiyoruz. ediyor, istediği gibi eylem yapıyor

Bakın İRAN bütün dünyanın karşı olmasına rağmen kendi çıkarları için ne gerekiyorsa yapıyor. Sahi gerçekten Karayılanı yakalasa idi İnişiyatif kimin elinde olacaktı hiç düşündünüz mü?

Buyurun sorunuzun cevabını siz verin!

TBMM çatısı altında teröre yataklık yapan bir parti bulunmaktadır. Özellikle bazı illerimizde halkı kin ve düşmanlığa sevk eden, insanları kamplara ayıran tahrik ve edici açıklamalarda bulunan, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne adeta meydan okuyan bu parti ve yandaşlarına bu kadar taviz verilmesi ülkemizi hangi noktaya götürür?

Kendi sorunlarını çözmeyen bir ülke büyük ülke olamaz. Siz kendi sorunlarınıza kayıtsız kalıp başkala-

rının sorunlarını çözmeye kalkarsanız buna kimse inanmaz. Nitekim milli çıkarlar tavizle (sıfır sorun masalı ile çözülemez) uluslar arasında karşılıklılık ilişkisi vardır. Hani iktidarın dediği gibi “KAZAN KAZAN” lafı inanarak söylemiş olsaydı bu işler bu seviyeye gelmezdi.

Gerçek şudur; Eğer seçim yasalarınızda bu kadar serbestlik varsa Meclis çatısı altında örgüte destek veren bir partiyi her zaman göreceksiniz. Bu kaçınılmaz. Buradaki amaç bu partiyi besleyen sebeplerin ne olduğunu bulabilmektir. Ezilmiş, aç, işsiz insanların bulunduğu söylenen doğu ve güneydoğu bölgelerimizde bu partinin etkinliğinin nereden geldiğini anlamamız lazım. Hiçbir ekonomik ve toplumsal projesi olmadığı halde sırf “özerklik” söylemi ile nasıl bu kadar destek görebilmektedir.

Türkiye'nin varacağı noktaya geline; Türkiye çok güçlü bir devlet

yapısına sahiptir. Bu ülkeyi bölmek o kadar kolay değildir. Hele göz göre, göre bölünme planı yapmak milletin ve devletin kabul edemeyeceği yeğane sonuçtur. Ülkenin bütünlüğü noktasında ki direnç buna izin vermez.

Devlet öncelikle “yedi kocalı Hürmüz” pozisyonuna düşmüş İmralıdan ayrı, Kandilden ayrı, Irakın Kuzeyinden ayrı, KCK ve DTK dan ayrı ayrı talimatlar alan BDP yi duygusal değil mantık dolu politikalarla tasfiye etmelidir.

Hükümet istihdam sorununu çözmek başta olmak üzere bölgeye yönelik bir takım girişimlere öncelik vereceğini duyurdu. Size göre bu çalışmaların terörle mücadele anlamında katkısı ne düzeyde olacaktır.

Aslında hükümet, en başta terörle mücadeleye başlarken “Kürt sorunu vardır ama ülkenin Kürtlerle

sorunu yoktur” anlayışından hareket etmek istiyordu.

Katkısı büyük olacaktır kuşkusuz ama öncelikle devletin bölgede hakimiyet kurması gerekiyor. Yatırım yapmak isteyen pek çok işadınının haline ülke olarak tanık olduk. makineleri yakıldı, yatırımları bombalandı, saldırıya uğradı. Devletin terörün geçiş noktası olan sınır boylarını dümdüz yapıp güvenlik şeridi oluşturacak ve devletin kontrolü altında istihdam için yatırımlar, eğitim için okullar yapılacak. Bölge halkı iş ve farklı kültürlerle kaynaşmayla tanıştığı anda teröristin ikna edecek ve kendini haklı gösterecek hiçbir söylemi kalmaz. Ancak bugünkü şartlarda Çukurca'da karakolunuzu koruyamazken, yatırım ve eğitim seferberliğinin gitmesi göstermelik olacaktır. Çünkü karşınızda beşik kertmesi, töre cinayeti gibi çağ dışı anlayışların hala kabul gördüğü, yoksulluğun kader olarak

benimsendiği bir sosyo-ekonomik yapı var. Bu yapının mimarisi de-
ğiştirilirse başarı yavaş ama sağlam
adımlarla gelecektir.

**Bir medya mensubu olarak; Türk
medyasının, ülkemizin terörle mücade-
lesi sürecindeki tutumunu nasıl değer-
lendiriyorsunuz? Çünkü kamuoyunda
şöyle bir kanaat var ki; düşünce özgür-
lüğü ve demokrasi adına en marjinal
bölücü söylemler dahi medyada rahat-
lıkla yer almaktadır. Bu durumu nasıl
değerlendirmek gerekir?**

Medya yıllardır kötü bir sınav
veriyor. Özellikle kendisine Kürt
aydını, gazeteci, Yazar ve Uzman
kisvesi giymiş Liboş takımı. Onlara
göre Özerklik verilse ne olur... Ayrı
bayrak çekilse ne olur... PKK ile
masaya oturulsa ne olur.

Çünkü bunlar devletin ve toplu-
mun çıkarları söz konusu olduğun-
da, "Terörist ile Kürt kardeşlerimizi"
birbirine karıştırıp "Kürtçülük" ya-
pan sahibinin sesi satılık kalemşör-
lerdir. Hiçbir şehit cenazesine ağla-
maz, hiçbir gazimizin kopan kol ve
bacağına acımazlar. Kandilde terö-
ristlerle görüşüp, İngiltere, Fransa
ve Almanya da terör finansörleri ile
kadeh tokuştururlar.

Hepsinin ağzında aynı sakız. De-
mokrasi, İnsan hakları, özgürlük,
özerklik, otonomi vs...vs... Hep
aynı söylemler, hep aynı terane.
İşin garibi zavallı kandırılmış Kürt
kardeşlerimizde bu masalı din-
leyerek bu zevatın kendileri için
mücadele ettiklerini zannediyorlar.
Oysa onlar bodrum koyunda "tek-
ne turu", Türk bükünde "şampanya
partisi", Marmaris de "dans", Çeşme
de " maskeli balo" yapıyorlar. Onlar
için en kolay olanı da maskeli balo
çünkü yüzündeki maskeyi hiç çı-
kartmıyorlar.

Gelin de bunlarla terör ve teröris-
te karşı mücadele verin.

**Son yıllarda basın özgürlüğü husu-
sunda önemli sıkıntılar yaşadığımız
bir vakıa. Uzun yıllardır basın camiası
içerisinde yer alan bir gazeteci olarak,
geleneksel noktayı değerlendirir misiniz?**

**Özellikle siyasi iktidarın tutumunun
medya camiasında zorunlu bir oto kon-
trol algısını yerleşik hale getirdiği iddia
ediliyor. Ayrıca bir kısım basın kuruluş-
larının hoyratça politik bir duruş sergi-
ledikleri ve bu tutumları neticesinde de
taltif edildikleri noktasında bir kanaat
de kamuoyunda oluşmuş bulunmakta.
Bu kaygıları paylaşıyor musunuz?**

Bu kaygıları paylaşmamak anor-
mallik olur zaten. Türkiye'de iktidar

**“Medya yıllardır
kötü bir sınav veriyor.
Özellikle kendisine
Kürt aydını, gazeteci, Yazar
ve Uzman kisvesi giymiş
Liboş takımı.
Onlara göre
Özerklik verilse ne olur...
Ayrı bayrak çekilse
ne olur...
PKK ile masaya oturulsa
ne olur.
Çünkü bunlar devletin ve
toplumun çıkarları
söz konusu olduğunda,
“Terörist ile Kürt
kardeşlerimizi”
birbirine karıştırıp
“Kürtçülük” yapan
sahibinin sesi
satılık kalemşörlerdir.
Hiçbir şehit cenazesine
ağlamaz, hiçbir gazimizin
kopan kol ve bacağına
acımazlar.
Kandilde teröristlerle
görüşüp, İngiltere, Fransa
ve Almanya da terör
finansörleri ile kadeh
tokuştururlar.”**

medyayı hizaya getirmiş durum-
da. Basın özgürlüğü alanında Türk
medyası diplerde sürünüyor. Ya
yandaş olacaksın ya da Candaş...
İkisi de olamıyorsanız tecrit hü-
resine atılıp kaderinize razı olur-
sunuz. Bir de tabii basını kontrol
altına almak adına gazeteci değil,
iktidara yakın belirli kuruluşların-
dan meslekle ilgisi olmayanlar ile
meslekle ilgisi olup iktidarın sözcü-
lüğünü yapanlar parlatılıp yönetim
kademelerine getiriliyor. Kontrolü
de bu çevreler yapıyor. Eğer bu
süreçte misyon ununuzu yerine
getirebilerseniz siyasette mevkii ile
veya başka makamla ödüllendiril-
irsiniz. Hiçbir yer olmasa en basi-
tinden TRT'de önemli bir göreviniz
olur.

Aldığım eğitim ve meslek eti-
ğinin bana emrettiği yaptırımlar
çerçevesinde objektif olmayı hiçbir
zaman elden bırakmamaya gayret
gösterdim. Ülkemin bölünmez
bütünlüğünü ve terörle mücadele
konusunda vatanımı ve milletimi
zayıf düşürmemeyi ilke edindim.
Sadece eleştirmek için değil gör-
düğüm yanlışlar konusunda iktida-
rı uyarmaktan korkmadım, çekin-
medim. Ancak zaman zaman ikti-
dar tarafından olmasa da kraldan
çok kralçı tayfası tarafından baskı
ve iftiralara uğradım. Ancak şunu
bilir şunu söylerim. Allaha inancım
sonsuzdur. Ve bu inançla beni sin-
dirmeye ve yıldırmaya çalışanların
iki cihanda iki elim yakalarında ola-
caktır. Varsa onlara hiçbir hakkımı
helal etmiyorum. Bedel ödemekse
doğruları söylemek ve ülkemi sa-
vunmak adına bedel ödemeye de
hazırım.

Uzun lafın kisası!

Umarım ülkemizde artık kan ve
gözyaşı durur, milletimize kardeş-
lik, huzur ve sükûn hâkim olur. ■

Seyit Ali KAPLAN Genel Mali Sekreter

Okullarda Maddi Sıkıntıdan Kurtulma Timi de Kurulsun !

Türk Eğitim-Sen olarak paralı eğitime kesinlikle karşıyız. Hiçbir ad altında veliden para istenilmemesinden yanayız. Ancak son günlerde basında çıkan beyanatlar yanlış anlaşılmalara sebep olmuş, sanki tüm idareciler velilerden zorla para toplayan, veliyi yolunacak kişi ola-

rak gören kişiler olarak lanse edilmiştir.

Halbuki bu beyanatları vermeden önce okulların gelir durumlarını, ödeneklerin nasıl ve ne miktarda geldiğini, ödenek gelmediğinde okul idaresinin eksiklikleri nasıl giderdiğini araştırıp ondan sonra

idarecileri günah keçisi ilan etmek daha mantıklı olacaktır.

Her yıl okullar açılırken sergilenen bu davranış bu yıl da sergilenmekte, hatta daha ileri gidilerek okul idarecilerini kontrol için "timler" kurulduğu ifade edilmektedir.

İdarecilik yapmış biri olarak bu davranışı iş bilmezlik, yanlış bilgilendirilme ve siyasi bir davranış olarak görüyor; sayın bakanı ve böyle beyanat verenleri "okullara ne kadar para geliyor, okulları eğitim öğretime hazırlamak için ne kadar para ve emek gerekiyor, okullarda ne kadar personel var" konusunda bilgilenmeye ve ondan sonra okul idareci ve öğretmenlerini günah keçisi ilan etmeye çağırıyorum.

Bilindiği gibi ülkemizde ilköğretim okullarına ayrı ödenek gelmemektedir. Gelmediği için de siyasilerce idare edilen il özel idaresinin takdir ettiği miktar para gönderilmektedir.

Orta öğretimde ise milli eğitim müdürlüğü vasıtasıyla bakanlıkça uygun görüldüğünde ve uygun görüldüğü miktarda ödenek gönderilmektedir.

Şimdi görünüşte okullara gelen para normal gibiymiş gelebilir. Ama okul idarecilerinin siyasi görüşlerine ve sendika üyeliklerine göre hizmetli -memur kadrosu verildiği,hatta okullara öğretmen atamalarında bile okul müdürlerinin sendika üyeliklerine bakıldığı bir ülkede yaşıyor ve bu anlayışta olan bir iktidar tarafından yönetiliyoruz.

Şimdi sayın bakana ve bazı sendika olduğunu iddia eden ve sendikal faaliyetinde ve üye profilinde idarecilerin de bulunduğunu unutan sendikalara sesleniyorum.

Okullar eğitim ve öğretime hazırlanırken bu idareciler okulların badana boyalarını kime hangi parayla yaptıracaklar. Hizmetlisi olmayan okullar çalıştırdıkları temizlik işçisinin para ve sigorta ücretlerini nereden nasıl karşılayacaklar? Kırılan camların, bozulan kapı ve kilitlerin parasını kimden alacaklar. Parasızlıktan kapanan telefonlarının parasını nasıl ödeyecekler.

Ya da parasızlıktan okullarda görülen eksikleri müfettişler gördüğünde ve idarecilerin"sayın bakan bağış almayın dedi onun için hazırlık yapamadık"dediğinde müfettişler bunu raporlarına yazabilecekler mi?

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün.Şurası hiçbir zaman unutulmamalıdır ki hiçbir idareci, hiç bir öğretmen, öğrenci velisinden para dilenmekten ,kıt kanat geçindiğini bildiği velilerden bağış adı altında sıkılarak" ne kadar bağış verebileceksiniz" demekten zevk almaz. Hele hele sene içinde herhangi bir ihtiyaç için sınıflardan toplanacak paralar konusunda hiçbir öğretmen tahsildarlık yapmak istemez.

Biz de sendika olarak tabii ki velileri bağış konusunda zorlamaya karşıyız. Her ne ad altında olursa olsun veliden para toplanmasına rıza göstermeyiz. Ama devlet de okullara ihtiyaçları kadar ve taraf ve torpil olmadan para göndermelidir. Ondandır kayıt parası veya bağış adı altında velilerden para alan idareciyi cezalandırma söz konusu olabilir.

Siz bakanlık olarak okul aile birlikleri yönetmeliği çıkaracaksınız. Nasıl para toplanacağını,nerelere nasıl harcanacağını belirteceksiniz.

Okullara yeterince ve tarafsız olarak ödenek göndermeyeceksiniz. Teftişlerde görülen aksaklıklarda, eğitim öğretime hazırlıklarda eksiklik görüldüğünde, nedenini sormadan idareciye ceza vereceksiniz. Ondandır da"bağış toplayan idareciyi"asarım keserim diye beyanat vererek velilerin önüne atacaksınız.Böyle bir anlayış insaf ölçülerinde bir anlayış değildir, olmaz.

Buradan sayın bakana sesleniyorum: Öğrenci başına okullara en az 100(yüz) TL ödenek gönderin. Okul aile birliklerini iptal edin ve okullar eğitim öğretime hazırlanamadığı zaman "ben velilerden para almayın biz göndereceğiz dedim ama gönderemedim onun için okullar temizlenemedi,badana boya yapılamadı, kaloriferler yakılamıyor, kırılan camlar takılamıyor,güvenlikçi alınamıyor,yeterince hizmetli bulunamıyor"deyin.

Buradan tüm idarecilere de sesleniyorum: Ne olur velilerden bir kuruluş bağış almayın. Okulların eksikliklerini yetkililere bildirin.Yapılmadığında da velileri beyanati veren,tim kuranlara yönlendirin. Günah keçisi hep idareciler olacak değil ya. ■

Talip GEYLAN Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

4-B'li Sözleşmeliler Kadroyu Nasıl Aldı ?

Sendikacılık dinamik bir süreçtir.

Bu sürecin ise masa başında değil, alanlarda ve çalışanlarla birlikte yürütülmesi gerektiği evrensel sendikal bir standarttır.

Sendikanın en kaba tanımı bile şunu söyler: Sendika, üyelerinin hak ve hukukunu korumak ve geliştirmekle mükellef yapıdır. Kime karşı? Tabii ki, işverene karşı.

Bu durumda, 4688 Sayılı yasaya göre faaliyet yürüten memur sendikalarının işvereni de Devlet olduğuna göre; icranın başında oturan Hükümet, sendikaların muhatabı demektir. Dolayısıyla memur sen-

dikalarının, üyelerinin ve çalışanların hak mücadelesini verirken Hükümete karşı tavizsiz bir duruş sergilemesi, hem sendikal hem de ahlaki bir yükümlülüktür.

Sosyal bir taraf olan sendikaların, yükümlü oldukları görevi ifa ederken izleyecekleri yol ve yöntemler bellidir: Bir sosyal baskı unsuru olması gereken sendikalar, bunu gerçekleştirirken, öncelikle taraf oldukları kesim adına ilgili kişi ve kurumlarla görüşmeler ve yazışmalar yaparlar. Kampanyalar ve medya çalışmalarıyla kamuoyu oluşturmaya gayret ederler. Bu girişimlerle sonuç alamadıklarında

da demokratik haklarını kullanır ve alanlara inerek eylem ve protesto etkinlikleri düzenlerler. Bunlardan da netice elde edemeyince ise, en nihayetinde, hukuka başvurur ve açtıkları davalarla üyelerinin kazanımlarını koruma mücadelesi verirler.

Bu anlatılanlar, aslında bir sendikanın ortaya koyması gereken rutin ve hatta gerekli faaliyetlerdir.

Dünyanın her yerinde ve sendikal tarihin her döneminde hak mücadelesi bu şekilde yürütülmüştür, yürütülmektedir.

Fakat ülkemiz son yıllarda daha değişik bir sendikal anlayışla tanışmış bulunmaktadır. Evrensel kabuller ve sendikal ilkelerle uzaktan yakından alakası olmayan bu yeni tarzı, "sendika" olarak nitelendirmek ne kadar mümkündür bilemiyoruz. İnanıyorum ki, emek tarihi bunun takdirini hak ettiği şekilde yapacaktır.

Pek tabii ki her kuruluş kendi stratejisini, etik anlayışını, ilkelelerini ve politikalarını belirlemekte özgürdür. Fakat duruşu ve etkinlikleri, eğitim çalışanlarının genelini yönlendirme kabiliyetindeki sendikaların, en azından evrensel asgari standartları hüviyetinde bulundurması gereklidir sanırım.

4-B'liler Kadro Hakkını Kazandı

Bilindiği üzere, 12 Haziran seçimlerinin hemen öncesinde, Hükümet 4-B statüsündeki sözleşmelerin kadroya geçişlerine imkan sağladı. Bu konuda 2005 yılından beridir ortaya konulan mücadelenin, bu kazanımın mimarı olduğu tartışılmazdır.

Tüm sözleşmeli öğretmenler çok iyi bilmektedir ki, onların kadroya geçmelerini ve kadrodan önce de sahip oldukları tüm hakların elde edilmesini sağlayan mücadelenin sahibi **Türk Eğitim-Sen**'dir.

Özellikle şunu belirtmem gerekir ki, bu yazıyı yazmamıza sebep; bir sözde sendikanın dağıttığı broşürdeki iddiaları olmuştur.

Bu sendika(!), "Sözleşmeli Öğretmene Kadro" başlığıyla hazırladığı broşüre bir de "bizim kazanımımız" etiketini iliştiirmiş.

Sözleşmeli öğretmenliğin AKP Hükümeti tarafından icat edilmesinden bu yana geçen yaklaşık altı yılda, Türkiye'de yaşamayan ve gerçeklere vakıf olmayan bir kimse olsaydım dahi bu cafcıflı broşürü inceledikten sonra yine gülerdim. Çünkü, kendi kazanımları olduğunu söyledikleri kadro hakkı konusunda yaptıklarını iddia ettikleri faaliyetlere bakıyorsunuz, laf olsun torba dolsun misali gevelemelerden ibaret.

İsterseniz broşürdeki "sendikal mücadele tarihine yazılacak" faaliyetlerden biraz örnek sıralayalım:

1- 26.12.2008 Tarihinde Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik ile görüştük. (Sözleşmeli istihdamın 2005 yılında başlatıldığını belirtmek isterim. Buna karşılık sendika iddiasındaki bu arkadaşlar ise ancak üç yıl sonra durumu fark edebilmişler!)

2- 02.07.2009 Tarihinde Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu ile görüştük.

3- 12.02.2009 Tarihinde Milli Eğitim Komisyonu Başkanı Mehmet Sağlam ile görüştük.

4- Ekim 2009 Tarihinde KİK'te Milli Eğitim yetkilileri ile görüştük.

5- 30.05.2009 Tarihinde Başbakan ile görüştük.

6- 19.02.2010 Tarihinde Başbakan ile görüştük.

7- 21.07.2010 Tarihinde Başbakan ile görüştük.

8- 30.03.2010 Tarihinde Maliye Bakanı Mehmet Şimşek ile görüştük.

9- 29.03.2011 "Sözler Tutulsun Kadro Verilsin" adıyla ilk defa eylem kararı aldık.

10- 30.03.2011 Eylem kararımızdan korkan ve bize randevu veren Mili Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu ile görüştük.

11- 16.04.2011 Genel Kurulumuza gelen Başbakandan söz aldık.

.....

Ne güzel değil mi?

Güzel güzel görüşerek, sempatik gülümsemelerle muhababını cezbederek bu işler oluyormuş demek ki!

Sendikacılık İcazetle ve Korkuyla Değil; Onurlu ve Tavizsiz Mücadeleyle Yapılır

Ne gerek var; milyonlarca lira harcayarak mitingler düzenlemeye, eylemler yapmaya ya da protesto amaçlı demokratik tepkiler ortaya koymaya.

Kampanyalar ve medya çalışmalarlarıyla ya da ziyaretlerle kamuoyu oluşturma gibi zahmetli çalışmaların lüzumu var mı?

Bazıları için yok demek ki..!

Fakat;

Sendikacılığı ilkeli bir duruş, onurlu bir hak mücadelesi olarak kabul edenler için bu gereklilikler olmazsa olmaz prensiplerdir.

Sendikacılığı, siyasi erkin projelerine hizmet eden bir taşeron faaliyet olarak kabul etmeyi en büyük onursuzluk olarak görenler için hak mücadelesi kutsal bir görevdir.

Bazılarının utanmazca sahiplenmeye çalışmalarının aksine, sözleşmelilerin kadro hakkı, 2005 yılın-

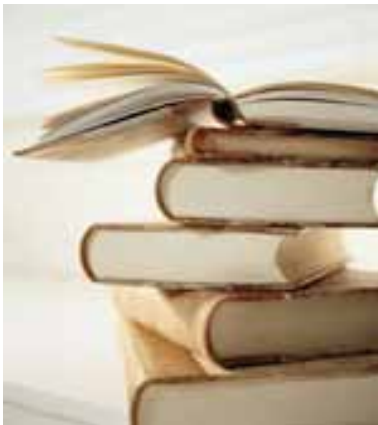
dan beri yürütülen inatçı ve etkili bir mücadelenin eseridir.

Altı yıldır sözleşmeli öğretmenlerin hakları için yapılmadık neredeyse hiçbir şey kalmadı. Büyük ve takdire şayan bir mücadele ortaya konuldu.

İşte bu şerefli mücadelenin sahibi ve adresi Türk Eğitim-Sen'dir. Birileri yüzüstüce sahiplenmeye çalışsa da başta sözleşmeli meslektaşlarımız olmak üzere, bütün eğitim kamuoyu bu gerçeği çok iyi biliyor.

Biz Türk Eğitim-Sen olarak, birileri gibi siyasetin ve bürokrasinin gücünü pazarlayarak, körler-sağırklar diyaloglarına girerek değil; Türkiye emek mücadelesine iz bırakacak büyük bir mücadele ortaya koyarak sözleşmeli meslektaşlarımıza sahip çıktık. Bu konuda hiç mütevazı olmayacağız; bugün sözleşmeli çalışanlar hangi kazanımlara sahip olmuşsa hemen hemen hepsinin altında Türk Eğitim-Sen'in imzası vardır.

İşte aşağıda sendikamızın sözleşmeli çalışanlar için ortaya koyduğu eylem/miting ve hukuki faaliyetlerin bir özetini sıralamaya çalıştık. Ki, bahsedilen faaliyetlere, yaptığımız yüzlerce yazışmayı, görüşmeyi, milletvekilleri nezdinde ortaya koyduğumuz TBMM çalışmalarını, Toplu Görüşme ve Kurum İdari Kurulu toplantılarında masaya taşıdığımız raporlarımızı, kabul ettirdiğimiz tekliflerimizi eklemedik. Bunlar zaten kamuoyunca bilinenler.

DAVALAR

1- Danıştay 12. Dairesi açtığımız davada talebimizi haklı buldu. Kısmi zamanlı geçici öğretmenliği yani 4-C'yi iptal etti. Böylece sözleşmeli olarak çalışmak zorunda olan meslektaşlarımız yılda 10 ay değil 12 ay ücret alma hakkına kavuşmuş oldular.(Tebliğ tarihi: 1 Eylül 2005) (Biz bunu yaparken diğer tüm sendikalar vehametinin farkında bile değillerdi)

2- Danıştay 12. Daire nezdinde açmış olduğumuz davayı, 17/10/2006 karar tarihli hükümlerle kazanarak sözleşme metninin, idareye tek taraflı fesih yetkisi veren 13/C maddesini iptal ettirdik.

3- 4/B Statüsünde çalışanların da sendika üye olma hakkı, Konfederasyonumuza bağlı Türk Sağlık-Sen'in açtığı dava sayesinde elde edildi. (28/11/2006 Tarihli Ankara 2. İş Mahkemesi kararı)

4- Sözleşmeleri iptal edilen 4-C'li İngilizce ve Bilgisayar öğreticilerinin çalışma haklarının gasp edilmemesi için 23.03.2007 tarihinde MEB uygulamasına dava açtık

5- 12 Mayıs 2007 tarihinde sözleşmelilerin sürekli görev yolluğu verilemeyeceği ve doğum izni dönüşü ancak münhal pozisyon bulunması koşuluyla istihdam edilebileceği hükmüne karşı Danıştay nezdinde dava açtık.

6- 10.01.2008 Tarihinde Danıştay nezdinde; sözleşmeli öğretmenlere yarı yıl döneminde özür grubu

yer değiştirme hakkı verilmediği için ilgili kılavuz hakkında dava açtık. Girişimlerimiz neticesinde nihayet 30.12.2008'de MEB bir yazı yazarak talebimiz doğrultusunda uygulamayı hayata geçirdi.

7- Sözleşmeli olarak atandığı halde göreve başlamayanların, daha sonraki atama döneminde kadrolu atanabilmek için başvuru yapmalarını engelleyen kılavuzun ilgili maddesine 05.08.2008 tarihinde Danıştay'da dava açtık. Dava 12. Dairenin 5220 nolu kararı ile lehimize sonuçlandı.

8- 22.09.2008 Tarihinde Sözleşmeli öğretmenlerinin asker öğretmen olamayacaklarına dair MEB genelgesini Danıştay nezdinde dava ettik.

9- 31.12.2008 Danıştay nezdinde dava açarak, 2009 Yılı Özür Grubu Yer Değiştirme Kılavuzu'nda sözleşmelilerin iller arası yer değiştirme talebini kısıtlayan maddenin iptalini istedik.

10- 30 günden fazla rapor alan 4-B'lilerin sözleşmelerinin feshe dilemeyeceğine dair üyelerimiz adına açtığımız davalarla onlarca mahkeme kararı aldık. (Örneğin Diyarbakır 2. İdare Mahkemesinin 2009/1940 nolu kararı)

11- Ankara 7. İdare Mahkemesi'nde kazandığımız 2009/1780 karar nolu dava neticesinde, 4-C statüsünde çalışan sözleşmelilerin de sendikali olabilmelerini sağladık.

12- Eylem yapan sözleşmeli öğretmenleri tehdit etme cüretini gösteren Bakan Nimet Çubukçu hakkında 13.08.2010 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunduk.

13- Sözleşmelilerin eş durumu nakillerine sınırlama getirilemeyeceğine dair onlarca mahkeme kararları aldık. (Örneğin; Tekirdağ İdare Mahkemesinin 2010/906 Esas Numaralı kararı)

14- Kazandığımız onlarca dava neticesinde MEB 30.03.2010 tarihinde bir yazı yayınlamak zorunda kalarak; askerde iken atanan sözleşmeli öğretmenlerin askerliği bitirmelerini müteakip göreve başlayabileceklerini duyurdu.

15- Sözleşmelilerin Eğitime Hazırlık Ödeneğinden sigorta primi kesilmesine yönelik 9.12.2010 tarihinde Ankara İdare Mahkemesi nezdinde dava açtık.

16- Açtığımız dava neticesinde, Danıştay 12. Daire'nin 17.06.2011 tarihli kararı ile; sözleşme dönemi içerisinde kesintisiz üç gün ve toplamda 10 gün süreyle işe gelemeyenlerin sözleşmelerinin feshedileceğine dair ibarenin yürütmesi durdurulmuştur.

17- 02.03.2011 Tarihinde 4-C'li sözleşmelilere aile yardımı verilmesini engelleyen düzenlemenin iptali için Danıştay nezdinde dava açtık.

18- 25.02.2011 Tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı kanuna aykırı olarak; sözleşmelilerden alınan damga vergisi kesintilerinin ödenme-

mesi üzerine 17.03.2011 tarihinde Ankara Nöbetçi İdare Mahkemesi nezdinde dava açtık.

EYLEM/ETKİNLİKLER

1- 25 Nisan 2005 Tarihinde "Sözleşmeli Köleliği" protesto etmek üzere yurt genelinde alanlara inerek eş zamanlı eylemler gerçekleştirdik. (Biz eylem yaparken bugün kazanımı sahiplenme cüretini gösterenler durumdan bihaber şekilde ayakta uyuyorlardı.)

2- 05-12 Mayıs 2005 tarihinde yurt genelinde kitlesel eylemler yapılarak, siyasi parti ve medya ziyaretleri gerçekleştirilerek sözleşmeli köleliğe kamuoyunun dikkati çekildi.

3- Bakan Hüseyin Çelik'e hitaben dilekçe kampanyası düzenlendi. Yurt genelinde toplanan dilekçeler 25 Mayıs 2005 tarihinde Bakanlığa gönderilerek sözleşmeli istihdamın sonlandırılması istendi.

4- 18 Eylül 2006 Tarihinde başta sözleşmeli kölelik olmak üzere eğitim çalışanlarının sorun ve taleplerine dikkat çekmek amacıyla; yurt genelinde siyah kokartla derslere girildi.

5- 24 Kasım 2006 Tarihinde "Geleceğimiz için yürüyoruz" eylemi gerçekleştirildi. Akabinde Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'le tüm şube başkanlarımızla birlikte bir görüşme gerçekleştirildi. Görüşmede sözleşmelilerin kadroya geçirilmesi talebinin de bulunduğu bir rapor kendisine sunuldu.

6- 27 Mart 2007 Tarihinde tüm illerde kitlesel basın açıklamaları yapıldı; Adana'da Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK ve Bursa'da Maliye Bakanı Kemal UNATIKAN katıldıkları programlarda protesto edildi.

7- 03.07.2007 Tarihinde MEB önünde 4-C'lilerle birlikte eylem yaptık. Sözleşmesi feshedilen 3500 4-C'li öğretmenin feryadına destek olduk.

8- 3 Nisan 2009 Tarihinde 4-C statüsünde çalışanların sorunlarını gündeme getirmek ve çözüm önerileri oluşturmak için Kurultay düzenledik ve akabinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı önünde eylem yaptık.

9- 31.08.2009 Tarihinde 4-B'li Sözleşmeli öğretmenlere de il emri hakkı verilmesi için dilekçe kampanyası düzenledik.

10- Hazırladığımız onlarca soru önergesi ve kanun teklifleriyle sözleşmeli çalışanların sorun ve beklentilerini sürekli TBMM gündemine taşıdık.

11- Sözleşmeli öğretmenlerin de hazırlık ödeneği almasını sağladık.

12- 25 Kasım 2009 Tarihinde sözleşmeli çalışanların sorunlarının da olduğu bir dizi taleplerle bir günlük iş bırakma eylemi gerçekleştirdik. (Bu eyleme Eğitim Bir Sen'in dışındaki sendikalar destek vermiştir. Hatta bu eylem sürecinde, dünya emek tarihinde örneği görülme-yecek şekilde bazı sendikalar bizzat grev kırıcılığı yapmışlardır.)

13- 26 Şubat 2009 Tarihinde Türkiye genelinde "Eğitim Çalışanlarına Biraz Huzur" adıyla eş zamanlı eylem gerçekleştirdik. Eylemde, sözleşmeli istihdam başta olmak üzere, bakanlığın yanlış uygulamalarını protesto ederek çalışanların taleplerini kamuoyunun bilgisine sunduk.

14- 28 Ağustos 2009 Tarihinde MEB önünde sözleşmeli öğretmenlere il emri uygulaması getirilmesi için bir protesto eylemi gerçekleştirdik.

15- 24 Kasım 2009 Tarihinde MEB önünde kitlesel basın açıklaması yaparak; sözleşmeli öğretmenlerin sorunlarının da içerisinde olduğu bir dizi talebimizi gündeme taşıdık

16- 4 ve 20 Şubat 2010 Tarihlerinde 4-C statüsündeki sözleşmeli Tekel çalışanlarının eylemine destek verdik. (Hükümet tarafından, Tekel çalışanları 'hem çalışmıyorlar hem de yüksek maaş alıyorlar' propagandasıyla toplum nezdinde itibarsızlaştırılmak istenmiştir. Maalesef bu eylemlere destek vermeyen bazı malum sendikalar da AKP'nin bu tutumuna destek olmuşlardır.)

17- 13 Mart 2010 Tarihinde Ankara Sıhhiye'de Cumhuriyet tarihinin en büyük eğitim çalışanları eylemini gerçekleştirdik. Bu büyük yürüyüş ve mitingimizde Sözleş-

meli köleliğin bir an önce sona erdirilmesini ve bütün çalışanların kadrolu olmasını talep ettik.

18- 21 Temmuz 2010 Tarihinde MEB önünde eş durumu mağduru sözleşmeli öğretmenler için eylem yaptık.

19- 11 Ağustos 2010 Tarihinde eş durumu mağduru sözleşmeli öğretmen ailelerinin MEB önündeki eylemine destek verdik.

20- 8 Kasım 2010 Tarihinde Nimet Çubukçu'ya, 502.gün dönümünde sözleşmelilere verdiği sözü MEB önündeki eylemle hatırlattık.

21- 1-5 Kasım 2010 Tarihinde düzenlenen 18 Milli Eğitim Şurası'nda bütün eğitim çalışanlarının sözleşmeli statüye geçirilmesine yönelik

teklifi en sert karşı duruşu sergileyerek kabul ettirmedik.

22- 4-C'li sözleşmeli çalışanların 15.03.2011 Tarihinde Ankara Sıhhiye'de yaptıkları mitinge yurt genelinden otobüs kaldırarak ve bizzat katılarak destek verdik.

23- 16 Nisan 2011 Tarihinde Ankara Sıhhiye'de Türkiye Kamu-Sen önderliğinde "Güvencesiz ve Kurlarsız Çalışmaya Hayır" adıyla, sözleşmeli köleliğe ve taşeronlaşmaya hayır demek için miting düzenledik.

Vesselam...

Yürekten inanıyorum ki; yıllardır sözleşmeli köle mantığıyla çalıştırılan, buna mahkum bırakılan meslektaşlarımız ortaya koyduğumuz bu mücadeleyi çok iyi bilmektedirler.

Ayrıca yine inanıyorum ki; artık kadro güvencesine sahip olan bu meslektaşlarımız, siyasi iktidarın ve bürokrasinin gücüyle ahlak dışı teklif ve tehditlerle üye olmak zorunda kaldıkları malum yapılara gereken dersi verecek; ilkeli sendikacılığın adresi olan Türk Eğitim-Sen ailesine gururla dahil olmayı tercih edeceklerdir. Zaten gönüllerinin ve fikirlerinin bulunduğu bu yere, varlıklarıyla da şeref katacaklardır. ■

Mücadele Ettik Alınteri Döktük Kadroyu Hakettik

ARTIK 4-B'LİLER KADROLU

TÜRKİYE KAMU-SEN
TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye'nin Sendikası

M. Yaşar ŞAHİNGÖR Genel Mevzuat ve Toplu Görüşme Sekreteri

12 Haziran Seçimleri Sonrası Türkiye

12 Haziran 2011 seçimleri ile birlikte Türkiye 'de bir şeyler çok hızlı değişmeye başladı. Birileri Türkiye'nin daha da demokratikleştiğini söylese de ülkenin bölünmez bütünlüğü konusuna hassasiyetle yaklaşan çevrelerde derin bir endişe hakim... Ülkenin bir bölümüne yönelik etnik temelli bölücülük faaliyeti yürüten çevreler peş peşe çeşitli adımlar atmaya başladılar. Seçimlerden bir süre önce başlayan ve kamuoyunda "açılım" politikaları olarak bilinen çeşitli uygula-

lamalarla büyük bir ivme kazanan ve pervasızlıkla yürütülen bu faaliyetler seçimden sonra daha da hızlandı. Çeşitli güneydoğu illerinden bağımsız seçilen ve daha sonra da TBMM'de BDP çatısı altında bir araya gelen milletvekilleri hem KCK tutukularını hem de Hatip DİCLE nin milletvekilliğinin YSK tarafından engellenmesini gerekçe göstererek TBMM'de yemin etmemeleriyle başlayan süreç daha sonra kendilerince etnik nüfus yapısı bulunan 40 ilde seçim yapı-

arak alternatif bir meclis oluşturma çabasına girdiler. Bazı illerde BDP binalarında, bazı illerde ise uluorta yapılan bu seçimlerle alternatif kürt parlamentosu oluşturmayı amaçlıyorlar.

Tam da 13 askerimizin şehit edildiği gün DTK (Demokratik Toplum Kongresi) nin sözde eşbaşkanı Aysel TUĞLUK tarafından ilan edilen "Demokratik Özerklik" adımı ve Batman Milletvekili Bengi YILDIZ tarafından artık güneydoğu Anadolu dan Türkiye Cumhuriyetine vergi verilmeyeceği açıklaması da diğer gelişmelerle birlikte değerlendirildiğinde adım adım bölünme sürecinin işletildiği çok net bir şekilde görülmektedir.

Bölücü çevrelerce pervasızca atılan bu adımlar ülkenin yönetimini elinde bulunduran siyasi iktidar tarafından sadece seyredilmekte, siyasi iktidara karşı oluşturulduğu iddia edilen her türlü harekete karşı büyük bir süratle işletilen yargı ve güvenlik mekanizmaları, söz konusu bölücü odaklar olunca ya çok ağır hareket

etmekte ya da hareketsiz kalmaktadırlar. Anlaşılan o ki siyasi iktidar 12 Haziran seçimlerinde almış olduğu % 50 ye yaklaşan oyu yürüttüğü "açılım" politikalarının tasvip edilmesi olarak değerlendirmiş ve bu politikalara devam kararı almıştır. Yılların tescilli bölücüsü Kemal BURKAY'ın Türkiye'ye getirilmesi ve Havaalanında Vali Yardımcısı tarafından protokol uygulanarak ve Kürtçe hoş geldiniz denilerek karşılanması siyasi iradedden bağımsız olan olaylar değildir.

Bu süreç içerisinde bizim Türk Eğitim Sen olarak Anayasal zeminde şiddetle karşı çıktığımız "Anadilde Eğitim" konusu bir çok çevre tarafından yeniden dillendirilmeye ve yeni Anayasa çalışmaları kapsamında ,hazırlanacak yeni Anayasaya monte edilmeye, en azından mevcut Anayasadaki Türkçenin dışındaki dillerde eğitim yasağının kaldırılması yoluyla mümkün hale getirilmeye çalışılmaktadır. Hatta bu konudaki bölücü talebi bir dönem tüzüğüne koyan ancak Anayasaya aykırı bu hüküm nedeniyle sendikanın kapatılması söz konusu olunca 2005 yılında kaldırmak zorunda kalan bir sendika da, açılım politikalarıyla gelenen bu noktada "Anadilde Eğitim" konusunu yeniden tüzüğüne koymuştur.

12 Haziran seçim sonuçlarını "açılım"a destek olarak yorumlamak siyasi iktidar için büyük bir yanlışlı olur. Seçimlerde açılım ko-

nusu ancak sonuncu sırada değerlendirilerek verilen kararlarda etkili olmuş, halkımız gününbirlik ekonomik gerekçelerle ve yapay demokratikleşme konularına kilitlenerek açılım konusu adeta gözlerden kaçırılmıştır. Bu konuda muhalefet partileri de gündem belirleme konusunda yetersiz kalmış ve ayrıca bu partiler seçim süreci içerisinde çeşitli argümanlarla baskı altına alınmıştır. Böylesine bir ortamda seçimler yapılmış ve sonuçlar da bilindiği şekilde tecelli etmiştir. Siyasi iradenin almış olduğu oy oranı asla "açılım" politikalarına destek değildir.

Gelenen bu noktada artık ülkemizin bölünmesi açıkça konuşulmuş, ülkenin bölünmesi endişesi toplumda yaygın bir korku haline

gelmiştir. İçinde bulunduğumuz durumdan çıkışımızın yolu devlet olarak yeniden bölücülük karşıtı ve bölge halkını kucaklayıcı politikalar uygulamaktır. Ülkemizin çevresinde olanlar olaylarla birlikte değerlendirip politikalar geliştirilmelidir. Milli bütünlüğümüz konusu başka milletlerin politik çıkarları doğrultusunda değerlendirilemez ve bu problemlerin çözümü noktasında atılması gereken adımlarda başka milletlerden icazet beklenebilir. Gereken tedbirler bir an önce alınmalıdır. Aksi halde -Allah korusun- tedbir almak için bile çok geç olacak, önlenemez bir süreç, geri dönüşmez bir şekilde bizi karşılayacaktır... ■

Yılmaz YEŞİL Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi

2011 Evliya Çelebi Yılı Olarak İlan Edildi

UNESCO, Evliya Çelebi'nin doğumunu 400. yılı münasebetiyle 2011 yılını Evliya Çelebi yılı olarak ilan etti. Her ülke kendi tarihinde ön plana çıkmış ve insanlığa faydalı olmuş unutulmayacak işler yapmış ülkesi ve insanlık adına unutulmayacak işler yapmış kişileri belirleyerek UNESCO'ya bildirir. Oradaki kurullar da uygun gördükleri takdirde o insanların adına o yılı anma yılı olarak ilan ediyor. Bu sadece bir anma yılı olarak görülmemeli aynı zamanda UNESCO tarafından

Evliya Çelebi ve bıraktığı 10 ciltlik eserin tescil edilmesi olarak görülmelidir. Böylelikle bizim hayatı hakkında tam bir bilgiye sahip olamadığımız; seyahatnamesinde anlattıklarından yola çıkarak hayatının kaleme aldığımız hatta 10 ciltlik eserinin görmesek acaba böyle bir kişi yaşamış mı diye düşünebileceğimiz bir "Türk Büyüğü"nin varlığının dünyaca kabul edilip tescillenmesidir. Böylelikle yurdun dünyanın pek çok yerinde Evliya Çelebi adına sempozyumlar, etkin-

likler düzenlendi, okullarda evliya çelebi ile ilgili seminer ve toplantılar tertip edildi. Evliya Çelebi âdeta dimağlarda yeniden doğdu.

"Baki kalan bu kubbede bir hoş sada imiş."

XVII. yüzyıl Osmanlısında yaşamış ve o zamanki Osmanlı coğrafyasını 50 yılı aşkın bir süre dolaşmış, komşu ülkelere seyahat etmiş, Ukrayna, Romanya, Slovakya, Avusturya, Macaristan, Polonya, İran, Mısır, Habeş ve Sudan'a kadar gidip gezip gördüklerini, dinledikleri, okuduklarını ve bildiklerini notlar halinde

tutup sonra bunları kitaplaştırarak kendinden sonra gelecek insanların yararlanması için bir araya getiren¹ Evliya Çelebi kendisini fani eserinin baki gören bir Türk büyüğü, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi kendisi hakkındaki malumatlara eserinin satır aralarından ulaşıyoruz. Ama yine de genel hatlarıyla evliya Çelebi'nin biyografisini şu şekilde toparlayabiliriz.

"Evliya Çelebi,(d. 25 Mart 1611, İstanbul - ö. 1682, Mısır), 17. yüzyılın önde gelen gezginlerindedir. Kırk yılı aşkın süreyle Osmanlı topraklarını gezmiş ve gördüklerini Seyahatnâme adlı eserinde toplamıştır. 25 Mart 1611'de İstanbul'un Unkapanı semtinde doğdu. Babası Derviş Mehmed Zilli, I. Süleyman'dan I. Ahmed'e kadarki padişahların kuyumcubaşılığında bulunmuş ve seferlere katılmıştır. Çelebi ailesi aslen Kütahyalı olup, fetihten sonra İstanbul'a yerleşmiştir.

Evliya Çelebi, çok iyi bir öğrenim gördü. Önce mahalle mektebine gitti. Daha sonra Şeyhülislam Hamit Efendi Medresesi'ne girdi. Burada yedi yıl okuduktan sonra saraya özgü bir okul olan Enderun'a devam etti. Okul öğreniminin dışında özel hocalardan Kur'an, Arapça, güzel yazı, musiki, beden eğitimi ve yabancı dil dersleri aldı. Kur'an'ı ezberleyerek hafız oldu. Evliya Çelebi, öğrenimini bitirdikten sonra sarayda görev aldı. Yaptığı işlerle padişah ve devlet ileri gelenlerinin beğenisini kazandı. Bu yüzden çok yüksek görevlere getirilmesi düşünülmüyordu. Evliya Çelebi'nin düşünceleri ise çok farklıydı. Daha küçük yaşlarından itibaren içinde müthiş gezi arzusu vardı. Yeni yerler görmek, yeni insanlar tanımak

istiyordu. Bu yüzden sarayda fazla kalamadı. Kendisinin anlattığına göre bir rüya üzerine meşhur gezilerine başladı

Gördüğü rüya şöyledir. Rüyasında İstanbul'da Yemiş İskelesi civarında Ahi Çelebi Camii'ndedir. Orada muazzam bir cemaat vardır. Dikkat eder, Hz.Muhammed(sav)'i baş tarafta görür. Dört sadık halifesi ve diğer ashabi da hep oradadır. Hz.Muhammed (sav)'in yanına gidip ondan şefaahat dilemek arzusundadır. Ama bir türlü cesaret edip de gidemez. En sonunda bir cesaretle gidip "Şefaahat ya Resulallah" diyeceğine, "Seyahat ya Resulallah" der. Böylece, 70 yaşına kadar sürecek ve çeşitli tehlike, sıkıntı ve hadiseler geçirmesine rağmen vazgeçmeyeceği seyahati başlar.

İlk gezisini, İstanbul ve çevresine yaptı. Daha sonra İstanbul dışına çıktı. Artık, gezileri birbirini izliyordu. Tam elli yıl boyunca durmadan gezdi. Gezdiği yerler arasında o zamanki Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisinde yer alan hemen hemen bütün yerler vardır. Evliya Çelebi, bu gezileri sırasında çok ilginç yerler gördü. Yeni insanlarla tanıştı. Birçok olayla karşılaştı. Karşılaştığı ilginç olayları okuyucuya anlatarak kitabına renk kattı. Gezileri sırasında birçok kez ölümlerle burun buruna geldi. Savaşlara katılarak hem savaşları hem de o yerleri anlattı. Gezmek için gittiği son yer Mısır oldu. 1682 yılından sonra vefat etti."²

Evliya Çelebi'nin ölümsüz eseri seyahatname adlı eserdir. Tıpkı Divanı Lügai't-Türk'te olduğu gibi eserde de döneminin halkının yaşantıları, deyimleri, gelenek-görenekleri ve değerleri hakkında bilgiler bulmak mümkündür. Evliya Çelebi eserini meydana getirirken zaman zaman meşhur konaklardan, kervan saraylardan çeşmelerden ve saraylardan da bahsetmiştir. Bu da o dönemin mimari yapıları hakkında bilgi sahibi olmamıza imkan vermektedir. Evliya Çelebi 10 ciltlik eserinde;

I. Cilt: Eserin birinci cildinde İstanbul'un târihi, kuşatmaları ve fethi, İstanbul'daki mübârek makamlar, câmiler, Sultan Süleyman Kânunnâmesi, Anadolu ve Rumeli'nin mülkî taksimâtı, çeşitli kimselerin yaptırdığı câmi, medrese, mescit, türbe, tekke, imaret, hastane, konak, kervansaray, sebilhane, hamamlar... Fatih Sultan Mehmed zamanından itibaren yetişen vezirler, âlimler, nişancılar, İstanbul esnâfi ve sanatkârları yer almaktadır.³

1 DANKOFF, Robert; Seyit Ali KAHRAMAN, Yücel DAĞLI; Evliya Çelebi Seyahatnamesi I. cilt, YKY yay. İst.-2010, s. 7

2 http://tr.wikipedia.org/wiki/Evliya_Çelebi (20.08.2011)

3 <http://www.turkcebilgi.com/>

400
Yıl
1611-2011

Evliya Çelebi

II. Cilt: Nisan 1640'ta yaptığı Buca, Batum, Trabzon, Kafkasya, Girit seferi, 1645'te Erzurum, Azerbaycan ve Gürcistan. Osmanlı Devletinin kuruluşu, Osmanlı sultanları, Bursa'nın âlimleri, vezirleri ve şâirleri.

III. Cilt: Şam-Suriye, Filistin-Urmiye, Sivas, El-Cezire, Ermenistan, Rumeli (Bulgaristan ve Dobruca)

IV. Cilt: İstanbul'dan Van'a kadar yol üzerindeki bütün şehir ve kasabalar, Evliyâ Çelebi'nin elçi olarak İran'a gidişi, İran ve Irak hakkında bilgiler

V. Cilt: Van, Rakoçzi'ye karşı sefer, Rusya seferi,

Çanakale yolu ile Bursa'ya avdet, Boğdan'a gidiş, Transilvanya seyahati, Bosna'ya gidiş, Dalmaçya seferi, Sofya'ya avdet.

VI. Cilt: Transilvanya seferi, Arnavutluk'a gidiş, İstanbul'a avdet. Macar seferi, Uyvar'ın muhasarası, müellifin 40.000 Tatarla, Avusturya, Almanya, Flemenk'e ve Baltık Denize kadar gitmesi. Uyvar'ın zaptı, Belgrad'a avdet. Hersek'e gönderilmesi, Raguza seyahati, Karadağ seferi, Kanija seferi ve Kanizsa-Hırvat memleketi.

VII. Cilt: Avusturya, Kırım, Dağıstan, Deşt-i Kıpçak, Esterhan.

VIII. Cilt: Kırım, Girit, Selanik, Rumeli.

IX. Cilt: Garbi Anadolu, Suriye, Mekke ve Medine seyahati.

X. Cilt: Mısır. Anlatılmıştır.

Evliya Çelebi'nin Kütahyalı olduğunu yukarıda belirtmiştik. Kütahya'da Evliya Çelebi Müzesi bulunmaktadır. Yolu düşenlerin ziyaret etmesini ve Büyük Türk gezgini Evliya Çelebi'yi hayırla yad etmesini ve sadece anma yılında değil bütün zamanlarda hem Evliya Çelebi, Sultan Alparslan, Ali Kuşçu, Piri Reis,... gibi Türk Büyüklerinin hatırlanarak unutulmamasını temenni ediyorum. ■

evliya_Çelebi_seyahatnamesi/
ansiklopedi (20.08.2011)

Necip Fazıl'a Dair

“Merd âna dinür ki açâ nev rah”
Şeyh Galip

Necip Fazıl'a beni çeken ilk şey imzası olmuştur. Henüz lise birinci sınıf talebesi iken Çile kitabevinin camekanını süsleyen “Çile” kitabının üzerindeki meşhur imza. Ve arka kapakta etkileyici yarısı karanlıkta kırışıklarla dolu olduğu anlaşılan bir yüz ve daha sonra müthiş dizeler. Necip Fazıl'ın şiirinde her zaman bir hüznün ve yalnızlık vardır. Bir edebiyat eleştirmeni değilim, bir Necip Fazıl okuyucusu olarak ve bu hüznün ve yalnızlığı her zaman sezinlemiş biri olarak söylüyorum. Kaldırımlar şiirinde bu tüm ağırlığı ile hissedilmektedir:

İkinizin de ne eş, ne arkadaşınız var;

Sükut gibi münzevi çılgılık gibi hürsünüz.

Necip Fazıl'ın kronolojik hayatı 79 yıldır ve İstanbul Çemberlitaş'ta başlar. Mektepler okur, her “cins kafa” gibi inişler ve çıkışlar yaşar, şiirler yazar, hapisler yatar, çile-

ler çeker. Ondaki olağanüstülük doğumu ile başlar aslında, kafası normalden büyüktür ve doktorlar yaşayacağına ihtimal vermez fakat hayatı boyunca yanında taşıyacağı inadı doğumdan itibaren kendini gösterir. Hayatındaki tek istikrar doğum ve ölüm tarihinin aynı olmasıdır (26 Mayıs) desek abartmış mı oluruz?. Necip Fazıl Çilenin ve Çelişkinin adamıdır. İnşili çıkışlı bir hayat hep onu takip etmiştir. Dostoyevski'nin dediği gibi "büyük adam alalade değildir fevkaladedir". Hayatı hep fevkaladeliklerle doludur. Daha da kötüsü (!) çok zekidir. Şeyhi Abdülhakim Arvasi Necip Fazıl'ın dramını ne güzel ifade etmişti; "keşke bu kadar zeki olmasaydın". İşte bu zeka ruhundaki iniş ve çıkışları fark ettirmiştir: "Boşuna gezmişim yok tabiatı/ içimdeki kadar iniş ve çıkış". Daha yirmi iki yaşında Kaldırımlar şiiri ile edebiyat dünyasına bomba gibi düşmüştür. Zamanın edebi-

yatçıları onu el üstünde tutmakta, methiyeler düzmektedir. Ahmet Hamdi "bir Necip Fazıl olabilmenin saadetini ne kadar muhtacım" derken, Nurullah Ataç onu yarınlar kalacak tek şair ilan eder. Yaşar Nabi ise "bir mısraı bir millete şeref vermeye yetecek şair" diyerek selamlar Necip Fazıl'ı. Necip Fazıl böyle bir ortamda zor olanı seçer, bu dünyadan kopar. Bu kopuş onu önce mistik şair yapar. Mistik derler çünkü bunun bir gençlik hevesi olduğunu zannıyla normale (!) dönme ümidini beslerler. Bu ümit onun 1934-43 devresinde içindeki fırtınaları dindirerek aradığı yola girmesi ile sona erer, çoktan yeni ufuklara yelken açmıştır. Hakkındaki son ümitler (!) yok olunca, Türk entelijansyası tarafından sabık şair olarak tanımlanır. Sabık, yani geçmişte kalan, eski. İşte o andan itibaren Necip Fazıl'ın Türk Edebiyat dünyasından silinme çalışmaları

Bu süreçte onu nasıl niteledikleri Necip Fazıl'ı pek ilgilendirmez aslında o kendini aramaktadır:

**Yalvardım; gösterin bilmeceme yol;
ey yedinci kat gök esrarını aç!"**

Kendisi ile hesaplaşmaktadır. Bu hesaplaşmalar ve arayışlar eski dostları ne kadar inkar etse de muhteşem şiirleri doğurur. O aslında geçmişle irtibatı kopartılmış, elindeki değerler sökülüp alınmış fakat yerine bir şey konmamış, bunun sonucunda manevi bunalımlara yuvarlanmış bir neslin temsilcisi idi. Bir neslin yaşadığı bunalım Necip Fazıl şiirlerinde ifade buluyordu.

**"Suratımda her suç ayrı bir imza
Benmişim kendime en büyük ceza"**

Dizeleri bunun en güzel örneklerindedir. İç hesaplaşma şiiriyle başka nasıl anlatılabilir ki.

Necip Fazıl'ın 1943 sonrası devresi Büyük Doğu devresi olarak anılabilir. Büyük Doğu, tek parti yönetimi altında bunalmış, milli

GEÇEN DAKİKALARIM

**Kimbilir neredesiniz,
Geçen dakikalarım
Kimbilir neredesiniz?**

**Yıldızların, korkarım,
Düştüğü yerdesiniz;
Geçen dakikalarım?**

**Acaba tütsü yaksam
Görünür mü yüzünüz?
Acaba tütsü yaksam?**

**Siz benim yüzümsünüz
Eğilip suya baksam,
Görünür mü yüzünüz?**

**Gitti bütün güzeller;
Sararmış biri kaldı,
Gitti bütün güzeller.**

**Gün geldi, saat çaldı,
Aranızda verin yer;
Sararmış biri kaldı!**

ve manevi değerleri ayaklar altına alınan bir milletin sesi olmuştur. Büyük Doğu ve Osman Yüksel'in Serdengeçti dergileri tek parti yönetiminde somutlaşan gayri milli yaklaşıma karşı milli direnç noktasını temsil eder. Toplu sohbetin bile soruşturma konusu yapıldığı bir dönemde böyle bir direnç noktası oluşturmakta göze alınan bedeli bu gün anlamak zor olabilir. Necip Fazıl, Osman Yüksel ve Nihal Atsız gibi dönemin muhaliflerinin ("asi" demek daha doğru belki) maruz kaldığı muamele oldukça demokratiktir (!). Nihal Atsız ve Alparslan Türkeş'in başını çektiği grup tabutluklara tıklılırken, Necip Fazıl ve Osman Yüksel ülkenin değişik cezaevlerinde çile doldururlar. Necip Fazıl'ın Büyük Doğu'su sağ ve sol iktidarlar tarafından ayrıma tabi tutulmadan "adil" bir şekilde 1943 -1978 yılları arasında tam on altı kez kapatılırken, kendisi 1943-1964 yılları arasında sekiz defa hapse girer. Son hapis cezası 78 yaşındayken onanır.

1943'den itibaren otuz beş yıl boyunca Anadoluyu adım adım gezerek "Anadolu kıtası büyüklüğündeki dava taşını gediğine

koyacak" gençliği arar. Milletinin manevi mirasına sahip çıkacak ve "köprübaşı" vazifesi görecektir bu gençliği yanına çağırır:

Ey genç adam yolunu adım adım bilirsin!

Erken gel, beni evde bulamaya bilirsin.

Bu arayışlarda kendisini kullanıp yukarılara tırmanmak isteyen, bu uğurda politik kalpazanlıklara tevessül edenlere karşı küskünlükleri ve kızgınlıkları olmuştur:

Lafımın dostusunuz çilemin yabancısı

yok mudur sizin köyde çeken fikir sancısı?.

Necip Fazıl'ın bu gayretleri onu Milli değerlere sahip bütün kesimlerin sevgisini kazanmasına sebep olmuştur. Bütün sağ grupların üzerinde uzlaştığı ender "değer"lerden biri olmuştur.

"...Necip farklı adamdı, ne yükseldiği yere yükelebilirsiniz, ne düştüğü yere düşebilirsiniz. Sonuna kadar zirve, sonuna kadar derinlik". Necip Fazıl'ı bundan iyi ifade eden iki cümleye rastlamak mümkün değildir. Çünkü bu satırların sahibi de bir "cins kafa"dır: Osman

Yüksel. Bizim nesil için en önemli sembollerden ikisi idi Necip Fazıl ve Osman Yüksel. Necip Fazıl ile Sakarya kıyılarında Türk'ün ayağa kalkışını hayal ederken, Osman Yüksel ile Ural-Altay dağlarına ağılıyorduk. Her kütüphanenin kıymetli misafirleri idi Necip Fazıl, Nihal Atsız, Osman Yüksel, Erol Güngör, Dündar Taşer ve burada ismini sayamayacağım yazarlar. Bu yıl Necip Fazıl'ın yüzüncü doğum yılı. Ve Necip Fazıl yılı. Necip Fazıl yılında yapılabilecek en önemli şey Necip Fazıl ve onun şahsında Türk düşüncesinin temel taşı olan isimlerin gençliğin hafızasındaki yerini tespit etmektir. Gençlik bu değerleri tanımakta mıdır?. Ne kadar tanımaktadır?. Kanaatimce bu isimlerin içinde en fazla bilineni Necip Fazıl'dır. Necip Fazıl, Erol Güngör veya Dündar Taşer ismini duyan gençler mutlaka vardır, lakin bu isimler gençlik tarafından tanınmamaktadır. Necip Fazıl yılında yapılanlara bakılarak genel vaziyet ortaya çıkarılabilir: Birkaç toplantı, ikinci sınıf bir belgesel, İstanbul'da bir (veya birkaç) sempozyum, sıradan anma toplantıları vs. Mesela Ankara'da Necip Fazıl ile ilgili bir toplantı/sempozyum yapılmış mıdır?. Ankara ve İstanbul'daki Üniversitelerde bir etkinlik düzenlenmiş midir?. En azından Edebiyat bölümlerinde böyle bir faaliyet var mıdır?. Edebiyat fakülteleri veya bölümlerindeki öğretim üyeleri bu yıl akademik bir sempozyum düzenlemeyi düşünmekte midir?. Mesela ömrü boyunca "maya tutması için ciğerinden kalemine kan çekerek yırtındığı" genç nesil, üniversiteli öğrencilerin bir faaliyeti olmuş mudur?. Umarım ki Necip Fazıl yılı, kendi değerlerimizi hatırlamaya vesile olur. Ne yapıldı veya yapılamadı sorusuna cevap ise şu soruda gizli: **eğer bu yıl Nazım Hikmet yılı olsa idi neler yapılırdı?.** ■

Sakarya Türküsü

İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya;
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak;
Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak.
Her şey akar, su, tarih, yıldız, insan ve fikir;
Oluklar çift; birinden nur akar; birinden kir.
Akışta demetlenmiş, büyük, küçük, kâinat;
Şu çıkan buluta bak, bu inen suya inat!
Fakat Sakarya başka, yokuş mu çıkıyor ne,
Kurşundan bir yük binmiş, köpükten gövdesine;
Çatlıyor, yırtmıyor yokuşu sökmek için.
Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin?
Rabbim isterse, sular büklüm büklüm burulur,
Sırtına Sakaryanın, Türk tarihi vurulur.
Eyvah, eyvah, Sakaryam, sana mı düştü bu yük?
Bu dâva hor, bu dâva öksüz, bu dâva büyük! ..

Ne ağır imtihandır, başındaki, Sakarya!
Binbir başlı kartalı nasıl taşır kanarya?

İnsandır sanıyordum mukaddes yüke hamal.
Hamallık ki, sonunda, ne rütbe var, ne de mal,
Yalnız acı bir lokma, zehirle pişmiş aştan;
Ve ayrılık, anneden, vatandan, arkadaştan.
Şimdi dövün Sakarya, dövünmek vakti bu ân;
Kehkeşanlara kaçmış eski güneşleri an!
Hani Yunus Emre ki, kıyında geziyordu;
Hani ardına çil çil kubbeler serpen ordu?
Nerede kardeşlerin, cömert Nil, yeşil Tuna;
Giden şanlı akıncı, ne gün döner yurduna?
Mermerlerin nabzında hâlâ çarpar mı tekbir?
Bulur mu deli rüzgâr o seday: Allah bir!
Bütün bunlar sendedir, bu girift bilmecele;
Sakarya, kandillere katran döktü geceler.

Vicdan azabına eş, kayna kayna Sakarya,
Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya!

İnsan üç beş damla kan, ırmak üç beş damla su;
Bir hayata çattık ki, hayata kurmuş pusu.
Geldi ölümlü yalan, gitti ölümsüz gerçek;
Siz, hayat süren leşler, sizi kim diriltecek?
Kafdağımı assalar, belki çeker de bir kıl!
Bu ifritten sualin, kılımı çekmez akıl!
Sakarya, sâf çocuğu, mâsum Anadolunun,
Divanesi ikimiz kaldık Allah yolunun!
Sen ve ben, gözyaşıyla ıslanmış hamurdanız;
Rengimize baksınlar, kandan ve çamurdanız!
Akrebin kiskacında yoğurmuş bizi kader;
Bana kefindir yatak, sana tabuttur havuz;
Sen kıvrıl, ben gideyim, Son Peygamber Kılavuz!

Yol onun, varlık onun, gerisi hep angarya;
Yüzüstü çok süründün, ayağa kalk, Sakarya! ..

Yard. Doç. Dr. M. Hanefi BOSTAN İstanbul 1 No'lu Şube Başkanı

Nasıl Bir Anayasa

Anayasa ile ilgili değerlendirmelere geçmeden önce, uluslararası alanda ülkemizi yakından ilgilendiren Avrupa Birliği temel yaklaşımından bahsetmenin doğru olacağı kanaatindeyiz.

Bilindiği üzere; Türkiye'nin Avrupa Birliği süreci 1963 yılında Avrupa Ekonomik Topluluğu ile ortaklık anlaşması yapması ile başladı. Bu süreç 1987 yılında tam üyeliğe başvuru ile hızlandı. 1999 yılında Avrupa Birliği Adayı olarak gösterilen ülkemiz, 2005 yılında ucu açık üyelik müzakerelerine girişti ve bu müzakereler halen devam etmektedir. 35 ayrı başlıkta yürütülen müzakerelerde, açılan 14 başlıktan sadece "**Bilim ve Araştırma**" başlıklı fasıl kapatılabildi. Diğerlerinde, Avrupa Komisyonunun Başlangıç Değerlendirmesinde geçen "**hayli çaba gerekli**", "**benimsenmesi zor**", gibi değerlendirme notları yer almaktadır. Yine Avrupa Birliği Komisyonu tarafından Avrupa

Parlamentosu ve Konseye sunulan “Avrupa Birliği İlerleme raporu” olarak adlandırılan metinde de, somut dikte edici tek yanlı bazı değerlendirmeler yer almaktadır.

Türkiye Avrupa Birliği üyelik sürecinde, ortaya çıkan ve sorun olarak değerlendirilen başlıklar; ekonomik sorunlar, Ülkemizin Kıbrıs, Yunanistan, Ermenistan ile olan sorunları ve ülkemizin tarihsel kimliği başlıca sorunlar olarak görülmektedir.

Ekonomik sorunlara bakıldığında bunun müzakereler için engelleyici bir nitelik arz etmeyeceği açıktır. Zira demokrasiye geçiş süreçlerini tamamlamamış, güncel ve geçerli bir ekonomik modeli henüz benimsememiş, Doğu Avrupa ülkeleri daha kısa bir sürede üyeliğe kabul edilmiştir.

Tam kırk sekiz yıldır Avrupa Birliği ile bütünleşme serüveninde olan Ülkemiz maalesef bu yolda hep geri plana itilmiş, âdeta oylanmıştır. NATO'nun ileri karakolluğunu yapan Türkiye kırk sekiz yıldır beklerken, dağılan Sovyet bloğundan on doğu Avrupa ülkesi, 2004 yılında Avrupa Birliği üyeliğine kabul edilmiştir. Bulgaristan ve Romanya'nın birliğe giriş tarihi ise 2007'dir.

Sorunun asıl kaynağı Avrupa Birliği içerisinde güçlenmiş, dinamik genç bir nüfusa sahip, tarih boyunca Avrupa ile iç içe olan bir Türkiye'nin kültürel mirası ile birlikte Avrupa Birliğine kabulünün sindirilmesi meselesidir. Bütün bu değerlendirmeler ışığında ortak ekonomi, ortak hukuk, Avrupa Birliği Anayasası ile yola çıkan sürecin samimiyetten uzak olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

* * * * *

Anayasalar her şeyden önce; devletin kuruluşlarını, örgütlenmelerini, iktidarın el değiştirmesini, bireylerin hak ve özgürlüklerini düzenleyen kurallar bütünüdür. Anayasalar bu anlamda, bir ülkedeki hukuk normlarının en üstü olarak nitelendirilmekte, milli and veya toplumsal muhtabakat gibi ifadelerle; vücuda getirildiği ülkenin toplumsal ve siyasi gereksinimleri ile bütünleşmektedir.

Anayasalar; bir devletin kuruluş felsefesini, devlet yapısını tarihi gerçekleri ile birlikte özetlemektedir. Cumhuriyetimizin temel niteliklerini içeren mevcut anayasamızın ilk üç maddesi aynen muhafaza edilmeli, anayasal normlar toplumsal ve siyasi gereksinimler dikkate alınarak ortaya konulmalıdır.

Öncelikli olarak, bir anayasanın geniş bir katılım sonucu benimsenmesi ve kabul görmesi, demokratik bir yapılaşma biçiminin ortaya konulması gereklilik arz etmektedir. Bunun için, **açık bir tartışma ortamında anayasa metninin olgunlaştırılması ve hayata geçirilmesi amaç edinilmelidir.** Bu siyasi organlara düşen asli bir görev niteliğindedir. Zira **anayasa metinleri belli dönemlerin değil, uzun dönemler uygulanacak, toplumu geleceğe taşıyan değiştirilmesi belli bir zorluğu gerektiren metinlerdir.**

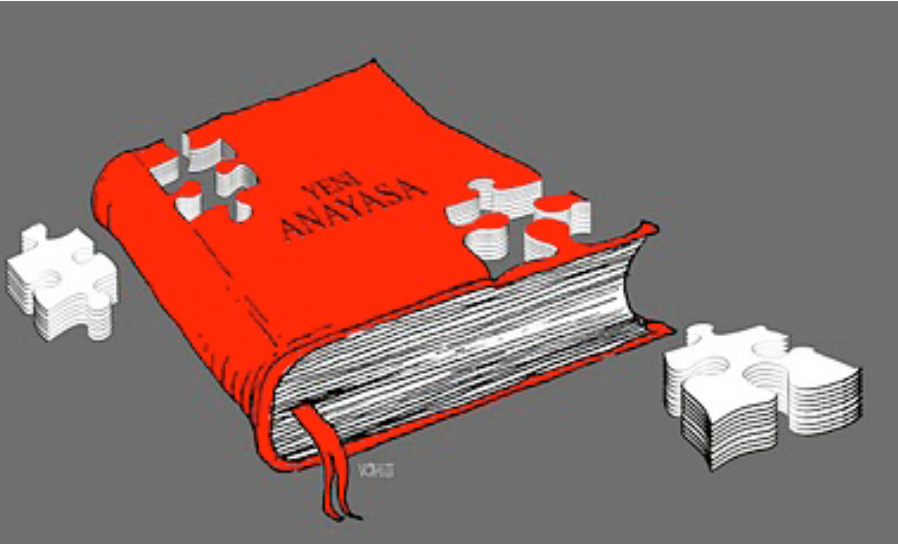
Nasıl bir anayasa olması gerektiği konusu, nasıl bir yönetim biçimi ve bu yönetim biçiminin hangi sistemi öngördüğü hususuna da bağlıdır. Kuşkusuz ki günümüzde en geçerli ve ideal yönetim biçimi cumhuriyet olarak ifade edilmekte, bu rejim içerisinde parlamenter sistem tüm ağırlığı ile haklı olarak yerini almaktadır. Hürriyetçi demokratik rejim olarak ta adlandırılabilen par-

lamenter sistemlerin en önemli unsurları; siyasal sistem içerisinde yer alan siyasi karar organlarının genel oya dayanan serbest seçimlerle oluşması, serbest biçimde örgütlenen siyasi partiler arasında eşit şartlarla yürütülen iktidar yarışması, bütün vatandaşlara temel hak ve hürriyetlerin tanınmış ve hukuki güvence altına alınmış olmasıdır.

Toplumsal bir sözleşme niteliğindeki anayasalar; milli egemenliğin nasıl kullanılacağını açıkça ortaya koymaktadır. Bu egemenlik kullanımı parlamenter sistem bakımından tek bir organın kullanımına verilmeyecek kadar önemlidir. Parlamenter rejimler; yasama, yürütme ve yargı organları arasındaki erkler ayrılığını içermekle birlikte bu kuvvetler ayrılığının işbirliği içerisinde, toplumsal ve siyasi tikanmalara yol açmayacak şekilde gerçekleşmesini amaç edinmektedir. **Parlamenter rejimlerin belirtilen özelliği gereği, anayasal metinler yasama, yürütme ve yargı organları arasındaki dengeyi, frenlemeyi ve uyumu sağlayacak metinler halinde düzenlenmeli, sayısal üstünlüğe sahip olan parti ve partilerin yürütme organı yoluyla diğer organlara, tüm sisteme egemen olabilmesi tehlikesine engel olacak, parlamenter sistemi duraksamaksızın çalıştıracak önlemlere yer vermelidir.**

Belirtilen açıklama doğrultusunda; **anayasa metinleri; hukuk devleti ilkesine açıkça vurgu yapmalıdır. Hukuk devleti ilkesi gereği yürütmenin hukuka bağlılığı ve yürütme işlemlerinin yargı denetimi altında bulunması mutlak olarak sağlanmalıdır.** Aynı paralellikte; yasama faaliyetinin anayasaya uygunluğunun denetimi, anayasanın üstün hukuk normu özelliğini koruması açısından

dan gereklik arz etmektedir. Bu amaçla özellikle kendi menfaatleri ile ilgili konularda **meslek kuruluşları ve sendikalara da Anayasa Mahkemesinde doğrudan iptal davası açma hakkı tanınmalıdır.**

Anayasaların toplumun bütünü ifade ettiği düşünüldüğünde; **sosyal devlet ilkesinin** anayasalarda yer almasının kaçınılmaz olduğu açıktır. Sosyal barışın ve sosyal adaletin sağlanması amacıyla devletin ekonomik hayata müdahalesinin meşru olduğu çeşitli anayasalarda çeşitli şekillerde ifade edilmiştir. **Sosyal devlet piyasa ekonomisinin ve sanayileşmenin getirdiği gelişmelerle birlikte sosyal sorunların arttığı gelir ve servet eşitsizliğinin arttığı toplumlarda devletin sosyal tedbirler almasını içermektedir.** Bu sayede milli bütünleşme de sağlanmıştır olacaktır.

Sosyal devlet ilkesinin gerçekleşmesine yönelik hukuki yöntemler olarak ifade edilen; herkese insan haysiyetine yakışır asgari bir hayat düzeyi sağlamaya yönelik tedbirlerin alınması, vergi adaletinin sağlanması, toplumun ekonomik kaynaklarının, yer altı ve yerüstü zenginliklerimizin ekonomik kalkınmayı

sağlayacak biçimde bilimsel ve akılcı olarak, milli çıkarlarımıza uygun olarak değerlendirilmelidir. Yine sosyal hakların korunması ve geliştirilmesi, sosyal adaletin sağlanması, sosyal eşitsizliklerin azaltılması, toplum içindeki ekonomik bakımdan güçsüz olanların korunması anayasal bir ilke olarak benimsenmeli alt norm niteliğindeki yasa ile güçlendirilmelidir.

Anayasalar bakımından son derece öneme haiz başka bir konu ise; **birey hak ve özgürlükleri ve kolektif özgürlüklerdir.** Temel haklarla ilgili genel ve özel sınırlamalar kolektif hak ve özgürlüklere ilişkin kayıtlamalar, toplantı gösteri ve yürüyüşlerine ilişkin sınırlamalar; durumun gerektirdiği düzeyde olmalı, **ülkenin bölünmez bütünlüğü dışındaki kesin sınırlamalar dışında,** başkaca sınırlamalar getirilecekse; sınırlama yasa ile olmalıdır.

Toplu Özgürlüklerden sayılan ve **demokrasilerin olmazsa olmazı sayılan kamu görevlileri sendikaları** yapılan tüm Anayasa değişikliklerinde göz ardı edilmiştir. Bu anlamda toplumsal ihtiyaç olarak algılanan sivil toplum örgütlerinden sendikaların talepleri dikkate alınmamış, siyasi hesapların içeri-

sinde kaynayıp gitmiştir. 1995 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile kamu görevlilerinin sendika kurma hakkına ilişkin düzenleme yapılmış, bu hakka ilişkin usul ve esasların yasa ile düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Yasal düzenleme ise ancak 2001 yılının Temmuz ayında Resmi Gazetede yayımlanan 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu ile yapılabildiği. Yine 12 Eylül 2010 tarihli referandumu sonucu, kamu görevlilerinin **toplu sözleşme** yapmasına dair anayasa değişikliği yürürlüğe girmiştir. Bu değişikliğe ilişkin **toplu sözleşmenin usul ve esaslarını, hakem kurulunun yapısını belirleyen bir yasal düzenleme bir yıldır yapılmamıştır.** Oysaki siyasi irade, referandum sonrası bu düzenlemelerin ivedi olarak yapılacağını tüm kamuoyuna deklere etmiştir.

Türk Eğitim-Sen kamu görevlilerinin toplu sözleşme ve grev hakkının bir bütün olduğu gerçeğini bütün kamuoyu ile paylaşmış, bu konuda referandum sürecinde kararlı tutumunu sürdürmüştür. **Anayasada yapılacak bir değişiklik toplu sözleşme hakkı ile birlikte grev hakkını da mutlaka içermelidir.**

Anayasalar özü itibarıyla siyasi faaliyetleri taşımakta ve faaliyetin kapsam ve koşullarını düzenlemektedirler. **Dernek, sendika, kooperatif, vakıf, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları gibi tüzel kişiliklere getirilen siyasi sınırlamalar demokratik katılımı ve siyasete katılım hakkını engelleyecektir.** Daha geniş bir katılımın sağlandığı siyaset; demokrasinin sağlanmasında ana bir rol oynayacaktır. **Bu bağlamda kamu görevlilerinin siyaset yapmasına engel olan hukuki düzenlemeler ortadan kaldırılmalıdır.**

Son zamanlarda anayasada geçen Türklük ifadesi çeşitli sebeplerle kaldırılmaya çalışılmaktadır. Türklük kavramı vatandaşlığa bağlı bir kavram olup, bu kavramla ayırt edilmeksizin vatandaşlık hakkı olan herkesin Türk olduğu vurgusu yapılmıştır. Belirtilen ifade iddia edildiğinin aksine kucaklayıcı, birleştirici bir ifadedir ve bu şekilde muhafazası ve korunması gereklidir.

Toplumsal ihtiyaçtan kaynaklanarak vücut bulan anayasaların, temel yapısında yer alan bir başka olgu ise; eğitimidir. Eğitim kuşkusuz her vatandaşın hakkıdır. Devlet eğitimi teşvik etmek, eğitimin önündeki engelleri kaldırmakla mükelleftir. Ancak bu şekilde toplumun geleceği güvence altına alınabilir. Milli kültür üzerine, meydana getirilmiş bir eğitim düzeni, yine o kültürün ana dili ile taçlandırılması gereklidir. Bu bakımdan, **Türkiye Cumhuriyetinin resmi dilinin Türkçe olduğu, eğitim dili olarak da, Türkçenin kullanılması şarttır.** Bu bağlamda, anayasalarda bu hususa yapılan vurgular daha da güçlendirilmelidir.

YÖK'ün üniversiteleri tahakküm altına alan ve öğretim üyelerinin kendi rektörünü ve dekanını seçme özgürlüğünü tanımayan uygulamaları mutlaka kaldırılmalı ve YÖK'e sadece yüksek öğretimi koordine ve planlama görevi verilmelidir. Üniversitele-

re idari ve mali özerklik tanınmalıdır. En temel insani haklardan olan eğitimde fırsat eşitliğinin ve eğitim özgürlüğünün önündeki (meslek lisesi mezunlarına reva görülen katsayı eşitsizliği ve "türban" gibi) bütün engeller kaldırılmalıdır. Anaokulundan itibaren din eğitimi anayasal güvence altına alınmalıdır.

Yolsuzluk ve çürümüşlüğü'nün kaynağı olarak kabul edilen her türlü "dokunulmazlıklar" kaldırılmalıdır.

Sonuç

Anayasa değişiklikleri toplumsal bir gereksinimden kaynaklanmalı, anayasa değişikliği toplumun her kesimince tartışıldıktan sonra hayata geçirilmelidir. Türk Eğitim-Sen olarak, 1982 Anayasası'nın gelişen zaman içinde toplumumuzun ihtiyaçlarına cevap veremediği ve Anayasa'nın değişmesi gerektiği düşüncesindeyiz. 1982 Anayasası'nın merkezine insanı ve özgürlüğü alan bir anlayış içinde ancak Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran iradeyi tartışma konusu haline getirmeden, devletimizin şekli ve temel nitelikleri üzerinde operasyon yapmaya yeltenmeyen, Anayasasının başlangıç bölümündeki ilkelere sadık kalarak hazırlanacak Anayasa değişikliğine, Türk Eğitim-Sen olarak her zaman taraftarız.

Ekonomik ve sosyal hayatımızı zenginleştirecek, özgürlüklerimizi genişleterek milletimizin önünün açılması,

Kamu görevlilerinin toplu sözleşme hakkının, grev ve siyasete katılma hakkı ile desteklenmediği, uluslararası sözleşmelere göre belirlenmiş, ILO standartlarına uygun bir sendika hakkına kavuşması,

Eğitimin önündeki katsayı eşitsizliği, "türban" gibi engellerin kaldırılması ve YÖK'ün üniversiteler üzerindeki tahakkümüne son verilmesi,

Din eğitiminin anaokulundan itibaren anayasal güvence altına alınması,

Birlik, beraberlik ve kardeşliğimizin pekiştirilmesi yolunda, Anayasa değişikliğine yapacağımız bilimsel çalışmalarla ve toplantılarla her türlü desteği vereceğimizi bildiriyoruz. ■

Sinan DEMİRTÜRK Gazi Üniversitesi Öğr.Gör.

Batı Medeniyeti'nin Çöküşü ve Türkiye

Çökmek üzere olan bir sistemin içindeyiz... Bu kâbus-tan üç yüz yıldır uyanamıyoruz! Batı medeniyetine yönelişimiz o dünyanın hastalıklarına da mecbur etti bizi. Ekonomik Kriz... Kapitalizm çöküyor mu? Evet demek, basit bir cevap olur. Sadece ekonomik sistem: kapitalizm değil, tüm varlığıyla tek mil Batı medeniyeti çöküyor... Yıkılıyor muhteşem batı! Amerikan rüyası, Avrupa hül-yası bitti bitecek...

Dünya nüfusunun iktisat tarihi, köhne Avrupa'nın buhranlar kitabı gibi... Neresinden okursanız okuyunuz bu gerçek karşılığı bizi! Fransızcası da, Almançası da, İngilizcesi de değişmez bu gerçeğin... Batı Medeniyetinin alamet-i farikası: kan, gözyaşı ve yokluk! Zulüm, Avrupalının insanlık aynasında görünen vahşi yüzü! Tarihteki Roma vahşetiyle ABD zulmünü birbirinden ayıramazsınız. Biri arenalarda insanları vahşi hayvanlara parçalattı, diğeri savunmasız insanları tahrip gücü yüksek silahlarla katletti! Keza Fransız ve Alman mezalimi de aynı derecede zalimane!

Yaşantısı gaddar olan batılının ekonomik sistemi insani olabilir mi? Vahşi Kapitalizm yüzyıllardır hem kendi insanını, hem de bütün dünyayı sömürüyor. Ölmek üzereyken dahi öldürerek sömürüyor!

İster Weber'ci olsun, ister Keynesçi Kapitalizmin değişmeyen ruhu; maddeciliği ve faizciliğidir!

Pagan Roma'nın Hristiyan varisi batılilar yüzyıllardır paraya tapıyorlar! Paraya yani kâra... Kan ve gözyaşıyla; zulümle beslenen bir put bu! Osmanlı Türk'ü batı medeniyetinin bu yüzüyle ancak 1800 yılların ortalarında tanışır. Cemiyetçi, dayanışmacı ve adaletçi bir medeniyet yapısından batının paraya tapan medeniyetine geçmeye çalışması en büyük hatası!

Oysa Türk Medeniyeti, dünyaya, insanlara ve tabiata bakış açısıyla tamamen zıt kutbundadır "vahşi batı" medeniyetinin. Türk, dünyaya, insanlara ve tabiata Allah'ın emaneti gözüyle bakar, Avrupalı ise kölesi gözüyle... İşte sömürgeciliğin ve köleliğin kısa tanımı bu. Evet, bugün "Sömürge Batı" Medeniyetinin finans ve hâkimiyet sistemi çöküyor. İhtiyar dünyamızın her köşesinde insanlık suçu işleniyor! Enerji kaynakları tükenmek üzere, açlık, terör, savaşlar, küresel kirlenme ve ahlaksızlık dünyamızı sarmış durumda. İşin en enteresan tarafı, yıkılan kapitalizme karşı alternatif olacak herhangi bir tez yok ortada! Ne Sosyalistler, ne komünistler ne de faşistler seslerini yükseltebilmiş değil. Aynı kaynaktan besleniyor olmalarından olsa gerek Avrupa'ya ait bütün fikir sistemleri can çekişiyor! Dünya yeni bir sistemin eşliğinde... Mevcut ekonomik sistem insanların ihtiyaçlarını karşılayabilecek durumda değil. Sınırlı kaynakları var çünkü dünyanın. İnsanlar ise sınırsız ihtiyaçlara ve arzulara sahip.

Kaynakların yeniden paylaşılması söz konusu olabilir. Bu da yeni bir paylaşım savaşıyla karşı karşıya bırakabilir dünyayı, kim bilir! Üçüncü Dünya Savaşı, ismiyle ürpertse de her an kapımızı çalabilir!

Fakat dünyanın aradığı bu değil. Savaşlar insanlara hiç bir şey kazandırmadı. İnsanlık başka bir ses, farklı bir davet bekliyor. Müjdesi çoktan verilmiş bu davetin. "Türk Barışı" adıyla tanıyor dünya onu. Üç kıtada cari, altı kıtada gücü hissedilen bir hâkimiyet teorisi bu! Beklenen ekonomik sistem ise, bu yenedünyanın içinde...

Önce insan, ilkönce insan... Tüm varlığıyla, inançlarıyla, arzu ve istekleriyle önce insan diyecek yenedünya...

Her insanın sosyal, siyasi ve ekonomik garantisi olmalı. Kapitalizm bu teminatı veremedi yüz yıllardır, sömürdü sadece! Komünizm, sosyalist ve diğer kolektivist sistemler insan haklarını egemen güçlere peşkeş çekti.

Yaşadığımız yüzyılda dünya yeniden şekillenecek bu kesin, bizim kâbus-tan uyanmamız, batıdan bize sirayet eden hastalıklardan kurtulmamız, dünyaya yeni bir "Türk Müzicesi" göstermemiz gerek... ■

Stratejik Körlük

Süleyman PEKİN Türk Eğitim-Sen Kocaeli 1 No'lu Şube Başkanı

“**Stratejik Derinlik**’in yazarı Sayın Dışişleri Bakanımızın komşularla sıfır sorun konsepti sınıfta kaldı. Artı, Türk Dış Diplomasisi için **24** saat içerisinde keskin dönüşlerle saf değiştirme dönemi başladı. Oysa hem gümrük ve vize muafiyetleri hem de **Afrika** açılımı stratejik açıdan doğru başlangıçlardı. Fakat dış politika direncimiz de sıfıra yakın.

Kıl-inton’un karşısındaki oturduğu hala eleştiri konusu olan rahmetli **Ecevit** sağ olsaydı **Saddam**’ı Amerika’ya kolay kolay yedirmedigi gibi **Suriye**’yi de Sam Amca’ya yedirmezdi. Şimdiki raconcu Başbakanımızın **oturuşu Yavuz Sultan Selim** gibi, Amerika karşısındaki **duruşu süt dökmüş kedi** (Bkz. Damat Ferit) gibi.

Müdür atamalarında bir ilçe Milli Eğitim Müdürünü arayan İl Genel Meclisi’nin Eğitim Komisyon Başkanı **“Hocam, sıkıntı var mı?”** sorusuna **“Hiç sıkıntı yok. Ne isterse verdim, ne dedilerse yaptım”** diye yanıt alır. Şu an itibariyle bizim **ABD**’yle bir sorunumuz olabilir mi?

Kaç zamandır dış destekli kriz yaşamıyoruz. Ne **Ermeni** meselesi ne **Kıbrıs**, karşı karşıya gelmiyoruz. İsteyip de alamadıkları ihale olmadığı için **fail-i meşhur cinayetler** de olmuyor. Borç - harç da olsa bet bereket içinde yüzüyoruz. Oooh, ne güzel memleket!

Fısıltı gazetesiyle dinî çevreler Suriye’nin işgaline hazırlanıyor. Neymiş, Alevîler Sünnîleri öldürüyormuş. Haberin doğruluğu bir yana Sünnîler Alevîleri öldürse durum değişecek miydi? Doğu Türkistan’daki **Uygurlar** Sünnî mi değil yoksa **Çinliler Esad’dan daha mı ehven?**

Türkiye Alevî - Sünnî - Şîî bütün Müslümanların hatta mazlum tüm insanlığın yanında ve yardımında olmalıdır her zaman. **Esad yönetimini Müslüman saymayan İslâmî çevreler bumerangın kendilerine döneceğini bilmiyorlar mı?** Yoksa **Yeni Suriye**’nin inşasında tıpkı **Libya**’daki gibi pastadan pay kapmak mı derdiniz? Bu pragmatik, bu çıkarıcı, bu **global glad-yatörlerin şakşakçısı** politikalar Türk devlet geleneğine yakışmıyor.

Bakıyorum da Cumhurbaşkanı (**Başkomutan**), Başbakan ve Dışişleri Bakanı neredeyse Suriye’ye savaş açacaklar. **“Suriye bizim içişimiz”** diyen bir devlet adamı dış dünyadan tepki bile almadı. Oysa **Demirel “Adriyatik’ten Çin Seddi’ne Türk Dünyası”** değdi için düşürülmüştü. Ve **Özal** Ortaasya seferi sonrasında zehirlenerek bertaraf edilmişti.

Anadolu’da ‘kahve dövücüsünün hınk deycisi’ tabiri vardır. ABD ve AB adam dövüyor, biz de **‘hınk** diyoruz. Yalnız, dövülen adamlar yamuk yumuk da olsa bizim adamlar. Ve biliriz ki **işbirlikçilerin daha**

savaş bitmeden işi bitirilir.

Baydemir’in ‘hastir’ine, Demir-taş’ın ‘meşenin sapı bir yerinize mi battı’ efelenmesine **gık** diyemeyen Hükümetimiz **9 yıl sonra** birdenbire PKK’ya karşı **Tansu Çiller** politikalarına döndü. Niye? **Küresel Güçler, Türkiye’nin Suriye’ye kadaran girme garantisi üzerine PKK’yı gümüş tepside ona sundu diye mi?** Siz 1 kırıp, 1 de koyup 3 umarken eloğlu **3 Irak**’tan sonra **3 ayrı Suriye** inşa etsin, **Kürdistan**’ı denize kadar genişletsin, petrolüne geçiş yolu bulsun, **İsrail**’in güvenliğini sağlama alsın sonra **İran** ve **Türkiye**’yi parçalasın. Siz uyduruk **Kürt Sorunu**’yla uğraşırken bir de ‘komşuda pişer, bize de düşer’ uyduruk bir Alevî - Sünnî Sorunu’yla uğraşa durun.

Koşaner’in kaçtığı, **Torumtay**’ın da ahrete göçtüğü hengâmede ben diyeyim 3 siz deyin 5 vakte kadar **‘dot ve kardeş ülke’** Suriye’ye girerken gazete manşetlerini ve haber spotlarını aha şimdiden veriyoruz: **‘Türkiye Lider Ülke’, ‘Yeni Osmanlı Geliyor’, ‘Sultanın Uyanışı’, ‘Erdoğan Fatih gibi’.** Fonda **‘Yine de Şahlanıyor Aman’** müziği ve arka dekorda Osmanlı Hâkimiyet Arması. Ve Hükümet gözcüsü **Arınç** sözcü: **“Ağlamak istiyorum Yarabbim, bu ne saadet.”**

İyi seyirler **Müslüman kardeşim**, her nerede başını kuma gömdüyün. ■

Prof. Dr. Recep KÖK Dokuz Eylül Üniv.İkt. Fk. Bölüm Bşk.

Avrasya Bağlamında Türklerin Misyonu ve Küreselleşme İdeolojisi

ÖZET

Avrasya genelinde ve Türkiye özelinde topluma dikte edilen Batı İdeolojisi, küreselleşme olgusu ile birlikte değerlendirildiğinde, jeopolitik ve stratejik önemi haiz Türkiye'nin Avrasya bağlamındaki önemi giderek daha da artmaktadır. Bu çalışmanın sınırları içinde çalışmanın öncelikli amacı, "küreselleşme" nin tarihsel çerçevesini ve literatür yönünü kısaca incelemektir. Daha sonra küreselleşme ideolojisinin dünya devlet-sistemi üzerindeki yansımalarından hareketle Türk Misyonu'nun referansları bağlamı bir stratejinin gerekliliğini ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: küreselleşme, Avrasya, strateji, ideoloji, ulus

GİRİŞ

Avrasya genelinde ve Türkiye özelinde topluma dikte edilen **Batı İdeolojisi küreselleşme olgusu ile birlikte değerlendirildiğin-**

de, jeopolitik ve stratejik önemi haiz Türkiye'nin Avrasya bağlamındaki önemi giderek daha da artmaktadır. Yakındoğu, Orta Asya ve Balkanları içine alan Türk Avrasyası'nın üzerinde yürütülen stratejiyi, küreselleşme olgusundan bağımsız ele almak tavuz kuşu misali başımızı kuma gömmek gibidir. Küreselleşmenin kavramsal çerçevesi ile eyleme dayanan algı boyutu çoğu zaman paradoksal bir olgudur ve bu coğrafyadaki "havuç" politikasının önemli bir aracıdır. Nitekim, yakın tarihte ortaya çıkan ulus devletler yapılanması içinde de imparatorluk benzeri dünya kaynaklarına hakimiyet stratejisi kurulmak istendiği içindir ki, bu strateji küreselleşme adı altında yeni kavramlarla desteklenmekte ve yeni oluşum sürecine de temel bir zemin yaratmaktadır.

Küreselleşmenin açıklanmasına yönelik politik, ekonomik ve kültürel açılardan birçok yaklaşım olmakla birlikte bu olgunun sürükleyici dinamiğini ekonomik ilişkilerde aramak gerekir (Bauman, 1999; Giddens, 1998; Hopkins-Wallerstein, 1999; Wallerstein, 1974, 1979, 2004; Robertson, 1992, 1999; Rodric, 1997; Waters, 2001; Steger, 2003). Küreselleşme Dünya-Sistem bağlamıyla ulusal devlet sınırlarını aşır bir sarmal halinde dünya hakimiyeti stratejisinin koruyucu kuşağı olark mı işlenmektedir? Dünya güç dengelerini kontrol isteyen devletlerin dikte etmek istediği bir evrenselleşme ideoljisi midir? Özetle, yeni emperyalizm olarak tanımlanabilir mi (Bukharin,1999; Rupert, 2000; Mittelman, 2005; Steger, 2003, 2009; Ritzer, 2004; Robinson, 2004, 2007; Sklaire, 2005; Mooney ve Evans, 2007)? Daha birçok benzeri sorunun cevabı farklı tez başlıklarıyla araştırılmalıdır. Bu çalışmanın amacı, tebliğ sınırları

içinde öncelikle "küreselleşme" nin tarihsel çerçevesi ve literatür yönünü kısaca incelemek, ardından küreselleşme ideolojisinin dünya devlet-sistemi üzerindeki yansılardan hareketle Türk Misyonu'nun referansları bağlamı bir stratejinin gerekliliğini ortaya koymaktır. Çalışma aşağıdaki şekilde planlanmıştır. Birinci kısımda küreselleşme ve yeni emperyalizmin dinamikleri ele alınacak; ikinci kısımda yeni emperyalizm bağlamı olmak üzere dünya kaynaklarını kontrol etme genelini ve Türkiye'ye yönelik tehdit senaryolar özelinin uluslararası kurumsal yapısı ortaya konulacaktır. Üçüncü kısımda ise batı ideolojisinin Türk Milleti'nin tarih içindeki rolüne yönelik nihai saldırısının arka planına yer verilecektir. Sonuç olarak Türkiye ve akraba devletler topluluğunun birlikte hareket etmesini amaçlayan ortak bir strateji oluşturmanın gerekliliği tartışmaya açılacaktır.

A. KÜRESELLEŞME, EVRENSELLEŞME, ULUSLARARASILAŞMA VE EMPERYALİZM

Steger'e göre toplumsal bir ögenin küresellik ve evrensellik kazanma süreci önemli sonuçlar doğurmaktadır ve Globalizm tutarlı önermelerden kurulu bir sistemdir. Bu sistem beş temel iddia içermektedir (Yalçınkaya,s.54): Bunlar sırasıyla,

-Küreselleşme, piyasaları liberalleştirir ve bütünleştirir.

-Küreselleşme kaçınılmaz ve geri döndürülemezdir.

-Küreselleşmeyi insanlar değil, piyasalar ve teknoloji yönlendirir.

-Küreselleşme herkese yarar sağlamaktadır.

-Küreselleşme dünya demok-

rasininin yayılmasını hızlandırır.

Bu iddiaların doğruluğu dünya deneyimlerine bağlı olarak tartışılmalıdır. Yanlışlanabilirliği doğrulanabilirliğinden daha güçlü olan önermeler dayatmacı yaklaşımlarla ve belli güç odaklarının ideolojik savına dönüştüğünde, bilimsellik öğeleri yerini bilimsel olmayan dogma öğelere bırakır. Bu tartışma sade bir kavram tartışması olmaktan çıkar, çıkar çatışmalarının gölgesinde üretilen bilimin ışığında "tarihin sonu" dayatmasıyla zayıfların güçlülere teslim olmasına yönelik bir çağrı halini alır.

Kanaatimize göre evrensel olan ancak insanın doğası ve tabiatın hareket kanunları ile açıklanabilir iken; küresel olan bu doğanın hayata geçirilişine yönelik uygulamalar bütünüdür ve sonradan kazanılanlardır. Her iki güdünün müteharrik sinerji gücüne dönüşmüş şekli de ideolojidir ve dünyada sistem bağlamıyla emperyalizm olarak tezahür etmektedir. İnsan olma niteliklerinin ortak yönü felsefi düzlemde insanlık kavramıyla çözümlenebilir. Her bir fert bu çözümlenmeyi ister kendi içinde ister teşkilat veya bir organizasyon altında toplum düzleminin ötesine taşınan ve yüce amaçlarla örtüşen insanlık lehine kazanımlara dönüştürürse evrensel bir sonuca hizmet etmiş olur. Nitekim Bauman da uygarlaşma, gelişme, yakınlaşma kavramlarına bağlı olarak insanın bir düzen kurma çabasını, birlik içinde yaşama ve dünyayı eskisinden daha farklı kılma doğrultusundaki değişim ve iyileştirmeler olarak algılamakta ve bunların küresel çapta yaygınlaştırılması gerektiğini savunmaktadır. Ancak, siyasi tarih olayları veya eylemsel boyut değerlendirildiğinde toplumsal olgu ve olaylar göstermektedir ki her zaman insanlık için yararlı olma amacı ve

kararlılığı öncelikli değildir. Bazı toplumsal öğeler dünya çapında yaygınlaştıkça karşılıklı bağımlılıkların ortaya çıkması özellikle de teşkilatlar-devletler arası bağlanmaların artması bir bütünleşme sürecini doğurmaktadır. Bu süreçte küresellik kazanan öğeler, insan tarafından mutasyona uğratılmış, başka bir deyimle manipüle edilmiş şeyler olarak evrensellikten sapmış öğelerdir. Dolayısıyla her evrensel olan şey küresel olabilir, ancak her küresel olan şey evrensel değildir.

Uluslararasılaşma birey-toplum, toplum-devlet ve devletlerarası ekonomik, politik veya kültürel karşılıklı bağımlıktan doğan bir süreçtir. Robinson karşılıklı bağımlılığın belirlediği coğrafyanın önemine dikkat çekmekte; coğrafi bağlamdaki ulusal sınırların ötesinin, ekonomik faaliyetlerin niteliksel ve niceliksel yönden gelişmesine yol açtığını belirtmektedir. Ekonomi literatüründen bilinen iki yanlı (bilateral) veya çok taraflı (multilateral) bu süreçler uluslararasılaşma olgusunun temel kaynağını oluşturmaktadır. Ekonomiler açık bir sisteme tabi olduğu sürece ilişkiler farklılıklardan beslenmekte; karar birimlerinin birbirlerine olan ihtiyacı tek tek ilişki düzeyinde olsa bile karşılıklı etkileşimin doğurduğu ulus-toplum ve ulus – devlet çatısı uluslararası iktisadın çatısı altında şekillenmektedir. Bu durum yukarıda belirtilen küreselleşme ile ilişkilendirildiğinde ulus-ötesileşmenin doğurduğu sürecin ulus – devlet yapısını zayıflattığı bilinmektedir. Nitekim ulus-ötesi (transnational- ulus aşkın) deneyimler arttıkça ulus devletler işlevlerinin bir kısmını ulus-üstü (supranational) kurumsallaşma olgusuna terk etmektedirler. Robinson'un ifadesiyle uluslararasılaşmaya özgü niceliksel genişleme, daha farklı bir boyutla işlevsel bütünleşme (functional integration) bağlamı

niteliksel genişleme (qualitative extension) doğurmaktadır. Dolayısıyla ulus-ötesileşme, uluslararasılaşmadan ziyade küreselliğin bütünsel anlamına bağlı olarak, dünya çapında yaratılan bir kontrol ağına dönüşmektedir.

Bu bağlamda, Sklair **küreselleşmeyi açıklamaya yönelik üçtür yaklaşıma yer vermektedir. Bunlar, uluslararasılaşma, globalizm ve ulus-ötesileşme dir: Uluslararasılaşma devlet merkezli (state-centrist) bir anlayıştır. Güçlü ve zayıf devletler arasındaki merkez- çevre ve yarı çevre yaklaşımını çağrıştırmaktadır. Globalizm devlet merkezlilik görüşüne karşı tezdır. Bu tez, devletler yerine tanımlanmasında güçlükler çekilen ancak, piyasa güçleri kavramıyla açıklanan sınırsız bir dünya söylemine sahip piyasa globalizmi dir.** Ulus-ötesileşme ise uluslararasılaşma ve piyasa globalizminin sentezinden oluşan küresel bir sistemle açıklanabilen ekonomik, kültürel ve politik ulus-ötesi pratiklerle belirlenen bir süreçtir. Bu olgu tarihsel çerçevede "kapitalist küreselleşme" olarak tanımlanmaktadır (Yalçınkaya, s.22). Bu durumda "sosyalist küreselleşme", islâmî küreselleşme den söz edilebilir mi? Bir toplumsal ögenin küresellik kazanması sosyo-ekonomik bir sistem olarak geçerlilik kazandığı ve bir iddia taşıdığı sürece bir ideoloji olarak yaşayabilir. Sklair'e göre "sınıfsal kutuplaşma" ve "ekolojik sürdürülemezlik" kısıtı altında işleyen kapitalist küreselleşme, işbirliği ve katılımcılığa dayalı demokrasi sürecinin ardından bir geçiş aşamasına bağlı olarak "sosyalist küreselleşme" ye dönüşebilecektir. Bu görüş temelde Marksist öğretiyi çağrıştırmaktadır. Nitekim Kazgan, Emparyalizm teorisinin, Marksizmin, kapitalist evrimi izleyen teorisi olduğunu özellikle ikinci dünya savaşının ar-

dından gelen Piyasa Globalizminin "neo-emparyalizm" olgusunu ortaya çıkarttığını iddia etmektedir. Bu iddia esasen Lenin öncesi emperyalizm teorisyenlerinin (John A. Hobson, Rosa Luksemburg, Rudolf Hilferding gibi) ve Lenin'in *tekellerin ve finansal sermayenin egemenliğinin kurulmuş bulunduğu, sermaye ihracının belirgin önem kazandığı, dünyanın uluslararası tröstler arasında paylaşılmasının başlamış bulunduğu, dünyanın bütün topraklarının kapitalist devletler arasında paylaşılmasının tamamlanmış olduğu kapitalizmin son gelişmesi*" görüşü ile örtüşmektedir (Yalçınkaya, ss. 25-28). Günümüzde de Bukharin'in işaret ettiği "*ticari, endüstriyel, finansal şekliyle ortaya çıkan kapitalist evrim*"halen uluslararasılaşma niteliğiyle örtüşen ve küreselleşmeye yönelik tamamlama sürecine hizmet eden bir sistemin varlığını çağrıştırmaktadır.

B. KÜRESELLEŞME STRATEJİSİ, YENİ EMPERYALİZM VE TÜRKİYE

Türkiye ekonomisinin büyüme sürecini değerlendirmek ve öncelikle de **krize yol açan** ve basit bir tanımla, ekonomide refah ve bunalım dönemlerinin birbirini izleme süreci olarak açıklanan konjonktürel nedenleri bilmek veya reel ekonomi ile parasal ekonomi arasındaki örtüşme ve sapmaların **nedenlerini, içine sürüklendiğimiz olumsuz şartlar çerçevesinde ele almak gerekir. Üretim güçleri ile finansal piyasalar arasındaki kopukluk, bir siyasal modelsizlikten mi kaynaklanmıştır? Yaşanan olaylar neden mali piyasaların ötesine geçmiştir, ya da krizler nereden beslenmektedir ki büyüme, istihdam ve hayat standardı üzerindeki reel etkiler (negatif) süreklilik kazanmış ve zaman zaman (1960,**

1980, 2003) hükümeti oluşturan siyasal partilerin parlamento dışı kalmasına yol açmıştır?. Dünya ekonomisini tehdit eden “virüsler”, hangi şartlarda ortaya çıkıp özellikle de gelişmekte olan ülkeler için çözümsüzlük “sendromları”na dönüşmüştür?. Bu sürecin “konvansiyonel desteği” küreselleşme olgusunda mı aranmalıdır? Nitekim, Türkiye açısından sadece Nisan 1994, Kasım 2000 ve Şubat 2001 finansal krizlerinin; dünya ölçeğinde 1929, 1945-1947, 2008 yılı krizlerinin ardıl etkileri ve şiddeti dikkate alındığında ortaya çıkan “yeni dünya düzeni” ve yoksullaşan kitlelerin konumu ve doğabilecek sonuçları hangi tepkiler konsepti içinde algılanmalıdır? Ülkemizle ilgili tartışılan tehdit ve fırsat stratejilerinden yol gösterici bir ışık bulma ve kendi ışığımızla yolumuzu aydınlatma şansımız nedir? Böyle bir şans mevcut ise bunun itici güçleri nelerdir?

1980’li yıllara kadar akademik açıdan büyük bir önem arz etmeyen küreselleşme kavramı, 1990’lı yıllardan itibaren yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Bu kavramın ideolojik bir güvensizlik çağrıştırmasının temel nedeni, Batı kültürünün ve kapitalist toplumun yayılmasını haklı çıkartan ve dünyayı değiştirme iddiasını taşıyan güçlü dünyalılarının yarattığı ortamdan kaynaklanmaktadır. Kuşku penceresinden baktığımızda bize göre küreselleşme, sosyal ve kültürel düzenlemeler üzerinde coğrafi engellerin kalktığı ve iktisadi anlamda insanların kayıp ve kazançlarındaki farklılaşmanın şiddetinin arttığı; diğer bir deyişle ortaya çıkan nisbi dengesizliğin daha da fark edildiği sosyal bir yıkım sürecidir.

Geleneksel emperyalizme gelince, devlet sistemleri çerçevesinde milliyet/ulus kavramlarını

içinde kaybetme eğilimini yücelten bir devletin, bir başka devlete da bölge üzerinde ekonomik ve kültürel plânda etkin olma, kaynakları kontrol etme veya en azından denetleme yönündeki çabalar bütünüdür.. Devletler, dünyada var olan toprak, insan, üretim ve tüm sermaye güçleri üzerinde sürekli etkinlik kurma ve iktidarlar savaşında önde bulunmayı bağımsızlıklarının vazgeçilmez bir şartı olarak gördükleri sürece, kendi ayrıcalıklarını genişletmek için her zaman bir biriyle yarışmışlardır. **Özellikle kapitalistleşme süreciyle birlikte devletler, yeni pazarlar ve yeni tabii kaynaklara hükmetme amacıyla, dünyanın az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkeler ve bölgesel hassasiyetlerini istismar edebilme doğrultusunda “çağcıl” yaklaşımlar geliştirip, küresel ölçekteki egemenlik sınırlarını genişletmektedir. Bu gelişmenin tarihi, “tekelleşme” süreci ile hızlanmış, 1870’ten sonra sistematik emperyalizm çağı başlamıştır. Nitekim Birinci ve İkinci Dünya Savaşları ve içinde yaşadığımız son elli yıldaki lokal operasyonların hemen hemen tamamını bu çerçeveye yerleştirerek analiz etmek, daha sağlıklı sosyal teorilerin kurulmasına katkı sağlayabilecektir.**

Yirminci yüzyılın başlarında üzerinde çalışılmaya başlanan emperyalizm teorisi, sömürgelerin ulus devlet olmaya başladığı İkinci Dünya Savaşı sonrasında, yeni boyutlar kazanmıştır. Gerçekten günümüzde kuramsal olarak henüz mükemmelleşmemiş olmasına karşın 1960’larda ortaya atılan Yeni Emperyalizm-Yeni Sömürgecilik anlayışı, klasik emperyalizm teorilerinde bulunmayan bir hususu gündeme getirmiştir: Çok Uluslu Şirketlerin ve uluslararası bazı kuruluşların rehberliğinde Türkiye

ve benzeri ülkeleri borçlandırarak kendine bağlama yöntemleri geliştirilmiştir. Ancak, “karşılıklı bağımlılık” anlayışının en gelişmiş ülkeler için bile geçerli olduğu günümüz dünyasında, bu yeni sömürgecilik anlayışının boyutlarını kesin olarak öngörmek oldukça zordur. Çünkü, devletlerin özerkliği ve işlevleri uluslararası trendlerin etkisiyle aşınmaya uğramaktadır. Küresel/Global değişime karşı duyarlılıklar ortaya konulsa da, bu güne kadar kilit birim olarak bilinen devletlerin yerine konabilecek ekonomik ve siyasal bütünleşmeler giderek ağırlığını hissettirmektedir. Ekonomik emperyalizm ve uluslararası kaynak tahsisinde çok yönlü değişkenlerin rol oynadığı artık bilinen gerçeklerdir. “Ulus-üstü sistemin” gelişmesiyle birlikte bir çok yabancı şirket dahil olduğu koruyucu egemen güçleri devreye sokarak dünyanın doğal kaynaklarını kontrol etmeye yönelik hatta büsbütün ele geçirecek çareler geliştirmişlerdir. **Son on yıl içinde hazırlanan senaryoların beklenen uzantıları çerçevesinde dünya savaşı eşiğinden döndüğü günlerde, ‘Irak petrol rezervleri Allah’ın Amerikan halkına bir bahşidir’ diyen ABD Başkanı Bush’un ifadelerinden dünya kamu oyuna aktarılan mesaj oldukça ibret vericidir.**

İngiltere’deki Orijinal Sanayi Devrimi’nden beri (1790) özellikle gelişmekte olan ülkeler, W.W.Rostow’un “dayanıklı büyüme hamlesi” diye adlandırdığı süreçten geçip, 1960’lı yıllardaki zenginleşmiş batı kulübünü doğurur iken hiçbir yeni ülkenin bu kulübe katılmasına izin verilmemiştir. Dünya sistemini 1945-1960 dönemi için analiz eden ve 1990-2025 dönemi için de beklentilerini ortaya koyan Wallerstein’e göre biçimsel olarak sadece iki gerçek ihtimaliyet

vardır: Birisi dünya sisteminin, sürekli gereken ayarlamalarla birlikte kapitalist dünya ekonomisi olarak son beşyüzyıldır işlediği gibi işlemeye devam edeceğidir. Bunun anlamı, Kontratıeff çevirimin tekrar yukarıya döneceği ve bunun daha uzun olan hegmonik çevirimin tekrar yeniden yapılanma sürecine gireceğidir. İkicisi, 1970 lerde görülmeye başlayan hegemonik bir düşüşün kaçınılmaz sonucu olarak belirsiz sistemik bir kaos döneminin başlayacağıdır. Ortaya çıkan sistemik krize bağlı olarak çatallaşmanın doğmasıdır. Nitekim Hegemonik çöküş merkez bölgede yer alanlar için önce öncü ürünler (yüksek teknolojiye dayalı mallar) alanında rekabetçi olabilmenin yolları aranır. Hakimiyet oluşturulan ürünlere yönelik işgücünü ödüllendirmeye yönelik formüller bulunur. Böyle bir dönem hegemonik üstünlük için uzun bir mücadele gerektirirken zirvede kalma bu safhayla çakışırsa bu süreç dünya savaşına yol açabilir (Hopkins, ss. 284-286), Nitekim, Birinci Dünya ile Üçüncü Dünya arasındaki bölünmenin kalıcı olduğu sanılmakta iken, birinci dalga ile Asya'nın kaplanları (Hong Kong, Singapur, Tayvan ve Güney Kore) ortaya çıkmış; ardından gelen ikinci dalga ile de Güneydoğu Asya'nın yoğun nüfuslu ekonomileri ve Çin'in şaşırtıcı yükselişi karşısında "yeni dünya düzeni"ne farklı bir ivme kazandırmıştır. Yirminci yüzyıl biterken, kaplanları ve kaplan olma yolundaki ülkeleri bunalıma götüren "Grizu/Metan Gazı" (kendi tabirim) nasıl birikmişti ya da hangi düzenleyici güç bu birikimi körüklemişti ki, bir "çünkü" ile ard arda gelen patlamalar köklü iktidar değişimine yol açan sonuçlar doğurmuştur (2008 yılı dünya kriziyle yeniden şekillenen ABD, İngiltere vb.

ülkelerdeki iktidar değişimlerinin arka planı hatırlanabilir).

Ülkemizin iktisadi kalkınma sürecini dikkate alırsak, Türkiye'de yirminci yüzyıl başlarında yaşanan daha zor şartlara rağmen İkinci Dünya Savaşının getirdiği yeni şartlar içinde sistem ve rejim analizleri ekseninin tam orta noktasından "saat sarkacı" gibi "sağa-sola" nasıl savrulduğumuz bilinmekte birlikte yirminci yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar kısmen kendine yeterlilik politikaları (oluşturulabilmiş bilgi birikimi ve sermaye stoku ile) desteğinde 1980'li yıllara gelinmiştir.

Bu yıllarda özellikle gelişmiş batı ülkelerinde finansal piyasalar yeniden düzenlenmiş, yeni piyasa iştirakleri devreye sokulmuş; daralan pazar şartlarını geliştirmek, yavaşlayan büyüme süreçlerini hızlandırmak ve dinamikliğini kaybeden monetarist politikalara işlerlik kazandırmak amacıyla, devletin piyasa ekonomisi işleyişindeki rolü en aza indirgenmek istenmiş ve yeni finansal araçlar geliştirmek suretiyle de, finans piyasaları arasındaki uluslararası yakın bağlar daha da güçlendirilmiştir. Öte yandan, 1970'li yıllarda, uluslararası finans kurumlarının (IMF, Dünya Bankası v.b.) gelişmekte olan ülkelere açtıkları dış krediler, 1980 başlarından itibaren ana para ve faizleri ile birlikte geri dönmeme riski ile karşılaşınca (örneğin, Güney Amerika Ülkelerinde karşılaşılan borç ödeme krizleri) giderek artan uluslararası fon fazlasına daha risksiz bir reel kaynak bulabilme ve bunun araçlarının ne olması gerektiği konusu tartışmaya açılmıştır. Bu tartışmalar bağlamında, OECD konseyinin rekabetin ilerletilmesi ve düzenlenmesi adına 1979 yılındaki deregülasyon politikalarının hayata geçirilmesi önerisi, dünyadaki özelleştirme hareketlerinin

uluslararası platformda ele alınmasının nedeni olmuştur. Bu görüş, IMF ve Dünya Bankası tarafından da benimsendiği içindir ki, kamu sektörünün özelleştirilmesi fikrine destek sağlayan özel birimler oluşturulmuştur. Bu tür birimlerin faaliyeti sonucunda da, üye ülkelerin devletçilik uygulamasının sınırlandırılmasını öneren, IMF programlarının uygulanmasına yönelik ekonomik paketler hazırlanmış ve bu paketler çerçevesinde üye ülkelere mali destek sağlama yolu kolaylaştırılmıştır. Başka bir deyişle, **1970 ve 1980'li yıllarda dünyanın geldiği iktisadi konjonktür ve nisbeten de netleşen iktisadi sistem ya da siyasal rejim deneyimleri, salt devletçilik fikrinin ideolojik boyutunu önemli ölçüde sarsmıştır.**

Daha sonraki yıllarda(1990) Kominizmin çöküşüyle "radikal devrim" tehdidi büsbütün azalınca, Batı Dünyası'nın sunduğu güven şartları altında dış dünyaya yapılan yatırımlar da hızla artmıştır. Nitekim, bu dönem de gelişmiş ülkelerdeki faiz oranları istisnai denebilecek ölçülere düşmüş ve çoğu yatırımcılar daha yüksek getiri elde edebilmek için yurt dışına kaynak aktarmaya başlamışlardır. Bu durum yeni mali fırsat alanları sayılmış ve "gelişen piyasalar" doğmuştur. 1990 da gelişmekte olan ülkelere akan özel sermaye tutarı 42 milyar doları bulmuştur. Yukarıda belirtilen gelişmeler çerçevesinde IMF ve Dünya Bankası gibi Resmi Kuruluşların Üçüncü Dünyadaki finanse ettikleri yatırımlar, tüm özel yatırımların toplamını aşmış, 1997 li yıllara gelindiğinde resmi para akışı azalmakla birlikte özel foların akışı 256 milyar dolara ulaşmıştır.

Dolayısıyla büyük kurtuluş adına büyük kuruluşlar (IMF ve Dünya Bankası) devreye girerek "tekila

krizinin" olumsuz etkileri bir kaç yıl içinde azaltılmış ise de şu açık sorunun tartışması bitmemiştir: Şu anda mevcut olan ve gelecekte daha da ağırlaşabilecek bedellere, temel de Türkiye'nin ABD çıkarlarına özel bir önem vermesine meşruiyet kazandırılabilmesi için mi katlanılmaktadır? Nitekim, 1997'li yıllarda dolar - yen arasındaki rekabetle başlayan ya da yukarıda belirtildiği gibi finansal sektörlerin düzenlenmesi ve kontrolündeki yetersizliklerden dolayı derinleşerek devam eden ve 2000 yılında Türkiye'yi de etkisi altına alan krizler incelenirse **Türkiye özeleline inmeden Asya ülkelerine ilişkin kısa bir değerlendirme yapmak yararlı olacaktır. Özellikle Çin'in ucuz emek gücü sayesinde kazandığı rekabet gücü karşısında, asya ekonomisinin (Tayland, Malezya, Endonezya, Hong Kong, Güney Kore vb.) uzmanlık alanı olarak bilinen mallar üzerindeki ihracatların daraldığı bilinmektedir. Bu daralmanın panik düzeyine ulaşan dalga etkisi Türkiye'ye yansımıştır. Yani, Rusya da başlayan finansal krizle birlikte Türkiye'ye gelen sermaye akımının durması bir yana Türkiye den çıkışlar da başladığı içindir ki, sürüklendiğimiz savaş senaryolarının gölgesi altında krizin derinliğinin nereye varacağını kestirmek mümkün değildir.**

Liberal Hayek, kapitalizmi bir denge sistemi olarak görür ve bu sistemdeki krizlerin/bunalımların nedenini de devletin ve özel bankaların bu "nazik sisteme" devresel olarak yaptığı müdahaleler ve kredi hacmindeki aşırı genişleme ile açıklar. Schumpeter'in konjonktür modeli ise, genel iktisadi denge- nin bulunduğu bir anda teknolojik veya teknik etkinliğin bu dengedeki etkilerinin araştırılmasına dayanır. Ona göre "gelişme", yeniliğin neden olduğu hiç durmayan "de-

ğişim" sürecidir ki yeni kombinasyonların ortaya çıkarılması sonucu oluşur. Değişim de "yaratıcı yıkım" sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yakın dünya tarihi açısından siyasal sistemdeki yaratıcı yıkımı, Türk tarih özelinde de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin doğuş şartlarıyla açıklamak gerekir. Günümüzde ise yeni dünya düzenin jandarmalığına soyunan ABD'nin tarihe yön verme iddiasını gerçek yüzüyle algıladığımızda, ödenecek bedele ortak olma aceceliliğimiz ve tarihsel evrim içinde görevini doğru yapamama utancı elbet bir gün Türk aydınının kendi kendini sorgulama cesaret ve bilinciyle netleşecektir.

İktisadi sistemlerde yaratıcı yıkım, devamlı olarak eski olan düzenin/sistemin yıkılıp yeni olanın ortaya konmasıyla gerçekleşmektedir. Bu iktisadi modelde, teknik yenilik olmaksızın büyüme, girişimcilik olmaksızın teknik yenilik ve kredi olmaksızın da girişimciliğin olamayacağı savunulur. Schumpeter'e göre "yenilikler" yeni iktisadi süreci ortaya çıkarırken aynı zamanda "ekonominin ateşini" yükseltmekte; ve yenilikler birbirini izlerken de birdenbire yavaşlama olacağı için ekonomiler yeni bir durağan dengeye yönelmektedir. Bu bağlamda, gelişmiş ülkeler, sürdürülemez "arz şokları" yaşamamak için gelişmekte olan ülkelere sürekli talep şokları ihraç etmekte (uluslararası kuruluşlar aracılığıyla) ve bu ülkeler de düşürüldükleri döviz-faiz ve enflasyon sarmalı içinde günü kurtarma pahasına bu "küresel" mekanizmanın bir parçası haline gelmektedir. Nitekim, Şubat 2003 itibarıyla Türkiye'nin dış borç stoku 120 milyar dolara, iç borç stoku 180 katrilyon TL'ye varmış, ülke üretime yönelik verimlilik seviyesinde dünya liginin 51. sırasına düşürülmüş ise yaşanan sendromun derinliğini ve piyasa-

ların paranoya davranışını anlamak kolaylaşmaktadır. Tarihe kayıt düşecek bir gelişmenin şahidi olamayız. Hükümet'in savaş tezkeresini TBMM'ne gönderme ihtimali karşısında Dolar fiyatı düşüyor borsa endeksi yükseliyor, pazarlıklar (savaş ekonomisinin bedellerine yönelik) sürecinde tezkerenin gecikeceği ya da tezkerenin gönderilmeyeceği ihtimali haber konusu olduğunda dolar fiyatları yükseliyor, borsa endeksi düşüyor. Piyasalara ilişkin bu paradoksal olgu yukarıda belirtilen sürüklendiğimiz kaosu açıklayabilecek net göstergelerdir.

Schumpeter'e göre aslında kapitalist sistemin sonunu getirecek olan iktisadi buhranlar değil, sistemin yarattığı refah (dengesiz) artışıdır. ABD örneğinde olduğu gibi hayat standardı yükselip çalışanlar ve liberal ortamda yetişen aydınlardaki maddi tatminsizlik dalgası giderek büyüyen çarpık bölüşüm adaletsizliği ile birleşince ulaşılan refah yerini manevi tatminsizliğe ve prestij arayışına bırakmaktadır. Dolayısıyla **nevrotik bir vaka olan hatta başlangıçtaki örgütsel desteği (EL-KAİDE) ABD ek-senine bağlanan 11 Eylül U. Bin Ladin hareketi önce "küresel" sisteme meşruiyet kazandırma aracına dönüştürülmekte, esasta ise medyatik güçlerin desteği ile "yeni dünya düzeni"nin değişim süreci olarak takdim edilmektedir.**

C. AVRASYA BAĞLAMINDA TÜRKLERİN MİSYONU VE BATI İDEOLOJİSİ

Batı ideolojisi, jeopolitik ve stratejik önem taşıyan Türkiye'nin Avrasya bağlamındaki giderek artan önemine sırt çevirme lüksüne sahip değildir. Bu nedenle **Türk Avrasya'sını kontrol edebilmek için iki temel ideolojik yaklaşım geliştirmiştir.**

Bu ideolojilerden **birincisi, sert ideolojiler tanımımıza uymakta ve ABD tarafında temsil edilmekte olan, tarihin yönünü değiştirme iddiasını içeren uygulamalardır.** Tek kutuplu bir dünya düzeni için Z.Brezinsky'nin ortaya koyduğu, "Carter Doktrini" olarak bilinen bu ideoloji, dünyaya küreselleşme sürecinin itici gücü olarak takdim edilmektedir. **Esasta, yükselen Amerika kapitalizminin, yükselmekte olan Çin ve Hint milliyetçiliğini durdurmasına yönelik bir strateji olmakla birlikte Irak müdahalesi ile başlayan bu "önleyici darbe stratejisi" bir çok ülkenin müta-reke basınları aracılığıyla genetik sektör ve akıllı silahlar" da ki başarının vazgeçilmez bir yansıması şeklinde gösterilmektedir.** Yine, bu ideolojinin Huntington'un medeniyetler çatışmasını referans aldığı da bilinmektedir. Yumuşak ideolojiler kategorisinde ele almak istediğimiz **ikinci ideoloji ise, Türkiye'yi Avrupa'ya "demirleme" stratejisi olarak tanımlanabilir.** Bu ideolojinin temel amacı, AB (Avrupa Birliği) nin yumuşatılmış kurumsal kararlarını, AB düşkünü Türklerin zafiyetinden yararlanarak hayata geçirmektir.

Türkiye'yi bağlayıcılık açısından etkin zeminlerde olup bitenler, çoğu kez ya öteki'nin aklıyla irdelendiği için yanılığımızın derinliği bilinmemekte; ya da tarihi unutmak gibi bir hastalığımızdan dolayı tam anlaşılmamaktadır ki, bu durum bulanık gelişmeleri sınırsız alkışlama heveskarlığımızdan dolayı AB tarafından keşfedilmiş zafiyetimiz şeklinde değerlendirilmektedir.

Aslında, "rasyonel kuruculuğu" esas alan Avrupa, çağdaş medeniyet olarak algıladığı, kendi medeniyetinin merkezini elinde tutan Türkiye'yi tarihî bir

rakip olarak görmektedir. Çünkü, yüksek Avrupa medeniyeti (onlara göre) Anadolu'nun uzantısı olan Konya'da (Ege ve Akdeniz de) doğmuş, Doğu Bizans İmparatorluğu ölçeğinde İstanbul merkezli gelişmiştir. Bu nedenle bu coğrafyanın Türkiye'nin elinde olması, batı açısından dayanılmaz acı bir hatıra olarak akıllarda tutulmakta ve tarihî bir sorun olarak görülmektedir.

Tarih şuuruyla açıklanabilecek ve zamanla aktörlerinin değiştiği **bu ideolojilerin özünde, Çin ve Hindistan'dan gelerek Türkistan ara bölgesini geçen, Ön Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan yoldaki stratejik kaynakları ve bu kaynakları birbirine bağlayan İpek Yolu'nu büsbütün kontrol etme iddiası vardır. Burada, tarihin med-cezirlerini saymazsak bu yolu kontrol altında tutan ve yüksek bir kültürü temsil edenlerin en büyüklerinden olanları da Türk devletleridir. Türk Milleti, yaklaşık bin yıl tarihin kaderine hakim olmuştur. Nitekim, on birinci yüzyıldan bu güne Rey/İsfahan merkezli Büyük Selçuklu İmparatorluğu, Semerkant merkezli Timur İmparatorluğu, İstanbul merkezli Osmanlı İmparatorluğu ve günümüzdeki Ankara merkezli Türkiye Cumhuriyeti devleti ve diğer Türkî Cumhuriyetler tarihte hesap sorulması gereken dönemlerin temsilcisi sayılmaktadır. Bugün, yer altı zenginlikleriyle bilinen bu Avrasya coğrafyası, ayrı devletlerin çatısını oluştursa da tarih şuurundan koparılması gereken nesilleri halâ barındırdığı için vahşi kaplanların iştahını kabartmaktadır. Bu anlamda "bağımsızlık benim karakterimdir" diyen M. Kemal ATATÜRK'ün ve Cumhuriyeti Kuran Kurmay Kadro'nun ruh dünyasını referans alan bir milletin güçlenmiş varlığı, AB için bir güvensizlik**

sendromu olarak algılanmakta ve dolayısıyla Türklerin top yekûn mahkum edilmesini haklı çıkaracak yolların aranmasını gerekli kılmaktadır.

Bu mülahazayla Avrupa'yı temsil edenler, Türk Avrasya'sının Yeni Avrupa'ya demirlenmesini sağlayacak rasyonel bir yol bulmuşlardır. Bu yol, Türkler tarafından başlangıçta uzun, ince, karanlık ve engembeli bir yol olarak algılanmıştır. Ancak, AB'ye üyelik ihtimali, bekleme odalarındaki mazoşist bir zihinsel iğfal sırrını taşıyan cazibeyle sunulduğu için gafletimizin sınırlarını zorlayan uyutma politikası başarılı görülmüştür. Dolayısıyla, kendi halklarına Türkiye'nin uzun vadede AB'ye alınmayacağı teminatını veren düzenlemeler ile Türklerin ikna edilmelerini sağlayan kararlar, eşanlı olarak Anayasal bir çerçeveye (Avrupa Anayasası) oturtulmaktadır. AB'ye göre bu coğrafya parçası hafızalarda canlı tutulurken, hem tarihten miras kalan sorunlar, hem de günümüzdeki ve yakın gelecekteki çıkarlar kendi lehlerine korunmuş olacaktır. İşte düşürüldüğümüz tuzak ve AB düşkünlüğümüzün arkasındaki gerçek budur.

Bir başka yönüyle yukarıda belirtilen ve Türkiye'yi kaskacına alan bu iki ideoloji, Türkiye'yi üstü örtülü bir anlaşmayla "kırk katır mı yoksa kırk satır mı" tercihine zorlamaktadır. Çünkü çok uluslu Şirket merkezlerinin marifetleriyle (ağırlıklı olarak ABD ve AB sermayesi) dünya kaynaklarının paylaşım rekabeti netleşmekte, dünyaya kabul ettirilecek yol haritaları, Bilderberg toplantılarıyla belirlenmekte; gelişmekte olan ülkelerden çağırılan taşeronların katkısıyla oluşan tek kutuplu yönetim mekanizması, küresel bir güç olarak güvence altına alınmaktadır.

Bu bağlamlarıyla tarihin yönünü

değiştirmek isteyen bu ideolojiler, uygulama ekseninde aşağıda belirtilen iki temel senaryoyu Türkiye Cumhuriyeti'ne dayatmaktadır:

Bunlardan birincisine göre Türkiye yakın doğuyu kontrol edebilir bir ülke olma potansiyeline sahiptir. Bu kabul çerçevesinde Türkiye, ya ABD'ye manda ölçüsünde bağlı olsun ya da AB'nin içine alınmadan AB'ye demir atacak şekilde bağlanılmış bulunsun. Birinci senaryo, Türkiye tarafından kabul görmez ise, uzlaşmanın zorlaştırıldığı bir süreç başlatılmalıdır: **Bu süreç Türkiye'nin iknâ edilmesi için zaman kazanma politikasının hakim olduğu beş on yıllık bir zaman dilimi içinde şekillendirilebilecek senaryodur. Burada, Türkiye ya etnik bir iç savaşa sürüklensin ve bunun siyasal ve hukuki zemini hazırlansın, ya da parçalanmasını haklı hale getirecek sözde Ermeni Soykırımını kabullendirme dahil siyasi planlar uygulansın, ucu açık "demokratik açılım" süreçlerine bağlı olarak bağımsızlık teminatı olan anayasal direnç kırılsın ve yoksullaşan kitlelerin yığınlarından yararlanılarak devletine küskün, barışık olmayan bir toplum yaratılsın.**

Yukarıdaki sert ideolojinin BOP (Büyük Orta Doğu Projesi) çerçevesinde Irak ta yapıp ettiği bellidir. Bu bildiri çerçevesinde yumuşak ideolojinin serüveni, kısaca değerlendirilirse Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye'ye yönelik kararlarına (15 Aralık 2004) ve Avrupa Birliği Zirvesi'nin sonuçlarını (17 Aralık 2004) hatırlamak yeterli olacaktır. Örneğin,

- Patrikhane ve Heybeliada Ruhban Okuluna ilişkin isteklerden söz eden Komisyon kararları "ruhban yetiştirilmesi", "mülkiyet hakları", "okulların açılması" ve "iç yönetim" konularını masum bir yöntemle

ele almakta; T.C'nin üniter kimliğini zedeleyecek bir dayatmayla İstanbul'da devlet içinde devlet kurulması sonucunu doğuran yeni Vatikan'lar yaratmak istemektedir.

- Müzakerelerin tamamlanma süreci açık uçludur (AP Karar mad:50, AB Zirvesi mad:23). Böylece, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Kesimi (GKRK) ve birkaç ülke bir araya gelerek görüşmeleri kesintiye uğratabilecektir. Bu şartlar altında yapılacak müzakerelerde Türkiye'den ne tür tavizler isteneceğini ve hangi tehdit stratejilerinin ortaya konacağını tahmin etmek güçtür.

- Güneydoğu da yaşayan yerel nüfusa ilişkin, yönetim reformları, Kürtlerin kültürel haklarının tanınması ve eşit muamelenin hızlı bir şekilde garanti altına alınmasının gerekliliği ve "kürt güçleriyle" uzlaşma sağlamak üzere daha etkin adımlar atmaya yönelik davetler oldukça düşündürücüdür. Nitekim, kürtleri siyasal bir güç olarak muhatap kabul ettirmeye eğilimi taşıyan ifadeler, sebebi apaçık belli olan ve yıllardır destek verildiği bilinen terörist örgütü zımnen de olsa tanıtmaya çabası olarak anlamlı bulunmalıdır. Burada AB'nin sömürgecilik amacına hizmet eden bu yaklaşımı kamu vicdanından saklanmakta ve günümüzde yükselen talepler yönüyle de Türk-Kürt meselesi sürekli kanatılan bir yara olarak tutulmak istenmektedir. Dolayısıyla birincil düzeyde bölücülük hareketine meşruluk kazandırılmakta ve Türkiye'deki ayrılıkçı güçlerin aktif bir şekilde fedarasyon talebine ulus-üstü güç olarak destek verilmektedir.

Ancak bilinmelidir ki, Türkiye Cumhuriyeti kendi yurttaşlarına sahip çıkacak dirayette, hukuk devleti olmanın ilkelerini yaşatacak güç ve kararlılıktadır. Çünkü, T.C. ihanete ve gaflete karşı kararlılıkla mücadele etmeyi tarihteki

deneyimleriyle göstermiş ve bu Cumhuriyeti kuran halk Türktür diyerek, Türkçülük anlayışını insan hakkıyla özdeşleştirmiştir. A.B'nin bu konuya yaklaşımı ise iki yüzlülüğü ve husumeti yansıtan, küresel emperyalizme karşı yüklenilmiş bir taşeronluktan daha ileri bir şey değildir.

- Avrupa Parlamentosu Kararları çerçevesinde Türkiye'nin "Ermenilere karşı yapılan soykırımı tanıması ve Ermeni halkıyla uzlaşma sürecini teşvik etmesi" şeklindeki talimat önemlidir. Fransa'nın, İsviçre'nin "Türkler Ermenilere Soykırım Yapmamıştır" demeyi cezalandıran bir kanun hükmüne dönüştürmesini birleştirirsek, cesaretin nerelelere uzanacağını kestirmek güç olmayacaktır.

- Yine, Türkiye'den istenen Ege Denizi'ndeki tavizlerin, Türkiye'yi karalara kapanma noktasına götürülmesi; Yunanistan'ın Ege'deki karasularını 12 mile çıkarması isteği; Rum Yönetiminin "Kıbrıs Cumhuriyeti" olarak tanınması; Adadaki Türk askerlerinin çekilmesi gibi ölçsüz istekler kabul edilirse, ya Orta Asya'ya kadar çekilmek gerekecektir ya da demirlenmiş Ankara eyaleti olarak Avrupa'yla bütünleşmiş bir uydu cumhuriyet doğacaktır. Nitekim, Türkiye'nin AB'ye giriş sürecinde KKTC'nin ortadan kaldırılmasını esas alan Annan Planı'nın da ötesine geçen bir uygulamayla Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'nin Türkiye tarafından tanınması ön şart olarak ileri sürülmüştür.

- AP Kararlarının Avrasya bağlamı tavsiye ve dayatmaları incelendiğinde şu hususlar oldukça önemlidir. Bunların en başında petrol ve su rezervleri gelmektedir. Raporda, petrol ve su kaynaklarıyla ilgili bölgesel altyapının yönetimi için Avrupa Birliği politikalarının getirilmesinin gerekçeleri Türkiye'ye dikte edilmektedir. Türkiye

açısından sınır ötesi sorunlar, enerji kaynaklarının Avrupa'ya taşınması, çevre ve tüketicilerin korunmasının Avrupa vatandaşları üzerinde olumlu ve kalıcı etkiler yapacağı öne sürülmektedir. Hatta "Türkiye'den Atatürk Barajı'nın yapılması nedeniyle su akışının (Dicle ve Fırat üzerinden) azaldığına" dikkat çekilerek akarsuların adil ve eşit dağılımını sağlayacak, komşuların yer alacağı, AB gözetimli, "Ombudsman ofisinin" kontrolünde uluslararası konsorsiyumların kurulacağına yönelik imâlarla adete abasından sopa gösterilmektedir. Nihayet AB, AP kararıyla (mad: 61) "TBMM ile Türk Hükümeti'ne iletilmesi yönünde talimatlar vermektedir".

Özetle, bu ideolojik yaklaşımlar ve yakın tarihimizde gözlediğimiz olaylar, ABD uygulamaları ve AB kararlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, kendi akımızla ulaştığımız bulgular, kendimize özgün bir yol ve yöntem geliştirmemizi zorunlu kılmaktadır. Türk Milliyetçileri, bugünkü gücünü, tarih şuurundan kopmadan Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran iradede almaktadır. Çünkü Türk milliyetçiliği, tarihin yükünü omuzlara alıp, içine islamın özünü koyup, onu geleceğe taşıyan iradenin adıdır. İnsan hakkını ve onurunu kutsayan bu irade, Türklerin tarihî misyonudur. Türk insanı, bağımsız devlet, haysiyetli millet olma davasını tüm mazlum milletlere taşımayı başarmış ve değişen dünya şartlarını her zaman doğru okuma ferasetine erişmiştir. Özellikle de tarihin her devrinde onur ve istiklal mücadelesinin örneğini sergilemiş, mazlum milletler ve topluluklara önderlik yapmıştır. Ancak, günümüzde tarihî misyonla, pragmatik düzlemde oluşan vizyon uyuşmazlığına da dikkat çekmekte yarar vardır.

İçinde bulunduğumuz şartları Avrasya bağlamına ve son AB ilişkilerimizle doğru okuduğumuzda ABD ve AB tarafından sürüklenmek istediğimiz etnisite çatışmalı ve din paradigmatı stratejiye karşı temel ödevimiz, (*Papa XVI. Benedict, in seçimini fırsat bilen ABD, Almanya'nın Avrasya üzerinde bağımsız politika oluşturma etkisini kırmak ve haçlı ittifakını yeniden kökleştirmek için İtalya ve Fransa'nın muhalefetine rağmen, stratejik bir politikayla Alman kökenli Kardinali seçirmiş ve kontrolü eline almıştır. Papa XVI. Benedict, göreve başlama törenindeki ilk konuşmasında Yahudilerin, Hıristiyanlarla ortak bir mirası paylaştığını söylemiştir*) alternatif bir politika geliştirmektir. ■

KAYNAKÇA

- BAUMAN, Zygmunt, (1999), "**Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları**", Çeviren: Abdullah, YILMAZ, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- BUKHARIN, Nikolay, (2009), **Emperyalizm ve Dünya Ekonomisi**, Çeviren: Uğur Selçuk AKALIN, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.
- GIDDENS, Anthony; (1998), **Modernliğin Sonuçları**, Çeviren: Ersin KUŞDİL, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- HOPKINS, Terence K-Wallerstein, Immanuel (1999), **Geçiş Çağı**, Çeviren: Nuri ERSOY, vd., Avesta Yayınları, 1975;
- KAZGAN, Gülten, (2000), **İktisadi Düşünce, Politik İktisadın Evrimi**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- KÖK, Recep, (2000), **İktisadi Düşünce: Kavramların Analitik Kavramı**, Anadolu Matbaacılık, İzmir.
- MITTELMAN, James, (2005), **Ideologies and the Globalization Agenda, Rethinking Globalizm**, Editor:Manfred STEGER), Rowman&littlefield, Maryland-ABD.

MOONEY, Anabelle ve EVANS, Betsy, (2007), **Globalization: The Key Concept**, Routledge, İngiltere.

RITZER, George ve LAIR Craig, (2007), **Outsourcing:Globalization and Beyond**: The Blackwell Companion To Globalization (Editor: George RITZER) Blackwell Publishing, ABD.

ROBERTSON, Roland, (1995), **Globalization: Time-Space and Homogene-Heterogeneity, Global Modernities** (Editorler: Mike FEATHERSTONE, Scott LASH ve Roland ROBERTSON) Sage publication, Londra.

ROBINSON, William I, (2005), **Gramsci and Globalization :From Nation-State to Transnational Hegemony**, Critical Review of International Social and Political Philosophy Vol.8 No:4

RODRİK, Dani, (2007), **One Economics, Many recipes: Globalization**, Institutions and Economic Growth, Princeton University Press, New-Jersey.

SKLAIR, Leslie, (1999), **Competing Conceptions of Globalization**, Journal of World-Systems Research, Volume 2, Summer.

STEGER, Manfred B. (2004), **Globalism, The New Market Ideology**, Rowman & Littlefield, publisher, Inc Maryland-AB.

WALLERSTEIN, IMMANUEL, (1974) **The Modern World-System: Capitalist Agriculture and Origins of The European World-Economy in The Sixteenth Century**, Academic Press, New York.

WATERS, Malcolm, (1995), **Globalization**, Routledge, New-York.

YALÇINKAYA, Timuçin, (2010), "**Küreselleşme Sürecinin Ekonomi Politikaları Üzerine Etkilerinin Analizi:Türkiye Örneği**", DEU, SBE.

Doç. Dr. Mehmet Akif OKUR

BOP'tan Arap Baharı'na : Değişen Dünya Düzeni, Yeni Ortadoğu ve Türkiye

"Arap Baharı" ifadesi, kitlelere bir şeyleri gerçekten değiştirebileceklerini düşündürten Tunus'taki ilk feryadın yarattığı iyimser heyecan atmosferinin hatırası olarak zihinlerimize yerleşti. Dünya medyasının çok sevdiği bu niteleme, Doğu Avrupa'daki Sovyet zulmüne ve Varşova Pakti'nin çöküşüne yaptığı göndermelerle, bizleri bölgede yaşananlara nostalji izleri taşıyan romantik bir çerçeveden bakmaya davet ediyor. Çağrışımının barındırdığı ümit iklimine sempati ve hatta ihtiyaç duyulsa da, "aslında neler oluyor" sorusunun cevabı için hem madalyonun barut kokan diğer yüzünün farkına varmamız hem de merceğimizi zaman oku üzerinde tahlillerimizde derinlik kazandıracak bir mesafeye ayarlamamız gerekiyor.

Gelişmelere bu gözle yeniden yaklaştığımızda, 2000'li yıllarda BOP/GOKAP'la başlayıp, Yeni Os-

manlılık ile devam eden geleceğin Ortadoğu'suna dair tartışmanın ne kadar hayati bir kavşaktan geçtiğini daha kolay görebiliyoruz. Ufkumuzu buradan da öteye taşımak istiyorsak, bazıları hedefine yaklaşmış intibâ verirken diğerleri ise iç savaflara dönüşme yolunda ilerleyen halk ayaklanmalarının yarattığı belirsizlik dalgasını, dünya sistemi ve Türkiye gibi bölgesel aktörlerle ilişkilerini merkeze alan bir perspektiften analiz etmeye girişmeliyiz. Böylece Yeni Ortadoğu'nun nasıl bir çehreye bürüneceğini merak edenlere sunabileceğimiz faydalı ipuçlarına erişebiliriz.

İşe başlamak için ihtiyaç duyduğumuz temel şey ise, çok katmanlı bir analiz çerçevesidir. Nitekim biz de konu hakkındaki çalışmalarımızın sonuçlarını özetleyeceğimiz makalemizde, düşüncelerimizi bu tarzda bir sistemle aktarmaya çalışacağız. İlk katmanda, yaşadığımız tarihsel ânın dünya sistemini biçimlendiren uzun vadeli eğilimler bakımından anlamı hakkında fikir yürütmemizi kolaylaştıracak bazı temel parametrelere dikkat çekeceğiz. Gelişmeleri yorumlarken referans alacağımız bu dış çerçeveyi tamamlayacak bölge içi dinamikler ikinci katmanı, tartışmaların üzerine odaklandığı anahtar bir aktör olarak Türkiye'nin konumuyla ilgili tespitler de son katmanı oluşturuyor.

A. Dünya Düzeninin Yeni Mimarisi: Diğerlerinin Yükselişi ve Millet-İmparatorluklar

A. Dünya Düzeninin Yeni Mimarisi: Diğerlerinin Yükselişi ve Millet-İmparatorluklar

Dünya ekonomisinin yaklaşık iki asırlık zaman dilimi içindeki evrimini özetleyen istatistiklere baktığımızda, 20. ve 21. yüzyılın ilk çeyreklerinin küresel güç dengelerindeki dönüşümler bakımından önemli kırılma noktalarını temsil ettiklerini görmekteyiz. Örneğin 1750'de

dünya sanayi üretiminin % 73-78'inin Batı dışı coğrafyalarda gerçekleştiği hesaplanmaktadır. Sanayi Devrimi'ni takiben ise bu rakamlar hızla altüst olmuştur. Batı dışı dünyanın sanayi üretimi içindeki payı 1860'ta % 17-19'a, 1913'te de % 5.2'ye düşmüştür(Pieterse, 2004 : 74).

20. yüzyılın ilk çeyreğinde zirve noktasına ulaşan bu trendin yönü, "çevre"deki dekolonizasyonu takip eden sanayileşme çabalarıyla birlikte tersine dönmeye başlamıştır. Küreselleşme sürecinde üretimin coğrafi mekânlarında yaşanan değişim de söz konusu eğilimi hızlandırmıştır. 21. yüzyılın ilk çeyreğine girdiğimizde, 2005 yılı itibariyle Batı dışı dünyada yükselen ekonomilerin satın alma gücü paritesine göre dünya üretimi içindeki payları % 50'nin üzerine çıkmıştır. 2006 yılında küresel gayri safi hasıla artışının yarısından fazlasını sağlayanlar da aynı ülkelerdir(The Economist, 2006).

2008'den itibaren şiddetle hissedilmeye başlanan ekonomik kriz, dengelerin alt-üst oluş sürecini tahminlerin ötesinde bir süratle ulaştırmıştır. 2009 yılında ABD ekonomisi % 3.5, Euro Bölgesi % 4.2 küçülmüş, ama örneğin Çin ekonomisi % 9.5 büyümüştür. Bir yıl sonra ise, bu oranı % 10,5'e taşımıştır. Dünyanın en büyük 150 bankasının hesaplarına göre, gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülke

bankalarının kredilerinden 2 trilyon \$ daha fazla mevduat kaynağına sahiptir. Üstelik dünya kamu borcunun da yalnızca % 18'i bu ülkelere aittir. IMF verilerine göre 1990 yılında dünya tüketiminin nominal rakamlarla % 20'sini gerçekleştiren gelişmekte olan ülkelerin 2011 yılı sonunda bu oranı % 40'a, 2018'de ise % 50'ye çekecekleri hesap edilmektedir(Özel, 2011). Yine IMF'nin tahminlerine göre, 2016'da ABD, dünyanın en büyük ekonomisi olma sıfatını Batı dışı bir güce, Çin'e devredecektir(IMF, 2011).

Uzun bir tarihsel çevrimde hayati eşiklerin aşıldığına işaret eden bu rakamlar dışında birçok parametre de dünya düzeninin temel mimarisinin çok ciddi bir dönüşüm sürecinden geçtiğini göstermektedir. Hararetili küreselleşme tartışmalarına sahne olan 1990'lar boyunca ekonomik zenginlik ve iktidarı merkez ülkelerde daha fazla toplayan eğilimlerin doğrultularında büyük değişimler yaşanmaktadır. Uluslararası sistem güç dağılımı bakımından gittikçe çok merkezli hale gelirken, finanstan savunmaya kadar birçok önemli alanda küresel kurumların işlevlerini üstlenen bölgesel yapılanmalar ortaya çıkmaktadır.

Dünya sisteminin maddi dengelerini alt üst eden bu dinamiğin bir başka önemli özelliği yaşananlara sanayi devrimi sonrası dönemde benzeri bulunmayan bir mahiyet kazandırmaktadır. Geleceğin yeni büyük güçleri olan millet-impatorluklar¹ Batı dışı coğrafyalardan

1 Dünya düzeninin yeni ontolojisine karakterini veren başat aktörleri tarif için kullandığımız millet-impatorluklar terimi, gücün ya ABD, Çin ve Rusya gibi büyük bir ulus devlet ya da Avrupa, Latin Amerika ve Güneydoğu Asya'da görüldüğü üzere çok devletli örgütlenme çabaları ekseninde yeniden bölgeselleşmesini ifade etmektedir. Konuyla ilgili etraflı bir tartışma

doğmakta ve etraflarında yalnızca ekonomik bir çekim merkezi inşa etmekle yetinmemektedir. Bu "yeni bölgencilik", sadece sosyo-ekonomik işbirliğine yönelik inisiyatiflerle sınırlı değildir. Aynı zamanda bölgesel güç merkezlerinin, çok taraflı kurumlara ait fonksiyonlarla birlikte kültürel, ideolojik, siyasi ve askeri diğer alanlara yayılan egemenlik iddialarını da içermektedir.

Bölgeselleşme, hem uluslararası ilişkiler hem de uluslararası politik ekonomi literatüründe küreselleşme süreciyle koşut olarak üzerinde önemli tartışmaların yürütüldüğü iyi bilinen bir olgudur. Burada özellikle kastedilen ise, bölgesel güç merkezlerinin artan egemenlik talepleridir. Bu talep güncel süreci, temelde sosyo-ekonomik alanla sınırlı bölgeselleşme inisiyatiflerine ekonomik küreselleşmenin tamamlayıcısı nazarıyla bakıldığı önceki evreden farklılaştırmaktadır. Bugün egemenlik talebi, küresel kurumların ekonomik fonksiyonlarıyla birlikte kültürel, ideolojik, siyasi ve askeri alanlara da yayılmaktadır. Muhtelif biçimleriyle egemenliğin küresel örgütlenmelerden bölgesel güç merkezlerine doğru transferi, millet-impatorluklara hayat vermektedir.

Ortadoğu'nun 2000'li yıllarda şahit olduğu önemli gelişmelerin ardında söz konusu küresel trendin bölge üzerindeki yansımalarını görmek mümkündür. Tek kutuplu ânın tarihe karıştığı bu döneme ABD, şekillenme halindeki çok merkezli yeni düzenin bünyesinde barındırdığı meydan okumayı geleceğin en ciddi jeopolitik tehdidi

1 için bkz. Mehmet Akif Okur, "Millet İmpatorluklar Eşiğinde: Genişleyen Dünyada Küresel Kapitalizmin Yeni Mimarisine Doğru", **Küreselleşmeden Postküreselleşmeye, Değişim Sürecindeki Dünya Düzeni ve Türkiye** içinde, Murat Saraçlı (ed.), Lotus Yayınevi, Ankara, 2008, ss.11-67.

kabul eden bir siyasi aklın idaresi altında girmiştir. Bu akıl, Ortadoğu'ya hem yeni/yeniden yükselen güçlerin nüfuz etmeye çalışacağı temel bir rekabet alanı hem de iç dinamikleri kontrolsüz biçimde serbest kaldığı takdirde ABD'yi bölgeden uzaklaşmaya zorlayabilecek potansiyel dinamizme sahip bir coğrafya olarak yaklaşmıştır. Bu potansiyelin yeni bir millet-imparatorluğa hayat verme ihtimali, algılanan tehdidin düzeyini arttırmaktadır.

Nitekim 11 Eylül'ü takiben ABD, ülkesine yönelik saldırıların yarattığı tepkisellikten ziyade geleceğe kaygıyla bakan bu stratejik vizyonu sebebiyle bölgedeki askeri ve siyasi varlığını tahkim etmiştir. İkiz kulelerin vuruluşundan günümüzdeki değişim ve kargaşa dalgasına uzanan olaylar zinciri de büyük ölçüde, yukarıda ana hatlarına değindiğimiz uluslararası politik ekonomi alanındaki yeni dengeler karşısında cevap üretmek için uzatmaya çalışan müdahaleci Amerikan gücünün bölgesel dinamiklerle etkileşiminin ürünüdür. Çizmeye çalıştığımız bu portrenin daha da belirginleşebilmesi için denklemin son kısmına kısaca göz atmak suretiyle analizimizin ikinci katmanını da devreye sokmamız gerekiyor.

B. Dünya Yeniden Kurulurken Ortadoğu: Hâlâ "Uykuyla Uyanıklık Arasında" mı?

Ortadoğu'daki yakın geçmişin en büyük alt-üst oluş dalgasını mümkün kılan iç dinamiklerin hayat bulduğu tarihsel süreci, yukarıda istatistiklerle sınırlarına işaret ettiğimiz asırlara yayılan uzun vadenin içinden okumaya başlamak anlamlı sonuçlara ulaşmamızı kolaylaştıracaktır.

20. yüzyılın ilk çeyreğinde Batı'nın ekonomik ve askeri gücü dünyanın kalan kısmına kıyasla doruk noktasına doğru yaklaşırken, emperyalizm de dünyanın neredeyse tamamını tesir sahası içine almıştı. Nitekim 1914'e gelindiğinde, halen Avrupa sömürgeci olan ya da daha önce Avrupalılar tarafından bir kez sömürgeleştirilmiş bulunan kara parçaları yeryüzünün % 84.4'ünü kaplamaktaydı(Fieldhouse, 1984: 1). Bu tarihten sonra ise Ortadoğu'yu dışardan gelen saldırılara karşı 400 yıl koruyan Türk kalkını tamamen parçalandığı için söz konusu oran % 90'lar civarına ulaşmıştır.

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından manda rejimlerinin kurulmasıyla bölge halklarının, büyük bölümünde öznesi olmaktan çıktıkları bir zamanı yaşayacakları, en zor yüzyılı başlamıştır. Batılılar tarafından bazen bizzat kimi zaman da yerel unsurlar aracılığıyla inşa edilen kurumların hayat verdiği farklı kolonyal devlet biçimleri, bağımsızlık sonrası döneme miras bıraktıkları zihniyet ve kadrolarla Ortadoğu için mümkün olanın sınırlarını çizmişlerdir. Post-kolonyal dönemin idarecileri bu sınırlar içinde birbiriyle bağlantılı iki önemli meseleyi çözmeye çalışmışlardır. Bunlardan ilki yeni devletlerin kimlik ve meşruiyet sorunları, diğeri ise modernleşme ihtiyacıdır.

Bağımsızlığa anlam zemini

sağlayacağı düşünülen kimlikler biçimlendirilirken iki temel kaygı gözetilmiştir. Bunlar nüfusun mümkün olduğunca büyük bölümünün sınırları aşan aidiyetlerini arka plana iterek kendilerini yeni iktidar yapılarıyla özdeşleştirmeleri ve kalkınma hedefine hizmet edecek bir vizyonun desteklenmesidir. Söz konusu gerekçelerle istiklal mücadelelerine sahne olan manda dönemiyle Osmanlı asırları arasında, yaşanan olumsuzluklar bakımından neredeyse ayırım yapmayan bir tarih kurgusu hafıza tasarımı esas alınmıştır. Eğitim ve değişik düzeylerdeki özel ilişkiler yeni iktidar seçkinlerini Batılı değerler etrafında sosyalleştirmiş, modernleşme ve maddi kalkınma vaadi de yeni kimliklerle gelenek arasındaki mesafenin meşrulaştırılmasına yardım etmiştir.

Ancak birçok örnekte, metropol devletlerin de desteğiyle sivriltilen bu ilk kuşak seçkinler bağımsızlığı takiben iktidarı uzun süre ellerinde tutamamışlardır. Kalkınma yönünde tatmin edici adımların atılmayı ve İsrail saldırganlığının sömürgecilik tarafından bölgede yaratılan travmayı büyütmesi, tepkisel bir ulusalcılık anlayışını Soğuk Savaş iklimine uygun otoriter yöntemler ve devletçi sosyalizm yorumlarıyla sentezleyen militer kadroların önünü açmıştır. Böylece günümüze kadar varlığını koruyan, bir tarafta geleneksel monarşilerin diğeri yanda ise daha sonra iktidarın veraset yoluyla el değiştirdiği tek adam yönetimlerine dönüşecek sözde cumhuriyetlerin yer aldığı dualist doku ortaya çıkmıştır.

Kalkınma ile ilgili taahhütlerini yerine getiremediği gibi en temel özgürlük taleplerine bile müsamaha göstermez hale gelen bu dokunun zamana direnerek istikrar kazanmasında sahip olunan enerji kaynakları ve bloklararası

rekabet önemli roller oynamıştır. Kendilerini destekleyen toplumsal zeminin gittikçe daraldığını farkeden rejimler, ayakta kalabilmek için değişik stratejiler geliştirmişlerdir. Bir kısmı, ulusal çıkarlarını doğrudan ilgilendiren petrol dahil olmak üzere birçok alanda büyük güçlerle daha eşitsiz ilişkiler kurmaya razı olmuşlardır. Diğerleri ise özellikle İsrail tehdidini bahane göstererek hayatın her alanını denetlemeye çalışan "güvenlik devletleri"ne(Perthes, 2000: 149) dönüşmüşlerdir. Çatışma ve boyun eğme şeklinde niteleyebileceğimiz her iki strateji de uzun vadede bu rejimleri toplumlarına daha fazla yabancılaştırmıştır. Ortadoğu, devletlerinden ve resmi seçkinlerden ümidi kesen kitlelerin yüzlerini İslamla irtibatlandıkları ideolojiler etrafında muhalefet eden gruplara çevirdiği bir örgütler cenneti haline gelmiştir.

Bölgede paralel toplumsal yapılarla hayat veren ve yönetimleri reform doğrultusunda zorlayan bu durum Batı'da, özellikle 70'lerden itibaren yakından izlenmeye başlanmıştır. Dünya ekonomisindeki petrol krizleriyle eş zamanlı olarak gündeme taşınan "İslam'ın Uyanışı mı?" sorusu, yaklaşık on yıl sonraki Medeniyetler Çatışması tartışmalarının önsözü gibidir. "Uykuyla uyanıklık arasında"(Güngör, 1993: 29-45) geçen bu yıllar, Soğuk Savaş'ta inen son perdeyle yerini Batılı güçlerin değişik gerekçelerle yaptıkları müdahalelere bırakmıştır.

11 Eylül sonrası dönem, bu sıcak çatışma sürecinde yeni bir aşamayı temsil etmektedir. Söz konusu safhayı layıkıyla kavrayabilmenin yolu ise "güvenlik için demokrasi" yaklaşımını analiz etmekten geçmektedir. Afganistan ve Irak'ın işgal edilip, II. Dünya Savaşı'nın ardından Japonya ve Almanya'nın maruz kaldıkları türden ulus inşa-

sı süreçlerine tabi tutulmaları bu politikanın pratikteki en radikal tezahürüdür. Yelpazenin diğer ucunda ise, BOP/GOKAP tartışmalarıyla kendisini açığa vuran "pasif devrim"(Okur, 2010: 60-61) stratejisi bulunmaktadır.

Ortadoğu'da halihazırda uygulandığı haliyle bu stratejiyi; baskıcı rejimlerdeki muhalefet hareketlerini dönüştürme ve bu sayede önlenemez boyutlara ulaşan değişim taleplerini yönlendirebilme gayreti şeklinde tarif edebiliriz. Pasif devrimlerle, doğal mecrainda gelişecek bir devrimin sebep olacağı tahribatı hafifletebilmek için değişim enerjisi hesaplanabilir bir doğrultuya kanalize edilir. Günümüzdeki pratiklerinde, otoriter yönetimler üzerindeki yukarıdan sosyal denetimin yerini sivil toplum katmanlarının etkilenmesi ve biçimlendirilmesi yoluyla oluşturulan alttan sosyal kontrole bırakmasının amaçlandığı görülmektedir. Düşman yönetimler karşısında mevcut iktidar yapılarının dostlarla değişimini, hiç değilse istikrarsızlaştırılmasını hedeflemektedir. Dost otoriterler sözkonusu olduğunda ise arzu edilen şey, az sancılı bir değişimle istikrarın devam etmesidir. Despot rejimleri desteklediği için Batı'ya duyulan öfkenin, muhalefetin dayandığı özgürlük taleplerine arka çıkılmasıyla sadece yerel liderlere yönelmesi, değişim gerçekleştiğinde ise yönetime gelenlerin yine Batının dostları olması umulmaktadır. Bu süreçte muhalefetin ideolojik karakteri de dönüşüme uğramakta, iktidara giden yolların açılması karşılığında sunulan meşruiyet çerçevesi içinde yeniden tanımlanmaktadır.

Temel mantığına işaret ettiği-miz bu strateji 11 Eylül sonrasında Ortadoğu'ya yönelik Amerikan "dönüştürücü diplomasi"sinin kılavuzlarından biri haline gelmiştir.

2004'te bir G-8 projesi olarak ilan edilen BOP/GOKAP da, Batının güvenliği için pasif devrimler aracılığıyla Ortadoğu'nun demokratikleştirilmesi gerektiğini savunan bu yaklaşımın ürünüydü(Al-Hayat, 2004). Arap bilim adamları tarafından hazırlanan insani kalkınma raporları dayanak gösterilerek bölgenin "objektif" sorunlarına dikkat çekiliyor, bunların çözümü için Ortadoğu ülkeleri ile G-8'leri buluşturacak ortak mekanizmalar, projeler öngörülüyordu. Bu faaliyetler, otoriter yönetimlerin dış dünyaya karşı ördükleri duvarları aşarak sivil toplumlarla doğrudan temas kurulmasını sağladı.

Ancak iki önemli faktör, bu Batı, daha çok da ABD kaynaklı adımları durdurdu. Bunlardan ilki Irak'ta akmaya devam eden kandır. Özellikle işkence haberleri, demokrasi projesinin arkasındaki gücün inandırıcılığını yok etti. Amerika ile ilişkilendirilen her kişi ve grubun itibar erozyonuna uğradığı bir döneme geçildi. Seçimlere girmesi için teşvik edilen Hamas'ın sandıkta kazandığı zaferden hemen sonra seçmenleriyle birlikte cezalandırılması, projenin iflas noktasını temsil etmektedir. Amerika, İsrail

ve Mübarek yönetimi gibi aktörleri buluşturan bölgesel statüko bloğu karşısında geri adım atmıştı.

Obama iktidarının projeyi raftan indireceğine dair işaretlerden biri, Dışişleri bakanı Clinton'ın 2009'da göreve başlarken Senato'da savunduğu "akıllı güç" yaklaşımıydı. İç politikanın ihtiyaçlarına cevap verme kaygısının izlerini taşıyan bu tanımlama çok fazla yenilik içermese de, pasif devrimler dizisinin desteklenmeye devam edileceğini ima etmekteydi (Clinton, 2009). Obama yönetimi ve İsrail arasında daha ilk günlerden başlayan gerilim değerlendirilirken bu husus da dikkate alınmalıdır. Nitekim, örneğin Kahire'deki halk ayaklanmasının başladığı sıralarda yayınlanan Wikileaks belgeleri Amerika'nın Mısır'da sivil toplumun geliştirilmesi için yakın dönemde yeniden gayret sarf ettiğini ortaya koymaktadır (CNN Türk, 2011). Bu

çabalarındaki artışla neredeyse eş zamanlı biçimde, son dönem Türk dış politikasının "Yeni Osmanlıcılık" olarak etiketlenmeye çalışılması, değerlendirmemizi tamamlamak için dikkatlerimizi üçüncü analiz katmanımıza çevirmemiz gerektiğini göstermektedir.

C. Yeniden Kucaklaştığımız Dünya: Normalleşme Sürecinde Türkiye-Ortadoğu İlişkileri

İsrail'in Gazze'ye yönelik ağır sivil kayıplarıyla sonuçlanan saldırılarına Türkiye'nin gösterdiği sert tepki, hem içerde hem de dünya kamuoyunda Türk dış politikası üzerinde halen sürmekte olan yoğun tartışmanın en önemli kavşak noktası sayılabilir. "Eksen kayması" ve "yeni Osmanlıcılık" da, bu tartışmada özellikle Türkiye'nin Ortadoğu'daki artan prestijini örtülü ya da açık bir kaygıyla izleyen kesimler tarafından gelişmeleri anlamlandırmak için başvurulan temel kavram çiftini oluşturuyor. Cumhuriyetin kuruluş yıllarından bu yana izlenen Batı eksenli dış politikanın terk edilmeye başlandığı, Türkiye'nin eski Osmanlı hinterlandında neo-emperyal bir vizyonu hayata geçirmeye niyetlendiği iddiaları ısrarla dillendiriliyor.

Biz en üst düzey Türk dış politika yapımcılarının defalarca yalanladığı her iki iddianın da gerçeği yansıtmadığı, üzerinde iyi düşünülmüş analitik değerlendirmelerden ziyade politik kaygılardan kaynaklandığı kanaatindeyiz. Bununla birlikte Türkiye'nin yalnızca Ortadoğu'yla değil, dünya sisteminin geneliyle ilişkilerinde de bir mahiyet farkının ortaya çıktığı açıktır. Söz konusu farklılaşmanın temel sebepleri ise, dünya düzenindeki önceki kısımlarda değindiğimiz yeni eğilimler ile bunlara paralel biçimde Türkiye'de yaşanan dönüşümdür.

Millet-imparatorluklar kavramı etrafında izaha çalıştığımız dünya sistemindeki çok merkezliliğe geçiş süreci, Türk dış politikasının yeni sistemik çevresidir. Bu çerçeve geçmişle kıyaslandığında bölgesel güçlerin hareket alanlarını genişleterek işbirliği yapmalarını kolaylaştırmakta, hatta kimi durumlarda teşvik etmektedir. Türkiye'nin son dönemde şahit olduğu siyasi ve ekonomik süreçler de özellikle seferber ettikleri maddi imkanlar ve bölgeyle ilgili temel algıların parametrelerini belirleyen kültür, kimlik ve zihniyet kodları üzerindeki tesirleriyle yeni dış politikanın içerdeki zeminini hazırlamıştır.

Türkiye'nin modelliği meselesi, bu iki sac ayağından ilkinin nasıl okunması gerektiğini göstererek "eksen kayması" argümanının anlamsızlığını ortaya koymaktadır. Türk diplomasisi, Ortadoğu'da Batı'yı dışlayan, hasım bir iktidar alanı inşa etmeye çalışmamaktadır. Bölgenin iç dinamiklerinin ürettiği taleplerle, Batı'nın ihtiyaç ve beklentileri arasında uyum kurabilmek için uğraşmakta, bunu başarabildiği ölçüde de etkili olmaktadır. Tartışmayı doğuran şey ise, ABD ve Avrupalıların kiler ile bölge halklarının çıkarları arasındaki meşru dengenin günümüzde artık çok daha eşitlikçi bir noktayı işaret ediyor oluşudur. Küresel düzeyden bölgesel merkezlere doğru güç akışını hızlandıran sistemik dinamikler, daha eşitlikçi ilişki biçimlerini mümkün ve arzu edilir kılmıştır.

Eleştirilerin önemli bir kısmı, yeni dengenin lehlerine işleyen eski statüko bakımından tehlikeli olduğunu düşünen çevrelerden yükselmektedir. Bu endişeli odaklar, bölgede geçmişe kıyasla daha yüksek bir profil sergileyen Türk diplomasisini "Yeni Osmanlılık" başlığıyla takdim ederek Ortadoğu toplumlarını ürkütmeye, içerde de kültürel fay hatlarıyla örtüşen siyasi ayrışmayı dış politika alanına taşımaya çalışmaktadır. Bu hususun önemi, diğer Ortadoğu ülkelerindekilere benzer biçimde Türkiye'nin de imparatorluk sonrası dönemde derin yarılmalara sebep olan kimlik tartışmalarından geçtiği hatırlandığında daha iyi anlaşılabilir.

Nitekim Türk dış politikasında ki değişimin ikinci kaynağı da bu meselenin merkezi bir yer işgal ettiği Türkiye'nin iç dinamikleridir. Ortadoğu ile rasyonel zeminlerde ilişki kurulmasına mani olan psikolojik engellerin yıkılması, dış politikanın normalleşme sürecini hızlandırmıştır. Söz konusu engeller, büyük ölçüde Türk kimliğinin mahiyeti üzerine kökleri 20. yüzyılın ilk çeyreğine dayanan uzun tartışmanın ürünüydüler.

Kimlikler, tarihi tecrübenin sırtlarına yüklediği anlam katmanlarıyla evrilerek şekillenirler. Tarihi Türk kimliği de üç ana havzanın ürünüdür. Sırasıyla, Orta Asya, Anadolu ve Balkanlar ile Ortadoğu'da geçen uzun asırlar, Türklük kavramının üzerine her biri farklı çağrışımlar taşıyan anlam elbiseleri giydirmiştir. 1918'den sonra Türkiye'nin bu bölgelerle teması, bazılarıyla zo-

runlu diğerleriyle ise ideolojik sebepler yüzünden en alt düzeye inmiştir. Osmanlı Devleti'nin bıraktığı miras üzerinde kurulan yeni Türkiye'nin en hayati önceliği, Batı yönelimli cumhuriyet rejiminin geniş kitlelere nasıl benimsetilebileceği sorusuna cevap vermektir. Geleneği ve kurumlarını imparatorluğun yıkılışından sorumlu tutan yeni devlet elitinin bulduğu cevaplar arasında, Türk kimliğinin, ötekisi olarak müslümanlıkla özdeşleştirilen Osmanlı geçmişini kabul eden bir formatla yeniden tasarlanması da yer almaktadır.

Eski-yeni ikilemi üzerine inşa edilen yeni kimliğin hayat verdiği zihniyet, neredeyse her türlü gerilikten Osmanlı mirasını sorumlu tutmakta, Batı'yla özdeş gördüğü şeylere ise mutlak bir hüsnü kabulle yaklaşmaktaydı. Bu zıtlıklar dünyasında Ortadoğu ve Araplar da, artık geride bırakılmak istenen kötü hatıralarla dolu mazinin bir parçası olarak kodlandılar. I. Dünya Savaşı'ndaki Arap isyanının abartılı bir versiyonu, kolektif hafızanın parçası haline getirildi. Hanoğlu'nun "Türk oryantizmi" (Hanoğlu, 201 dediği aşağılayıcı perspektif, bu psikolojik iklimde doğmuş ve günümüze kadar hatırı sayılır bir etkinliğe sahip olmuştur.

Çok partili hayata geçişle birlikte tek parti döneminin Türklük tasavvuru ve bununla bağlantılı dış politika anlayışı, yüksek sesle tenkid

edilmeye başlanmıştır. Bu eleştiriler, resmi söylemin dışında milli kimliğe dair farklı imajları ve hatta alternatif milliyetçilikleri siyaset sahnesine taşımıştır.² Normalleşme yönündeki diğer önemli dönüm noktası, Türk kimliğine beşiklik eden tarihi havzaların uluslararası sistemdeki dönüşümler sayesinde yeniden Türkiye ile etkileşime açılmalarıdır. Türk cumhuriyetleriyle kucaklaşma, kimliğin ilk katmanına, köklere dair hafızayı canlandırmış; Balkanlar üzerindeki demir perdenin kalkışı ise ikinci anlam elbisesini tarihin gardrobundan çıkarmıştır.

Bu gelişmelere paralel olarak Türkiye'nin demokratikleşme sürecinde katedilen merhale, Osmanlı tarihini ve komşu toplumları öteki- leştiren ideolojik bakışa zemin kaybettirmiştir. Osmanlı Devleti'nin 700. yılı münasebetiyle düzenlenen etkinlikler ve gördüğü ilgi bu bakımdan önemli bir dönüm noktasıdır. Türk siyasi hayatının son önemli askeri müdahalesi olan 28 Şubat'ın üzerinden henüz iki sene

² Türk milliyetçiliğinin 1960'ların sonlarında bağımsız bir siyasi parti halinde örgütlenirken parti amblemi olarak İmparatorluk dönemine ait bir sembolü seçmesi bu açıdan anlamlıdır. Söz konusu dönemde Kemalist kimlik tasarımı eleştiren muhalif milliyetçilerin Ortadoğu hakkındaki değerlendirmeleri için bkz. Ziya Nur Aksun, "İki Asırdır İlerleme Maksudı İle Tuttuğumuz Yol Hakkında", **Dündar Taşer'in Büyük Türkiye'si** içinde, İstanbul: İrfan Yayınevi, 2000, s.32-50 – Erol Güngör, "Ortadoğu ve Türkiye", **Türk Kültürü ve Milliyetçilik** içinde, İstanbul: Ötüken, 1995, s.261-266. - Erol Güngör, "Türkiye'den Ortadoğu'ya Bakış", **Türk Kültürü ve Milliyetçilik** içinde, İstanbul: Ötüken, 1995, s. 267-272.

geçmeden gerçekleştirilen bu organizasyonlar demeti, normalleşme sürecini besleyen sosyolojik dinamiklerin 21. yüzyılın eşliğinde eriştikleri kudreti gözler önüne sermiştir.

Irak'ın işgalinin tetiklediği olaylar zinciri, tarihi Türk kimliğini besleyen son havzayla da yeniden güçlü köprülerin inşasına zemin hazırlamıştır. Takip eden dönemin siyasi gelişmeleri ise, psikolojik ve fiili engellerin bertaraf edilmesinin nasıl pratik sonuçlar doğurabileceğini ortaya koymuştur. Gerçi Arap sermayesinin Türkiye'deki yatırımlarını hedef alan tepkiler gibi örnekler, oryantalist söylemin bazı durumlarda hâlen alenilik kazanabildiğini göstermektedir. Ancak, Türk dizilerinin Arap dünyasında uyardığı alakayı açıklamaya çalışan bazı yorumlardan (Özkök, 2011)³ da anlaşılacağı üzere bu söylem daha çok savunmacı bir alana sıkışmış vaziyettedir.

Sonuç Yerine: Geleceğine Yürüyen Ortadoğu'da Tehditler ve Fırsatlar

Ortadoğu, 1. Dünya Savaşı'ndan bu yana şahit olduğu en büyük alt üst oluş dalgasıyla yüz yüze.

3 Türkiye'yi Ortadoğu'da ilgi odağı haline getiren yumuşak gücünün gerçek kaynağı Batılı yüzüdü tezine örnek olarak bkz. Ertuğrul Özkök, "Şu lafi bir kenara kaydedin", **Hürriyet**, 20 Mart 2011

Osmanlı Devleti'nin yıkılışını takiben farklı zamanları yaşamaya başlayan toplumlar, aralarındaki duvarların yıkıldığı yeni bir geleceğe doğru adım atıyorlar. Değişimin yönünü kavrayabilmek ve açığa çıkan toplumsal enerjiyi yapıcı/geleceğin yapılarını kurucu mecralara kanalize edebilmek için bugünü mümkün kılan temel dinamikleri uzun vade içinden yakalayıp yorumlayabilmemiz gerekiyor. Bu nokta, çalışmamızın sınırlılıkları içinde vurgulamaya çalıştığımız temel perspektifimizi oluşturuyor.

Söz konusu bakış açısı bize farklı kanallardan ancak birbirlerine paralel biçimde akan üç zaman ırmağının kesiştiği tarihsel bir ânı yaşadığımızı söylüyor. Bunlardan ilki, dünya sistemi içinde kuvvet ve zenginliği geçmişte emsaline rastlanmayan yoğunlukta Batı'da toplanan trendin istikrarlı biçimde tersine dönüşüdür. Batı dışı coğrafyalardan yeni güç merkezlerinin, millet-imparatorlukların yükselişlerinin habercisi olan bu hayati değişim, analizimize konu ettiğimiz ikinci zaman ırmağını da kesiyor. Ortadoğu'da son on yıla damgasını vuran gelişmeleri ancak, bölgenin asırlık bir uzun vadeye yayılan kendi alt zamanıyla söz konusu küresel eğilimin nasıl kesiştiğine bakarak anlayabiliriz. Ayrıca analizimizin son katmanında Türk dış politikasının yeni Ortadoğu açılımını da benzeri bir zaman derinliğinden incelememiz gerekiyor.

Katmanların tamamını üst üste yerleştirdiğimizde ise karşımıza, değişim enerjisi ve dinamiklerinin artık dizginlenemediği bölge ülkeleri, yeni statükonun şeklini belirleyebilmek için Ortadoğu'daki dalgalanmaya elde kalan tüm imkanlarıyla müdahil olan Batılı devletler ve bu ikisi arasında mekik dokuyarak herkesin kabul edebileceği yeni bir siyasi mimarinin inşasına

katkıda bulunmaya çalışan Türkiye çıkıyor. Tüm işaretler, Ortadoğu'da geleceğin bu iki farklı vizyon arasındaki denge noktası üzerinde kurulacağını gösteriyor.

Makalemizi, bu noktanın hangi koordinatlara denk düşeceğini belirleyecek bazı parametrelere dikkat çekerek sonlandırmak istiyoruz.

Bu parametrelerin ilki, bölgede kitlelerin değişim taleplerini yönlendirmeye çalışan temel aktörlerin pozisyonlarına ilişkindir. Bugünün Amerikası, doğmakta olan çok merkezli dünya düzeniyle daha rahat yüzleşebilmek için eski müttefikler ve geleceğin millet-imparatorluklarının çekirdeklerini temsil eden bölgesel güçlerle işbirliği yaparak geri çekilişini örgütlemeye çalışmaktadır. 1990'larda tarihin sonunun geldiği inancıyla tek kutupluluğa yürüyen ABD ile günümüzdeki Amerika arasındaki farklılığın somut dış politika pratikleri bakımından ne türden sonuçlar doğurabileceğini Kosova ve Libya operasyonlarını kıyaslayarak görebiliriz.

Kosova örneğinde ABD, NATO'da liderlik rolünü üstlenerek askeri müdahaleye hukuki dayanak teşkil edecek bir BM kararı bulunmasızın hareketin gerçekleşmesini sağlamıştı. Libya'da ise meşruiyet zeminini, bölge içinden Arap Ligi ve İslam Konferansı Örgütü'nün BM'ye yaptıkları çağrılar tesis etmişti. Güvenlik Konseyi'nin kararını takiben ne ABD ne de NATO müdahaleyi başlatmıştır. NATO, an-

cak Fransa Akdeniz'in güneyindeki komşusunu vurmaya başladıktan sonra hareketin merkezine yerleşmiştir. ABD, tüm bu gelişmeler sırasında kendisini üçüncü planda göstermeyi tercih etmiştir. Hem aralarında Türkiye'nin de yer aldığı bölge içinden güçlerin desteği aranmış, hem de iç çatışmaların başladığı ülkeyi "yakın çevreleri" kabul eden Avrupalı müttefiklere rol verilerek önleri açılmıştır.

Dikkat edilmesi gereken ikinci önemli parametre de, bu strateji değişikliğiyle ilgilidir. İlk bakışta bölgesel güçlerin daha geniş bir hareket sahasına kavuşmalarını destekler gibi görünen yeni Amerikan politikası, Türkiye gibi ülkeler bakımından bünyesinde fırsatlarla birlikte riskler de barındırmaktadır. Bunların en önemlisi ülkemizin, kontrol edilemeyecek kadar fazla değişken tarafından yönlendirildikleri için kolaylıkla çatışmalara dönüşürülebilir krizlere, kendisini istisnâ kılan nitelikleriyle uyumsuz biçimde çekilme ihtimalidir. Örneğin NATO'nun Libya hareketi sırasında, Türk uçaklarının Kaddafi'ye ait hedefleri bombardıman etmesi istenmiştir. Krizlere "müttefiklerle" birlikte angaje olurken, Türkiye'yi bölge toplumları nazarında Batılı güçlerle aynı kefeye yerleştirebilecek taleplere karşı gerekli direncin gösterilebileceği mesafenin korunmaya devam edilmesi gerekmektedir. Aksi halde, yalnızca Osmanlı mirasından kaynaklanan prestijin yitirilmesi şeklinde bir "yumuşak güç" kaybıyla değil, Suriye krizi gibi örneklerde tecrübe edilebilecek çok ciddi maddi sonuçlarla da yüzleşmesi muhtemeldir.

Bu türden zararların önlenemesinin yolu, atılacak en küçük taktik adımlarda bile şu temel gerçeğin sürekli hatırd tutulmasından geçiyor: Bölge dışı güçlerin Arap baharı hakkındaki hesapları

ile Türkiye'nin destekleyebileceği Ortadoğu merkezli bir reform stratejisi arasında önemli farklılıklar bulunuyor. Hafızalarımızda hâlen sıcaklığını koruyan tecrübelerimiz, iç savaşlara dönüşebilecek çatışmalar pahasına İran gibi jeopolitik hasımların bertaraf edilmesini yahut değişik şekillerdeki kâr beklentilerini önceleyen bir stratejik bakışın ürkütücü boyutlarda tahribat yaratabileceğini gösteriyor.

Önümüzdeki dönemde, etrafı bu riskler ve imkanlar yumağı tarafından örülen Türkiye, Ortadoğu'daki dönüşüm enerjisinin bir kaos ortamına doğru hedefinden saptırılışını engelleyebilecek yapıcı adımlar atabilecek mi? Türk dış politikasının halihazırdaki en acil gündemi, bu sorunun cevabını vermektir. ■

KAYNAKÇA

AKSUN, Ziya Nur (2000), "İki Asırdır İlerleme Maksudı İle Tuttuğumuz Yol Hakkında", Dündar Taşer'in Büyük Türkiye, İrfan Yayınevi, İstanbul.

AL-HAYAT (2004), "U.S. Working Paper For G-8", Al-Hayat, 13.02.2004.

CLINTON, Hillary Rodham (2009), Nomination Hearing To Be Secretary of State, January 13, 2009, <http://www.state.gov/secretary/rm/2009a/01/115196.htm>

CNN Türk (2011), "WikiLeaks'e göre ABD Mısır'ı öngörmüş", CNN Türk, 01.02.2011, <http://www.cnnurk.com/2011/dunya/02/01/wikileaks.gore.abd.misiri.ongorus/605352.0/index.html>

THE ECONOMIST (2006), "Coming of Age", The Economist, Vol. 378, Issue 8461, 1/21/2006, (Erişim)

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=a9h&AN=19491983&site=ehost-live>, 17 Ekim 2006

FIELDHOUSE, David Kenneth (1984), Economics and Empire,

1830-1914, London, Macmillan.

GÜNGÖR, Erol (1993), "Uykuyla Uyanıklık Arasında", İslâmın Bugünkü Meseleleri, Ötüken, 9. Basım

GÜNGÖR, Erol (1995), "Ortadoğu ve Türkiye", Türk Kültürü ve Milliyetçilik, Ötüken, İstanbul.

GÜNGÖR, Erol (1995), "Türkiye'den Ortadoğu'ya Bakış", Türk Kültürü ve Milliyetçilik, Ötüken, İstanbul.

HANIOĞLU, M. Şükrü (2011), "Osmanlı yapamadı ama biz yaşadık: Türk oryantalizmi", Sabah, 27.02.2011.

THE INTERNATIONAL MONETARY FUND (2011), World Economic Outlook Database (April 2011), <http://www.imf.org/external/datamapper/index.php>

OKUR, Mehmet Akif (2008), "Millet İmparatorluklar Çağı'nın Eşiğinde: Genişleyen Dünyada Küresel Kapitalizmin Yeni Mimarisine Doğru", Küreselleşmeden Postküreselleşmeye, Değişim Sürecindeki Dünya Düzeni ve Türkiye içinde, Murat Saraçlı (ed.), Lotus Yayınevi, Ankara.

OKUR, Mehmet Akif (2010), Emperyalizm Hegemonya, İmparatorluk: Tarihsel Dünya Düzenleri ve Irak'ın İşgali, A Kitap, Ankara.

PERTHES, Volker (2000), "Si Vis Stabilitatem, Para Bellum: State Building, National Security, and War Preparation in Syria, War, Institutions and Socail Change in the Middle East, (Ed.)Steven Heydemann, USA: University of California Press, 2000

PIETERSE, Jan Nederveen (2004), Globalization or Empire?, London, Routledge, 2004

ÖZEL, Saruhan(2011), "Dünya artık sadece ABD ve Avrupa değil...", Zaman, 24.08.2011

ÖZKÖK, Ertuğrul(2011), "Şu lafi bir kenara kaydedin", Hürriyet, 20 Mart 2011

Ali İhsan ÖZTÜRK Türk Eğitim-Sen Kayseri Şube Başkanı

Arkadaşlar Maç Satılmış !

Geçtiğimiz yıllarda futbol hakemliği yaptım.

Yaklaşık 13 yıl yeşil sahalarda da düdüğ öttürdüm.

Bu maçlarda zaman zaman ilginç olaylarla karşılaştım.

Bunlardan biri şu an bizim konumuz ile örtüştüğü için sizlerle paylaşmak istedim.

İlk defa yer ve isim vermeden bir olay anlatacağım.

Bundan önce hep yer, zaman ve şahısları açıklardım.

Bu yazıda mecburiyetten açıklamayacağım.

Zaman aşımına uğramış olsa da.

Bir tarihte bir maça çıktık.

Maç normal seyrinde devam ediyordu.

Dakikalar biraz ilerledikçe müsabakada bir tuhaflik başladı.

Takımın birinde bir oyuncu kendisini paralıyor.

Oradan oraya oradan oraya koşuyor.

Sahada ayak basmadık yer bırakmıyor.

Top nerede o orada.

Takım arkadaşları ise sanki antrenman maçındalar.

Gayet rahatlar.

Çocuk kan ter içerisinde bazen de arkadaşlarına bağıyor.

“Ruhsuzlar haydi biraz mücadele edin” diye.

Kendisini paralıyor. Ama nafiye.

Sonra kenar yönetimden oyuna müdahale etmesini istiyor.

Kenardan da bir tık yok.

İlk yarı şimdi tam hatırlayamaya-çağım ama bir miktar fark yedikten sonra öylece bitti.

İkinci yarıya çıktılar.

O oyuncu da diğer arkadaşlarına uyum sağladı.

Rakibe formalite müdahalelerde bulunmaya başladı.

Olayı anlaşıldı ki, yönetim maçı satmış.

Ancak bizimkinin bundan haberi yokmuş.

Çocuk bundan dolayı çırpınıp duruyormuş.

Şimdi ne alakası var diyeceksiniz bu olayın bizimle...

Aslında tamı tamına örtüşüyor.

Bence birileri maçı satmış da sadece bizim haberimiz yok gibime geliyor.

Bu vurdumduymazlık, bu sessizlik ve bu kabulleniş bana öyle geliyor.

Bize de devre arasında söyleyecekler tahmin ediyorum.

Ya da anlayın artık kardeşim. Açıkça da söylenmiyor ki mi diyecekler.

Açıkça söylemelerine gerek var mı?

Kişiler ve kurumlar davranışları ile zaten bunu anlatıyorlar.

Buraya kadar tamam da biz maçın ikinci yarısında ne yapacağız?

Yöneticiler devre arasında bize de durumu itiraf ederlerse tavrımız ne olacak?

Biz de kabullenecek miyiz?

Yoksa mücadeleye devam mı edeceğiz?

Ya da ikinci yarıya çıkmadan kenar yönetim bizi değiştirecek mi?

Yerimize daha anlayışlı bir oyuncu mu alacak?

Satılmamış maçların,

Dürüst yöneticilerin,

Şuurlu oyuncuların,

Uyumayan seyircilerin,

Adil hakemlerin ve

Çamur olmayan sahalarda olduğu bir dünya dileği ile... ■

Şaban İLİKSİZ Isparta Şube Sekreteri

Ne Oldu Bize...

“İnsanları yasa ve ceza ile yönetirseniz, onlar bir daha yanlış yapmayacaklar, ancak şeref ve utanma duygularına da sahip olmayacaklardır.

İnsanları erdemle ve ahlâk kuralları ile yönetirseniz, o zaman onlar hem şeref ve utanma duygusuna sahip olacaklar, hem de doğruyu yapmaya çalışacaklardır.”

Konfüçyüs

Yolsuzlukla mücadele alanında başarılı olunması, bu konuda toplumsal desteğin sağlanması amacıyla hazırlanan ve Başbakanlık Etik Kurulunca önerilen **“Yolsuzluğun Önlenmesi İçin Etik Projesi”** 2007 yılında uygulamaya konulmuştur. Bu kapsamda her yıl ülkemizde “Etik Günü ve haftası” kutlanmaya başlanmıştır.

Kutlamalar çerçevesinde vatandaşlarda etik kültürünün ve bilincinin yerleşmesi ve geliştirilmesi hedeflendiği belirtilmektedir.

“Ben güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim” buyuran Yüce Peygamberin ümmetinin, Yüce Peygamberin övgüsüne mahzar olmuş İstanbul’u Fetheden o büyük komutanın askerlerinin, bir

zamanlar üç kıtada at koşturmuş, dünyaya hükmetmiş, İslam ahlâk ve faziletini kendine şiar edinmiş

Osmanlının torunlarının, Çanakale’de kendisine kurşun sıkan düşman askerinin yaralı durumuna

seyirci kalamayan bir milletin neferlerinin bugün geldiği nokta...

Yolsuzlukla mücadele etmek bu konuda toplumsal destek sağlamak, kamuoyunun dikkatini yolsuzluk üzerine yoğunlaştırmak, yolsuzluğu önlemek üzere günler, haftalar ilan edilen bir ülkenin vatanı olmak...

Bu durumda, "Ne oldu bize diye" düşünmekten ve vicdan muhasebesi yapmaktan kendimi alamıyorum. Biz bu hallere düşecek millet miydik? Hayır... Kesinlikle biz bunu hak etmiyoruz... Ancak, bir yerlerde de yanlış yaptığımızı kabul ediyorum. Bu gidişe bir yerde dur denilmelidir, demeliyiz.

"Etik" denilen şey nedir? Etik; kimilerine göre, İnsan davranışlarının ahlâki değerlere yansımalarıdır.

Etik davranışlar ve değerler ise; dürüstlük, sorumluluk, güvenilirlik, saygı, sevgi, hoşgörü, dayanışma, kardeşlik, paylaşma, yardımlaşma, hak, hukuk, adalet... Evet, biz millet olarak bu etik davranış ve değerleri kaybetmeye başladık.

"Benim memurum işini bilir", "Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın", "her koyun kendi bacağında asılır", "bal tutan parmağını yalar", "kırk emsizden bir hırsız daha iyidir" gibi söylemler bizi bu noktaya getirdi.

Biz ne zaman ki; Müslüman Türk Milletinin bir neferi olduğumuzu

hatırlar ve davranışlarımızı ona göre şekillendirirsek o zaman kurtuluşa ereriz. Tabii ki Türk Milletinin bir ferdi olarak bu benim âcizane düşüncem...

S. Ahmet Arvasi Türk-İslam Ülküsü adlı kitabında bu konuda şöyle bahsediyor. "İslam ahlâkının temelinde ne ferd, ne de cemiyet sevgi ve korkusu yatar. İslam ahlâkı Allah sevgi ve korkusundan güç alır. Müslüman gerek kendi nefsinin, gerek içinde yaşadığı cemiyetin istek ve emirlerini yerine getirirken bile "Allah'ın rızasını" aramakta, her şeyden ve herkesten önce O'nun emirlerine ve isteklerine aykırı düşmemeye çalışmaktadır... Öte yandan bir Müslüman Kur'an-ı Kerim'in "örfe uyunuz" emrini yerine getirirken Allah'ın emir ve iradesine ters düşmemeye gayret eder."

Evet, % 99'u Müslüman olduğu belirtilen ülkemizde bizler Müslüman ahlâkının özelliklerini hayatımızda samimi olarak tatbik etmiyoruz.

Milli Şair M. Akif Ersoy da ahlâk konusunda;

"Bir de hiçbir şey gökten inmez, yerden taşar,

Kendi ahlâkıyla bir millet ölür yahut yaşar" der.

Kur'an ahlâkı ile ahlâklanmayan bir toplum er veya geç çöküntüye ve Allah'ın gazabına uğramaya mahkûmdur.

Bu vesile ile Müslüman Türk Milletinin her ferdini yılın her gününde Kur'an ahlâkı ile ahlâklanmaya ve etik davranışlar göstermeye davet ediyorum. ■

2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011

DOKUZ YILDIR SİGORTALISINIZ !

Türk Eğitim-Sen'in her mensubu, üyelik formunu doldurduğu andan itibaren **FERDİ KAZA SİGORTASI** kapsamına alınmaktadır. Primleri sendikamızca yatırılan sigortanın **TEMİNAT BEDELİ** 10.000 TL olarak belirlenmiştir.

TÜRK EĞİTİM-SEN
HER KONUDA ÖNCÜ SENDİKA!

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'nin Toplantısı Prizren'de Yapıldı

Türk Eğitim-Sen, Türkiye Kamu-Sen ve Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği Genel Başkanı İsmail Koncuk, Türkiye Kamu-Sen Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri ve Türk Tarım Orman-Sen Genel Başkanı Ahmet Demirci, Türk Eğitim-Sen Genel Sekreteri Musa Akkaş, Genel Mali Sekreter Seyit Ali Kaplan, Genel Eğitim ve Sosyal

İşler Sekreteri Cengiz Kocakaplan, Genel Dış İlişkiler ve Basın Sekreteri Sami Özdemir 15-20 Haziran tarihleri arasında Kosova'nın Prizren şehrinde çeşitli temaslarda bulundu, Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'nin Temsilciler Kurulu Toplantısına katıldı.

İsmail Koncuk başkanlığındaki heyet, temalarına Türk kasabası

olan Mamuşa'da Anadolu İlköğretim Okulu'nu ve Mamuşa Belediyesini ziyaret ederek başladı. Belediye Başkan Yardımcısı Abdulhadi Krasniç ile görüşen heyet, belediyenin çalışmaları hakkında bilgi aldı. Heyet daha sonra Motracrayzi İlköğretim Okulu'nu ve Prizren Belediyesini ziyaret etti. Burada Belediye Başkan Yardımcısı Orhan Lopar ile

görüşüldü.

Temasların ikinci gününde Kosova Eğitim Bilim ve Kültür Sendikası, Kosova Demokratik Türk Partisi Genel Başkanı ve Kosova Kamu Yönetimi Bakanı Mahir Yağcılar, Kosova Eğitim Bakan Yardımcısı, Kosova Meclisi Başkan Yardımcısı Enis Kervan, Türk Milletvekili Müferra Şinik, Türkiye'nin Priştine Büyükelçisi Songül Ozan ziyaret edildi. Prizren Üniversitesinde de yapılan temaslarda Eğitim Fakültesi Dekanı Celadin Zumberi ile görüşüldü, eğitimin sorunları tartışıldı.

Prizren'de Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'nin Temsilciler Kurulu Toplantısı da yapıldı. Kosova Türk Öğretmenler Derneği'nin ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıya, Türkiye, Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Makedonya ve Kosova'nın eğitim sendikaları temsilcilerinin katıldı. Prizren Kültür Evi salonunda gerçekleşen toplantıda Türk eğitiminde var olan sıkıntılar gündeme getirildi.

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği ve Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk toplantıda yaptığı konuşmada, Kosova'da bulunmaktan dolayı duyduğu memnuniyeti dile getirdi. "Birliğin amacı, Türk dilli ülkelerde yaşayan insanların ortak problemlerinden hareketle, bilgi ve biri-

kimlerini, tecrübelerini birbirlerine aktarmalarını sağlamaktır" diyen Koncuk, Türk dünyasında eğitim çalışanlarının ciddi problemleri olduğunu ifade etti. "Her ülkede sorunlar farklıdır" diyen Koncuk, birlik olarak bu sorunlara dikkati çekmek istediklerini söyledi. Kosova'da Türklerin anadillerinde eğitim görme hakkına sahip olmasından memnun kaldığını söyleyen Koncuk, Kosova Eğitim Bakanlığı yetkilileriyle görüşmesinde Türk Öğretmenler Derneği'nin önemli rol oynaması gereğine işaret ettiğini vurguladı. Kosova Türk toplumunun birliğinin önemine işaret eden Koncuk, öğretmenlerin bu birliğin pekiştirilmesinde önemli rol oynaması gerektiğini söyledi. Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliğin 2 milyon üyesi olduğunu söyleyen Koncuk, her zaman Kosovalı öğretmenlerin

yanında olacaklarını belirtti. Türk varlığının devam ettirilmesinde dilimize sahip çıkmanın önemine değinen Koncuk, "Sizin milli kimliğinizi, varlığınızı sürdürmenizin ana temeli dilinize sahip çıkmaktır. Bunu da gerçekleştirecek olanlar öğretmenlerdir" diye konuştu. Eğitim sorununu çözemeyen ülkelerin başarıya ulaşmasının mümkün olmadığını da ifade eden Koncuk, dayanışma içinde olmamız gerektiğini kaydetti.

Kosova Türk Öğretmenler Derneği Başkanı Ferhat Aşıkferki de, Türk Dünyasından eğitimcileri, meslektaşları ağırlamak fırsatını sağlayan Birlik Başkanı İsmail Koncuk'a teşekkür etti. Aşıkferki, derneğin elde ettiği başarıları ve Türkçe eğitimde karşılaşılan sorunlar hakkında bilgi verdi. Kosova'da öğretimin 4 dilde (Arnavutça, Sırpça, Türkçe ve Boşnakça) yapıldığını belirten Aşıkferki, Türkçe eğitimde elde edilen başarıları anlattı.

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği'nin Temsilciler Kurulu Toplantısında Türkiye, Kosova, Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Makedonya'dan gelen temsilciler de ülkelerindeki eğitim süreçlerinin ve karşılaştıkları sorunlar hakkında bilgi verdi. Toplantının ardından da sonuç bildirgesi açıklandı.

ULUSLAR ARASI AVRASYA EĞİTİM SENDİKALARI BİRLİĞİ TEMSİLCİLER KURULU İSTİŞARE TOPLANTISI SONUÇ BİLDİRGESİ

Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği Temsilciler Kurulu İstişare Toplantısı 15- 20 Haziran 2011 tarihlerinde Kosova'da, Prizren kentinde yapılmıştır.

6. Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği Temsilciler Kurulu İstişare Toplantısına; Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Kosova, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Makedonya'dan temsilciler katılmıştır.

Toplantıya katılan kuruluşların temsilcileri tarafından; birliğin güçlenerek yoluna devam ettiği, önümüzdeki süreçte yeni kuruluşların katılımı ile gücüne güç katarak, amaçlarını gerçekleştirmek için azim ve kararlılıkla faaliyetlerine devam edeceği bildirildi. Ayrıca katılımcı kuruluşlar ülkelerinde "gelecek eğitimle gelecek" anlayışı ile demokrasinin, özgürlüklerin ve sendikal hakların korunması ve geliştirilmesi sürecinde etkin rol oynamaya, tüm bireylerin eğitim hakkından faydalanması için, çaba göstermeye devam edeceklerini dile getirmişlerdir.

Toplantı sonunda aşağıdaki kararların kamuoyuyla paylaşılması uygun görülmüştür.

ALINAN KARARLAR

1. Sendikal faaliyetlerin ve eğitim alanındaki gelişmelerin paylaşılması, iletişimin gelişmesi amacıyla ortak bir WEB Sitesi kurulması uygun bulunmuş ve bu sitedeki metinlerin katılımcı ülkelerin her birinin ana dilinde olması benimsenmiştir.

2. Birliğe üye eğitim çalışanları sendikalarının bilgi ve tecrübelerini birbirleriyle paylaşması amacıyla ikili ziyaretlerin çoğaltılması için projelerin üretilmesine karar verilmiştir.

3. Üye ülkelerin eğitim öğretim ve bilim hizmetlerini yürüten çalışanları; küresel ekonomik krizler ve ülkelerin özel durumlarından kaynaklanan ekonomik sıkıntılar sebebiyle, hak ettiği ekonomik ve sosyal seviyede değildir. Eğitim çalışanlarının sorunlarının çözümüne katkı sağlayacak her türlü girişim, birlik üyesi kuruluşlar tarafından yapılacaktır.

4. Birlik üyesi kuruluşların, faaliyette buldukları ülkelerin mevcut eğitim sorunlarına, kalıcı ve etkili çözümler ortaya koymak için panel, konferans, sempozyum gibi bilimsel toplantılar yapılması uygun bulunmuştur.

5. Birliğin ve birliğe üye kuruluşların tanıtımı, faaliyetlerinin kamuoyu ve eğitim çalışanlarına anlatılması için yılda iki defa bir yayın organı çıkartılması benimsenmiştir.

6. Birlik üyeleri olarak; Ermenilerin Azerbaycan Cumhuriyeti, Dağlık Karabağ Bölgesini işgali ve bu işgal sırasında özellikle Hocalı Kasabasında sivillerin topluca katledilmesini bir kere daha kınıyor ve Karabağ'ın işgaline bir an önce son verilmesini istiyoruz.

7. Kosova ve Makedonya'da Türkçe eğitim ve öğretimin daha verimli olması için mevcut eksikliklerin ivedilikle giderilmesi öncelikli temennimiz ve talebimizdir.

8. 2012 yılında yapılacak olan Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği istişare toplantısının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

Mirze CEFERZADE
Azerbaycan Tahsil İşçileri
Azad Hemkarlar İttifakı
Genel Başkan V.

Asilbek TOKTOQULOV
Kırgızistan Eğitim, İlim ve
Bilim Çalışanları Sendikası
Genel Başkanı

Maira AMANTAIEVA
Kazakistan Eğitim ve Bilim
Çalışanları Sendikası
Genel Başkanı

Enes İBRAHİM
Makedonya Ufuk Derneği
Genel Başkanı

Çelebi İLİK
K.K.T.C Türk Memur Sen
Genel Başkanı

Ferhat AŞIKFERKİ
Kosova Türk Öğretmenler
Derneği Genel Başkanı

İsmail KONCUK
Türk Eğitim- Sen,
Türkiye Kamu - Sen ve
Uluslararası Avrasya Eğitim Sendikaları Birliği
Genel Başkanı

Kanserden Korunmanın Yolları

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tahminlerine göre her yıl dünya çapında 10 milyon hastaya kanser teşhisi konuyor.

Dünya Sağlık Örgütü tahminlerine göre bu rakam, önlem alınmazsa 2020'de yüzde 50'lik artışla 15 milyonu bulacak. Pek çok kanser tipi durduk yerde veya bir gecede ortaya çıkmıyor ve büyük oranda öngörülebiliyor. Günlük yaşamınızda yapacağınız birkaç küçük değişiklik, riski gözle görünür oranda azaltabilir...

Lahana turşusu yiyin: Fermentasyon sürecinde kanser savaşçısı bileşenler ortaya çıkıyor.

Haşlanmış brokoli yiyin: Haşlayın çünkü araştırmaya göre brokoliyi mikrodalgaya koymak, kan-

serden koruyan bileşenlerin yüzde 97'sini yok ediyor.

Salatanıza Brezilya fıstığı koyun: Brezilya fıstığındaki selenyum, kanser hücrelerini öldürerek hücrelerin DNA'larını tamir etmelerine yardımcı oluyor.

Kalsiyum ve D vitamini alın: ABD'deki Dartmouth Tıp Okulu'nun araştırmasına göre bu bileşim, kolon kanserine yol açan kolon poliplerini azaltıyor.

Her şeye sarmısak koyun: Sarmısaktaki sülfür bileşikleri, bağışıklık sisteminin kansere karşı doğal savunmasını harekete geçiriyor.

Her sabah biraz kavun yiyin: Kavundaki karotenoidler akciğer kanseri riskini azaltıyor.

Kahvaltıya yarım bardak yabanmersini ekleyin: Yabanmersini bir numaralı antioksidan.

Enginar yemeye alışın: Enginarındaki antioksidanlar cilt kanserini önlemeye yardımcı oluyor.

Mangal etini terbiyeleyin: Eti bolca marine etmek pişirirken ateşle direkt teması önleyerek kimyasalların oluşumunu azaltıyor.

Her gün sekiz bardak su içen erkeklerde mesane, kadınlarda kolon kanseri riski yarı yarıya azalıyor.

Yeşil çay için: Yeşil çaydaki EGCC adlı kimyasalın bugüne dek keşfedilmiş en güçlü kanser karşıtı bileşen olduğuna inanılıyor.

Bira için ama abartmayın: Bira, ülser ve mide kanserine yol açan helicobaktere karşı koruma sağlıyor. Ama günde iki taneden fazlası kanser riskini artırıyor.

Düzenli balık tüketin: Haftada en az dört kere balık yiyenlerde kan kanseri riski üçte bir oranında azalıyor.

Her sabah bir multivitamin: İdeal oranlarda vitamin ve mineralin bağışıklık sistemini güçlendirdiğine dair çok kanıt var.

Her gün 15 dakika güneşe çıkmak: D vitamini eksikliği meme, kolon, prostat, yumurtalık ve mide kanseri riskini artırmanın yanı sıra osteoporoz, yüksek kan basıncı, MS gibi sorunlara yol açıyor.

İki saatte bir güneş kremi: Bir likör bardağının aldığı kadar güneş kremi dermatologlara göre kansere yol açan UV ışınlarından korunmak için yeterli miktar.

Kivi yiyin: Yüksek oranda C ve E vitamini, lutein ve bakır içeren kivi değerli bir antioksidan.

Sprey bronzlaştırıcıları tercih edin: Solaryumun aksine deri kanseri riskini artırdıklarına dair hiçbir bulgu yok.

Üzümlle beslenin: Şarapta bulunan kanserden koruyucu resveratrol üzümden bol miktarda var.

Salataya taze soğan koyun: Çiğ veya az pişmiş yenilmesi tavsiye edilen taze soğan prostat kanseri riskini yarı yarıya azaltıyor.

Düzenli yürüyüş: Akşam yemekten sonra 30 dakika yürüyüş meme kanseri riskini azaltıyor.

Organik gıdalar: Organik olmayan gıdalardaki hormon ve tarım ilaçlarının hücrelere verdiği zarar, kansere yol açabiliyor.

Karahindiba yiyin: Çin'de yüzyıllardır kanser tedavisinde kullanılan bitki, A vitamini ve potasyum açısından inanılmaz zengin.

Yüksek yağlı hayvansal proteinleri kesin: Et yerine balık veya tavuğu tercih edin. Tereyağı yerine zeytinyağı kullanın.

Kurutemizleme gerektirmeyen giysi seçin: İşlem sırasında kullanılan kimyasallar böbrek ve karaciğer kanserine yol açıyor.

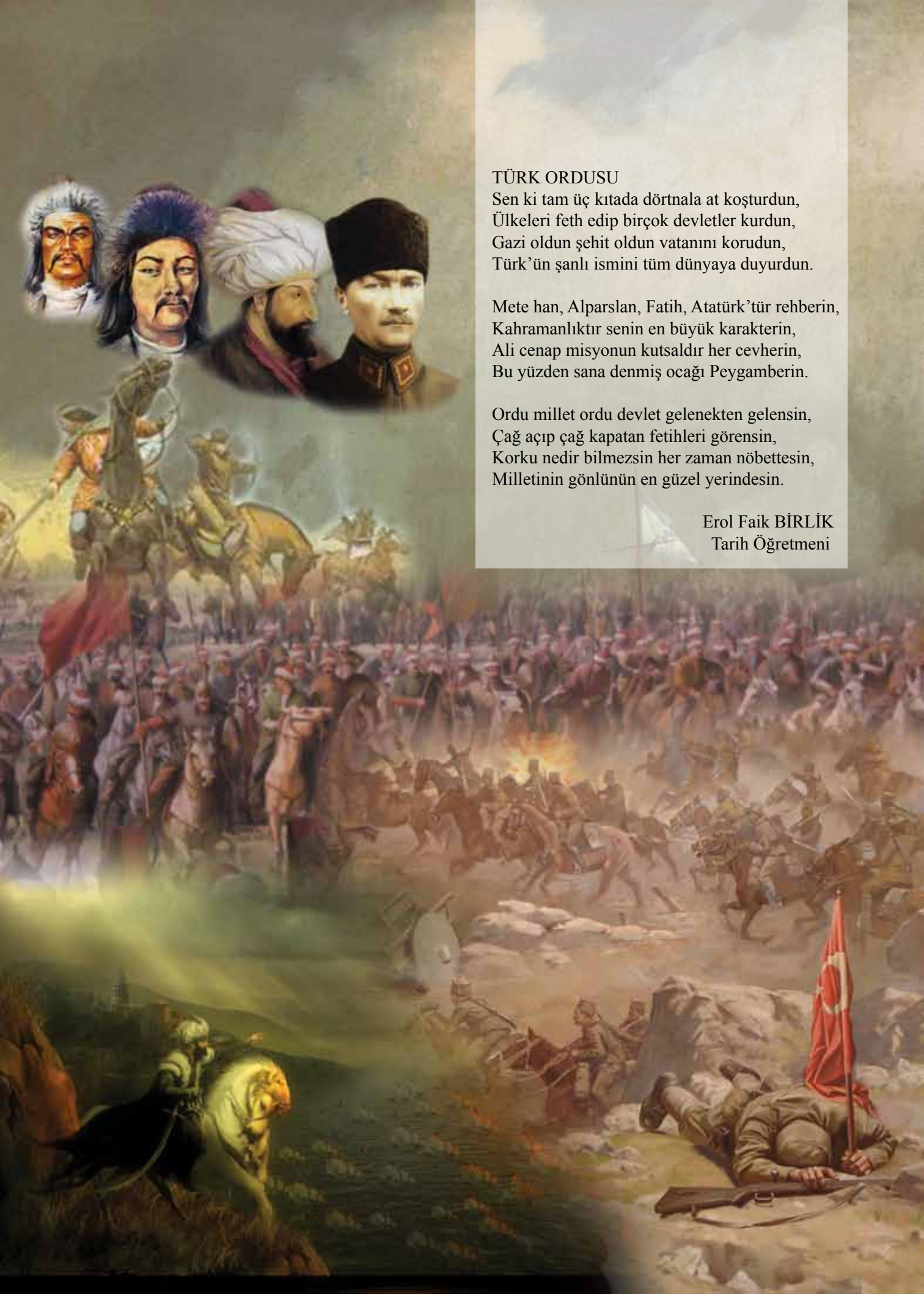
Turşu yerine salatalık, somon füme yerine taze: Araştırmalar füme gıda ve turşuların kanserojen içerdiğini gösteriyor.

Cips veya kızarmış patates yerine haşlanmış patates: Kızaran gıdalarda oluşan kimyasal değişimler kansere davetiye çıkarıyor.

Sosyal çevreyi genişletin: Arkadaşlarıyla tatminkâr ilişkisi olmayan erkeklerde prostat kanseri oranı yüksek.

Taze limonata için: Avustralyalı uzmanlara göre her gün biraz narenciye ağız, gırtlak ve mide kanseri riskini yarı yarıya azaltıyor.

TÜRK ORDUSU

Sen ki tam üç kıtada dörtnala at koşturdun,
Ülkeleri feth edip birçok devletler kurdun,
Gazi oldun şehit oldun vatanını korudun,
Türk'ün şanlı ismini tüm dünyaya duyurdun.

Mete han, Alparslan, Fatih, Atatürk'tür rehberin,
Kahramanlıktır senin en büyük karakterin,
Ali cenap misyonun kutsaldır her cevherin,
Bu yüzden sana denmiş ocağı Peygamberin.

Ordu millet ordu devlet gelenekten gelensin,
Çağ açıp çağ kapatan fetihleri görensın,
Korku nedir bilmezsin her zaman nöbettesin,
Milletinin gönlünün en güzel yerindesin.

Erol Faik BİRLİK
Tarih Öğretmeni